

445 MW_{ac} gücündə Biləsuvar Günəş Fotoelektrik (PV) Stansiyası Layihəsi Azərbaycan

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı

Oktyabr 2024

SƏNƏD HAQQINDA MƏLUMAT

LAYİHƏNİN ADI	445 MW _{ac} gücündə Biləsuvar günəş fotoelektrik stansiyası layihəsi
5C LAYİHƏ NÖMRƏSİ	2305/007
SƏNƏDİN ADI	Layihə - Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı
SİFARİŞÇİ	Abu Dhabi Future Energy Company PJSC – Masdar SOCAR Green LLC
5C LAYİHƏ MENECERİ	Barney Chesher
5C LAYİHƏ DİREKTORU	Ken Wade

SƏNƏD DÖVRIYYƏSİNİN İDARƏ OLUNMASI

VARIANT	VARIANT TARİXİ	Təsviri	MÜƏLLİF	TƏHLİLÇİ	Təsdiq EDƏN ŞƏXS
1.0	27/02/2024	Sifarişçinin şərtləri üçün ilkin variant	UR	BK/BC	MKB
1.1	04/04/2024	Sifarişçinin şərtlərinə uyğun olaraq yenidən işlənmişdir	UR/BK	BC	MKB
1.2	25/06/2024	ƏMSSTQ məsləhətləşmələrindən sonra yenilənmişdir	UR/BK	BC	MKB
1.3	12/09/2024	Kreditorun şərtlərinə uyğun olaraq yenidən işlənmişdir	BK	UR/BC	MKB
1.4	08/10/2024	Əlavə təfərrüatlarla yenilənmişdir	BK	UR/BC	MKB

1	Maliyyə kapitalı	Yerindən, çatdırılma üsulundan və ya funksiyasından asılı olmayaraq, bütün təşkilatlar məhsul və ya xidmətlərini uzunmüddətli perspektivdə təmin etmək üçün <i>Dayanıqlı İnkişafın 5C prinsipindən</i> asılıdır.
2	Sosial kapital	
3	Təbii kapital	
4	Sənaye kapitalı	Dayanıqlılıq "5 Kapital" (5Cs) ilə əldə olunan hər şeyin əsasını təşkil edir. Harada işləməyimizdən asılı olmayaraq, müştərilərimizə bu kapital aktivlərini qorumaq və yaxşılaşdırmaq üçün vasitələr təmin etməyə çalışırıq.
5	İnsan kapitalı	

MƏSULIYYƏTDƏN İMTİNA

"5 Capitals" bu sənədin hər hansı digər tərəf və ya hər hansı digər məqsəd üçün istifadə oluna biləcəyinin nəticələrinə görə məsuliyyət daşımır.

Bu sənəddə məxfi məlumatlar və patentləşdirilmiş əqli mülkiyyət vardır. Onu sifariş edən tərəfin razılığı olmadan digər tərəflərə göstərilməməlidir.

Bu sənəd sifariş verən tərəf üçün və yalnız yuxarıdakı layihə ilə əlaqəli xüsusi məqsədlər üçün hazırlanmışdır. Başqa heç bir tərəf ona istinad etməməli və ya başqa məqsədlər üçün istifadə etməməlidir.

MÜNDƏRİCAT

1	GİRİŞ	1
1.1	Layihə	1
1.2	Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) Məqsədləri	2
1.3	Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) əhatə dairəsi	2
2	LAYİHƏ XÜLASƏSİ	4
2.1	Layihənin Məzmunu	4
2.2	Layihə haqqında əsas məlumatlar	4
2.3	Layihənin Yeri	5
2.4	Layihənin Əsas Elementləri	8
2.5	Şəbəkəyə qoşulma	8
2.5.1	Xülasə, məsuliyyətlər və qiymətləndirmə statusu	8
2.6	Tikinti	10
2.6.1	Tikinti fəaliyyətləri	10
2.6.2	Müvəqqəti tikinti qurğuları	11
2.6.3	Tikintidə işçi qüvvəsi	11
2.7	Layihənin İstismar və Texniki Xidmət Tələbləri	11
2.8	İstismardan çıxarma	11
2.9	Layihənin əsas mərhələləri	12
2.10	Yerli kontekst və həssas məqamlar	13
2.10.1	Torpaqdan istifadə və Ərazinin vəziyyəti	13
3	NORMA VƏ TƏLƏBLƏR	17
3.1	Milli Tələblər	17
3.2	ƏMTQ/ƏMSSTQ tələbləri	18
3.2.1	Məsələhləşmələrlə əlaqədar Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsinə (ƏMTQ) dair milli tələblər	18
3.3	Kreditorlarla bağlı tələblər	19
3.3.1	Asiya İnkişaf Bankı (ADB)	19
3.3.2	Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı (AIIB)	20
3.3.3	AYİB	21
4	MARAQLI TƏRƏFLƏRİN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ TƏHLİLİ	22
4.1	Maraqlı tərəflərin müəyyənləşdirilməsinə yanaşma	22

5	ƏVVƏLKİ MARAQLI TƏRƏFLƏ ƏLAQƏ	28
5.1	Məsləhətləşmələrdən əvvəl görülən tədbirlər	28
5.2	ƏMSST-lə bağlı İş Həcminin müəyyənləşdirilməsi və ƏMSSTQ Mərhələsində maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələr	28
5.2.1	İş Həcminin Müəyyənləşdirilməsi Mərhələsində Məsləhətləşmələr	29
5.3	ƏMSSTQ Mərhələsində Məsləhətləşmələr	32
5.4	İctimai Məsləhətləşmə Görüşü	43
5.5	ƏMSSTQ-nin Açıqlanması üçün Görüşlər	44
5.6	İş Həcminin müəyyən edilməsi və ƏMSSTQ Mərhələsi - Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi	48
5.7	Layihənin KİV-də işıqlandırılması	48
6	GƏLƏCƏK MARAQLI TƏRƏFLƏ ƏLAQƏ PROQRAMI	50
6.1	İştirak Metodları	50
6.2	Ətraf Mühit və Sosial Təsirlərlə (E&S) bağlı Sənədlərin Açıqlanması	51
6.3	Qisas əməllərinin qarşısını almaq üçün tədbirlər	51
6.4	Tikinti və istismara vermə zamanı maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi	52
6.5	Əməliyyat zamanı maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi	55
7	LAYİHƏYƏ UYGUN ŞİKAYƏT MEXANİZMİ	59
7.1	Şikayətlərə baxılma mexanizminin əsas prinsipləri	60
7.2	Şikayətlərə baxılma mexanizminin əhatə dairəsi	60
7.3	Şikayətlərə Baxılma Mexanizminin İdarə Edilməsi ilə bağlı Addımlar	61
7.3.1	Şikayətlərə Baxılma Prosedurlarının açıqlanması	61
7.3.2	Şikayətin verilməsi	61
7.3.3	Şikayətlərin izlənməsi	62
7.3.4	Şikayətlərin nəzərdən keçirilməsi və araşdırılması	62
7.3.5	Şikayətlərin həlli variantları və cavab təsirləri	63
7.4	Tikinti və İstismar Mərhələlərində Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi	64
7.4.1	Daxili Şikayət Mexanizmi	64
7.4.2	Üçüncü Tərəflərin Şikayət Mexanizmi	65
7.4.3	Monitoring	66
7.5	Əməliyyat Fazasında Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi	66
7.6	Qadınlar və Həssas və İmkansız Qruplar üçün Şikayət Prosedurları	66
7.6.1	Cinsi Zorakılıq və Qısnağa (GBVH) haqqında məlumatın verilməsi	67
7.7	Şikayətlərə baxılma mexanizmi ilə bağlı əlaqə məlumatları	68

7.8	Proseslərin Ardıcılığı və Qrafiki _____	68
7.9	Layihə Məlumatlarının Açıqlandığı Məkanlar _____	69
7.10	Təlim _____	70
8	KORPORATİV SƏVİYYƏ - ŞİKAYƏT MEXANİZMİ _____	71
8.1	Əhatə Dairəsi və Məqsəd _____	71
8.2	Əməliyyat Prinsipləri _____	71
8.3	Şikayətlərin təqdim edilməsi və baxılması _____	72
8.4	Monitorinq və Hesabatlılıq _____	72
8.5	Əlaqə məlumatları _____	72
9	İCRA PLANI _____	74
9.1	Rol və Məsuliyyətlər (Layihə Şirkəti) _____	74
9.1.1	SƏTƏM/SƏTƏMM Meneceri _____	74
9.1.2	Ətraf Mühit və Sosial Məsələlər üzrə Menecer _____	74
9.1.3	İcma ilə Əlaqələr üzrə Məsul İşçi (Şikayətlər üzrə Menecer) _____	75
9.2	Monitorinq və Hesabatlılıq _____	76
10	XÜLASƏ _____	77

ƏLAVƏ A – ŞİKAYƏT MEXANİZMİ İLƏ ƏLAQƏDAR NÜMUNƏ FORMA

ƏLAVƏ B –ŞİKAYƏT REYESTRİ VƏ MARAQLI TƏRƏFLƏRLƏ ƏLAQƏ REYESTRİ FORMASI

ƏLAVƏ C – LAYİHƏ BUKLETİ

ABREVIATURA SIYAHISI

ABREVIATURA	MƏNASI
5 Capitals	5 Capitals Environmental & Management Consultancy
AIIB	Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı
ADB	Asiya İnkişaf Bankı
AC	Dəyişən cərəyan
CLO	İcma ilə əlaqə üzrə məsul şəxs
EBRD	Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı
E&S	Ətraf mühit və Sosial
EHS	Ətraf Mühit, Sağlamlıq və Təhlükəsizlik
EIA	Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi
EPC	Mühəndislik, Satınalma və Tikinti
ESIA	Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi
ESP	Ətraf Mühit və Sosial Siyasət
HSE	Sağlamlıq, Təhlükəsizlik, Ətraf Mühit
ESMS	Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Sistemi
FGD	Fokus Qrup müzakirəsi
DC	Sabit cərəyan
GBVH	Gender Əsaslı Zorakılıq və Təcavüz
GRM	Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi
GW	gigavatt
IFC	Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası
IPAM	Müstəqil Layihə Hesabatlılığı Mexanizmi
LRP	Yaşayış vasitələrinin bərpa planı
MENR	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
MoE	Energetika Nazirliyi
NTS	Qeyri-Texniki Xülasə
NGO	Qeyri-hökumət təşkilatı
MW	meqavat
OHTL	Hava elektrik verilişi xətləri
O&M	İstismar və texniki xidmət
ha	Hektar
PAPs	Layihədən təsirlənən insanlar/şəxslər
PR	Norma və Qaydalar
PS	Fəaliyyət Standartı
PV	Fotoelektrik enerji
TBC	Təsdiq edilməlidir
SEA	Cinsi istismar və qəddar davranış
SEP	Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı

1 GİRİŞ

Bu sənəd Azərbaycan Respublikasının Biləsuvar rayonunda 445 MVt gücündə Biləsuvar günəş fotoelektrik stansiyası layihəsi (bundan sonra, "Layihə" adlandırılacaq) ilə əlaqədar Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planıdır (SEP). Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planında (SEP) Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi prosesi (ESIA) çərçivəsində həyata keçirilən maraqlı tərəflərlə əlaqələrin xülasəsi və beynəlxalq kreditorların təlimatlarına və tətbiq olunan hər hansı milli qanunlara xüsusilə diqqət yetirilməklə Layihənin bütün icra dövrü ərzində maraqlı tərəflərlə əlaqələrin təklif olunan əsas metodologiyası verilmişdir.

1.1 Layihə

2024-cü ilin noyabrında Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi Konfransına (COP29) ev sahibliyi edəcək Azərbaycan bərpa olunan enerji potensialını inkişaf etdirməklə bağlı üzərinə öhdəlik götürmüşdür. Bu təşəbbüs 2050-ci ilə qədər emissiyaları 1990-cı il səviyyələrini ilə müqayisədə 40% azaltmaq məqsədi ilə Azərbaycanın yenidən işlənmiş Milli Səviyyədə Müəyyən edilmiş Təhminlərinin (NDCs) mühüm hissəsini təşkil edir.

Bərpa olunan enerji, xüsusilə də günəş və külək enerjisi bu hədəfə çatmağın ayrılmaz hissəsini təşkil edir. Ölkənin Energetika Nazirliyi bərpa olunan enerji potensialının xəritələşdirilməsində, o cümlədən bərpa olunan enerji resursları üzrə "Atlas"ın hazırlanmasında da fəallıq göstərmişdir. "Elektrik Enerjisi İstehsalında Bərpa Olunan Enerji Mənbələrindən İstifadə haqqında Qanun" (may 2021-ci il) bərpa olunan enerji layihələri üçün çərçivə sənədi olmaqla bərpa olunan enerji mənbələrindən istehsal olunan elektrik enerjisinə zəmanətli tariflər, enerjinin ötürülməsində prioritet və layihə tərtibatçıları üçün uzunmüddətli torpaq icarəsi kimi tədbirləri ehtiva edir. Ölkə 2030-cu ilə qədər bərpa olunan enerji potensialını 30%-ə çatdırmaq və "yaşıl" enerji sahəsində lider olmaq üçün mövcud enerji sistemini şaxələndirmək niyyətindədir.

Daha sonra "Masdar" quruda külək və günəş enerjisi layihələri, həmçinin ümumi gücü 4 GW_{ac} olan inteqrasiya olunmuş dənizdə külək və ekoloji cəhətdən "yaşıl" hidrogen layihələri ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) ilə birgə işlənmə haqqında sazişlər imzalamışdır.

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və "Masdar" şirkəti ilkin mərhələdə 2 GW_{ac} gücü ilə başlamaqla Azərbaycan Respublikasında 4 GW_{ac} gücündə günəş fotoelektrik (PV) və quruda külək enerjisi layihələrinin qiymətləndirilməsi, işlənilib hazırlanması və icrası haqqında saziş imzalamışlar.

Biləsuvar Günəş Fotoelektrik Stansiyası Layihəsi (Layihə) Günəş Fotoelektrik Massivi, yarımstansiya və xidməti yoldan (Layihə) ibarət olmaqla birinci mərhələni təşkil edən üç layihədən biridir və hazırkı Hesabat sözü gedən Layihəyə həsr olunmuşdur. 2023-cü il oktyabrın 26-da "Masdar" şirkəti və Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi arasında Layihə üzrə investisiya sazişi imzalanmışdır.

"5 Capitals Environmental and Management Consulting" ("5 Capitals") ƏMSSTQ prosesi və Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) daxil olmaqla "Masdar" tərəfindən Layihənin işlənilib hazırlanması prosesində müəyyən ətraf mühit və sosial tədqiqatlar aparmaq məqsədilə cəlb edilmişdir.

Bu mərhələdə, "Masdar" potensial olaraq İnkişaf Maliyyə İnkişafı İnstitutları (DFIs) və İnkişaf üzrə Maliyyə Təşkilatları (DFI) olan kommersiya bankları da daxil olmaqla maliyyə İnstitutlarından (birlikdə "borc verənlər") Layihənin maliyyələşdirilməsi üçün müəyyən məbləğ axtarışındadır. Həmin potensial borcverənlər aşağıdakılardır:

- Asiya İnkişaf Bankı (ADB)
- Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı (AIIB)
- Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (EBRD)
- Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (IFC)

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) Layihənin SƏTƏM-İS-nin bir hissəsi olaraq hazırlanmışdır.

1.2 Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) Məqsədləri

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) Məqsədlərinə daxildir:

- Layihənin təsir edə biləcəyi və ya Layihənin nəticələrinə təsir edə biləcək əsas maraqlı tərəfləri müəyyən etmək;
- Müəyyən edilmiş maraqlı tərəfləri Layihə haqqında məlumatlandırmaq və maraqlı tərəflərin gözləntilərini təmin etmək üçün lazımı prosesləri müəyyənləşdirmək;
- Müxtəlif maraqlı tərəf qrupları ilə əlaqələrin intensivliyini və qrafikini müəyyən etmək;
- Mövcud və yarana biləcək problemləri anlamaq və Layihə ilə bağlı müvafiq maraqlı tərəflərin fikirlərini və narahatlıqlarını öyrənmək;
- Cinsi İstismar və Sui-istifadə (SEA) daxil olmaqla, Gender Əsaslı Zorakılıq və Təcavüz (GBVH) ilə bağlı təsirlər və risklər də daxil olmaqla ətraf mühitə və sosial təsirlərin müəyyən edilməsi, qarşısının alınması və təsirlərinin azaldılmasında maraqlı tərəflərin iştirakı üçün əsas təmin etmək;
- Bu təsirləri aradan qaldırmaq üçün mexanizmlər haqqında hesabat vermək üçün platforma təklif etmək; və
- ƏMSSTQ prosesində, eləcə də həm tikinti, həm də istismar mərhələsində Layihə ilə bağlı tətbiq olunacaq şikayət mexanizminin yaradılması.

1.3 Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) əhatə dairəsi

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) əhatə dairəsinə Layihənin tikinti, istismara vermə və istismar mərhələlərində maraqlı tərəflərlə gələcəkdə əlaqələri effektiv şəkildə idarə etmək və asanlaşdırmaq üçün metodlar müəyyənləşdirmək daxildir. Bu sənəd Bakıdan təxminən 140 km cənubda, Azərbaycanın Şirvan-Salyan bölgəsinin Biləsuvar rayonunda günəş fotoelektrik stansiyası Layihəsi ilə bağlıdır.

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) müvafiq olaraq Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə və Şikayətlərin Baxılması Mexanizmi ilə bağlı tələblərin müəyyənləşdirildiyi Asiya İnkişaf Bankı (ADB), Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı (AIIB) və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (EBRD) tələblərinə uyğun şəkildə hazırlanmışdır.

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) "canlı sənəd" kimi Layihənin müddətində öz aktuallığını qoruyub saxlayacaq, Layihənin tikinti və istismar fazasında SƏTƏM-İS çərçivəsində plan kimi istifadə olunacaq və Layihə şərtləri və ya maraqlı tərəflərin dinamikası dəyişdikcə yenilənməsi tələb olunacaq.

2 LAYİHƏ XÜLASƏSİ

2.1 Layihənin Məzmunu

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və "Masdar" şirkəti birinci mərhələdə 2 GW_{ac} ilə başlamaqla Azərbaycan Respublikasında 4 GW_{ac} gücündə günəş fotoelektrik və quruda külək elektrik stansiyalarının tikintisi üzrə layihənin qiymətləndirilməsi, hazırlanması və həyata keçirilməsi haqqında saziş imzalamışlar.

"Masdar" hazırda ümumi gücü 1000 MW_{ac} olan iki günəş PV stansiyasından və quruda bir külək stansiyasından ibarət üç yeni layihə hazırlayır. Bu üç layihə haqqında ətraflı məlumat aşağıdakı cədvəldə verilmişdir.

Cədvəl 2-1 İlk layihə detalları

	Biləsuvar PV	Bankə PV	"Gobustan South" Külək Parkı
Yerləşdiyi məkan	Biləsuvar	Bankə, Neftçala rayonu	"Gobustan South"
Gücü (MW _{ac})	445	315	240
Sahəsi (ha)	1,454	973	Tikinti: 105 İstismar: 63

Biləsuvar günəş fotoelektrik elektrik stansiyası birinci fazaya daxil olan üç layihədən biridir və Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) həmin layihəyə həsr olunmuşdur.

2.2 Layihə haqqında əsas məlumatlar

Cədvəl 2-2 Layihə haqqında əsas məlumatlar

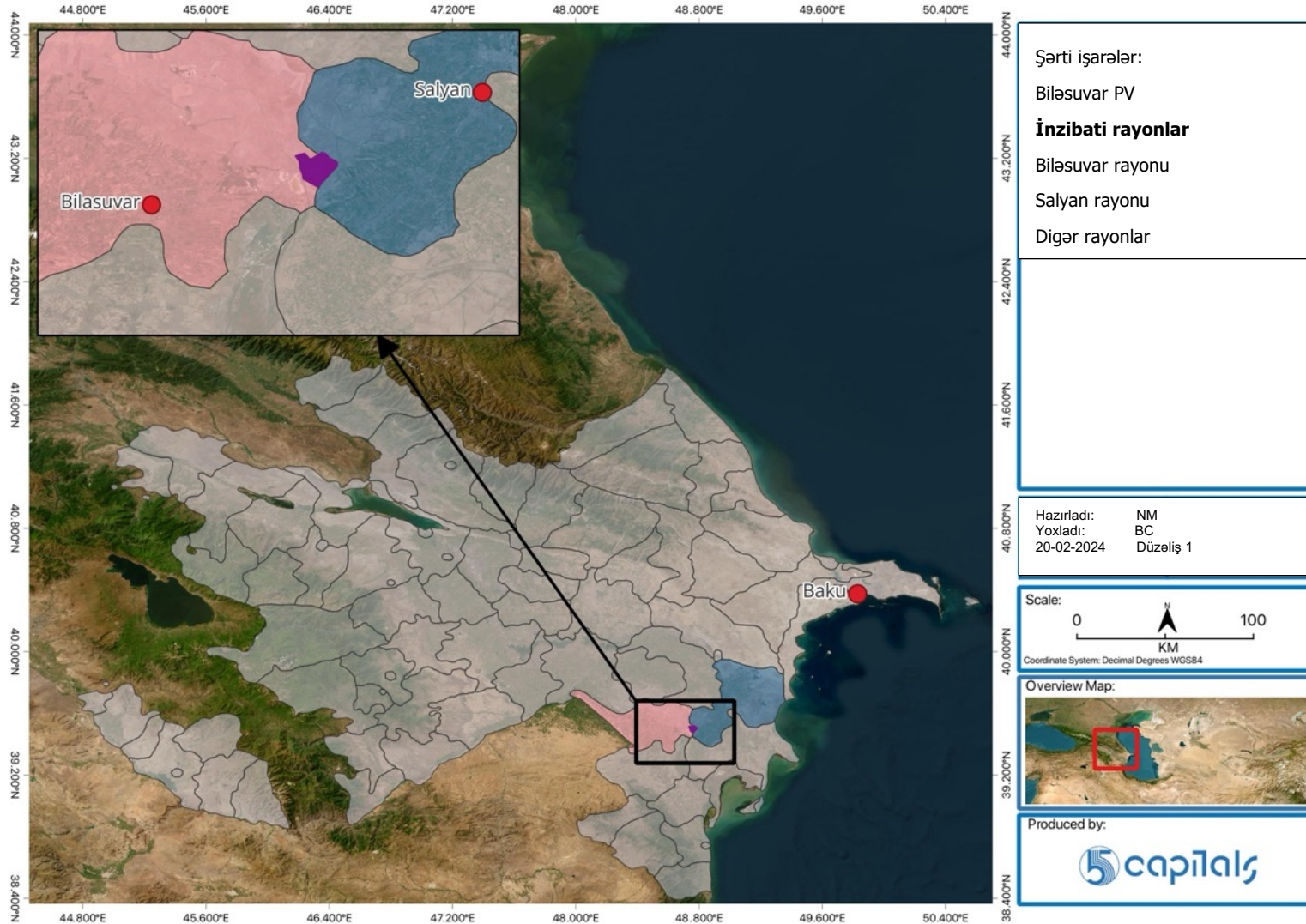
Layihənin Adı	445 MW _{ac} gücündə Biləsuvar günəş fotoelektrik (PV) stansiyası Layihəsi
Layihə Şirkəti	"Masdar" və SOCAR Green LLC
EPC Podratçısı	"North West Electric Power Design Institute", "China Energy Group"-un tərkibinə daxildir
O&M Şirkəti	"Masdar Specialized Technical Services" ("MSTS")
"Masdar"-in Nümayəndəsi	Murad Sadıxov "Abu Dhabi Future Energy Company PJSC" – Masdar Bakı, Azərbaycan
SOCAR-ın Nümayəndəsi	Elmir Musayev və Alış Ləmbəranskiy "SOCAR Green LLC" Bakı, Azərbaycan
ƏMSSTQ Konsultantı	5 Capitals Environmental and Management Consulting (5 Capitals) Poçt Qutusu: 119899, Dubay, BƏƏ Tel: +971 (0) 4 343 5955, Faks: +971 (0) 4 343 9366 www.5capitals.com

2.3 Layihənin Yeri

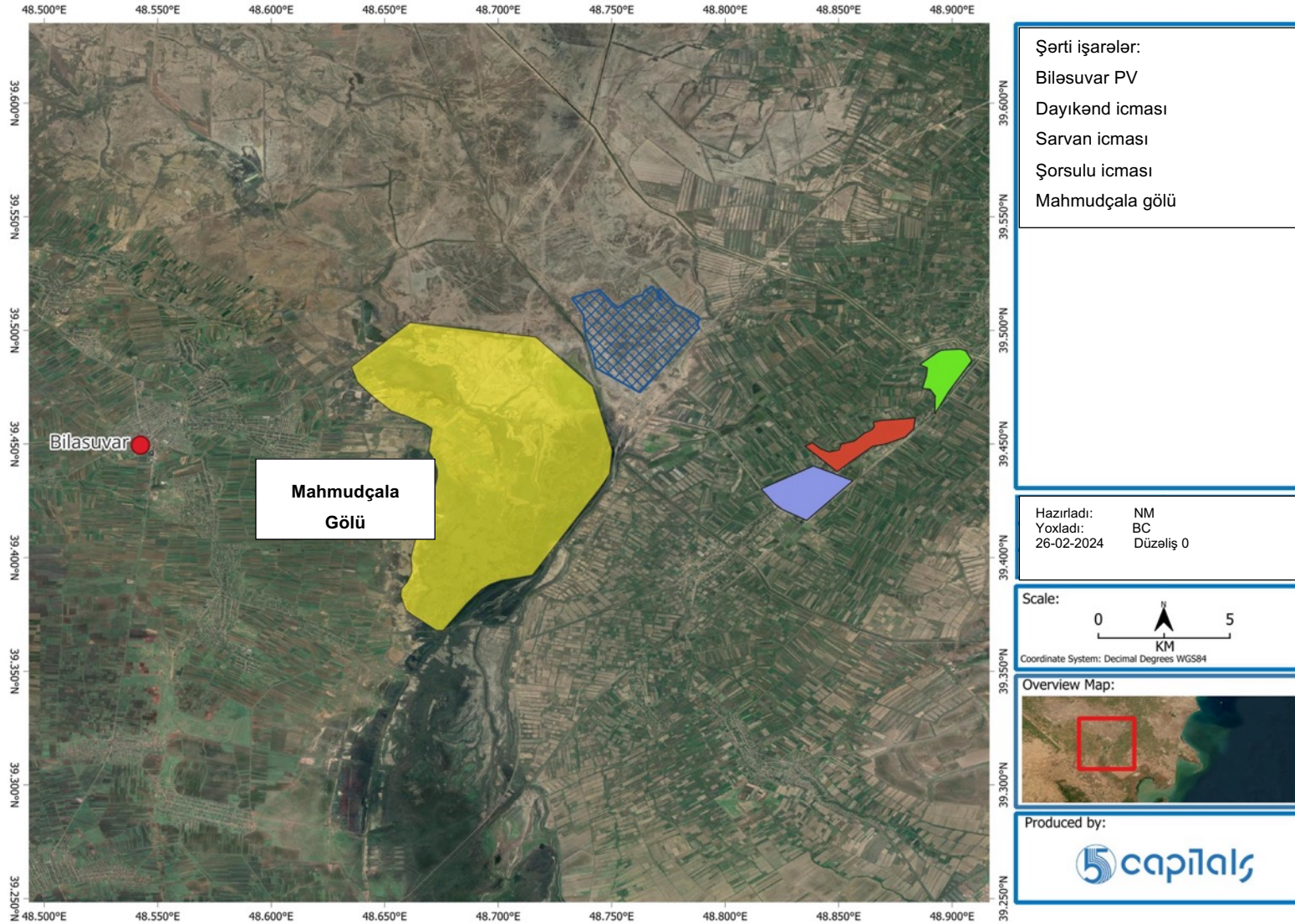
Layihə Azərbaycanın Şirvan-Salyan bölgəsinin Biləsuvar rayonunda, Bakıdan təxminən 140 km cənubda yerləşir.

Biləsuvarın inzibati mərkəzi və rayonun əsas yaşayış məntəqələri Layihə ərazisindən 11 km, ən yaxın yaşayış məntəqələri: Şorsulu, Dayıkənd və Sarvan icmaları isə Layihə sahəsinin şimal-şərqində, təxminən 7 km məsafədə yerləşir. Layihəyə bitişik, onun qərb sərhədində və kanal və bəzi yerlərdə yol ilə ayrılmış, Mühüm Ornitoloji Ərazi olan Mahmudçala Gölü yerləşir.

Şəkil 2-1-də Layihənin Azərbaycan Respublikasındakı, Şəkil 2-2-də isə regional yeri göstərilir.

Şəkil 2-1 Layihənin Milli Konteksti

Şəkil 2-2 Layihənin Lokal Konteksti

2.4 Layihənin Əsas Elementləri

Qeyd: Layihənin ətraflı təsviri üçün, ƏMSSTQ Hesabatına istinad edin.

Layihə N-tipli bi-fasial PV modullarından istifadə edən 445 MVt gücündə fotoelektrik stansiyası layihəsidir. Fotoelektrik modullar günəş şüalarını tutmaq üçün ən səmərəli düzülüşü təmin edəcək şəkildə yerləşdiriləcək yürüstü dayaqlar üzərində quraşdırılacaq. Montaj konstruksiyaları torpağın altındakı dayaz təməllərə bərkidiləcəkdir.

Layihə aşağıdakı əsas komponentlərdən ibarət olacaq:

- Fotoelektrik (PV) modullar
- İnvertorlar
- Montaj konstruksiyaları
- Aşağı gərginlik (LV)/orta gərginlik (MV) transformatorları
- Fotoelektrik yarımstansiya, o cümlədən güc transformatoru və paylayıcı qurğular
- Mülki infrastruktur (yollar, hasarlar, lazım olduqda drenaj və s.)
- Kabellər, mühafizə, SCADA sistemi və s. kimi digər avadanlıq elementləri.

2.5 Şəbəkəyə qoşulma

2.5.1 Xülasə, məsuliyyətlər və qiymətləndirmə statusu

Şəbəkəyə qoşulma "Nəvahi" yarımstansiyasına 90 km uzunluğunda 330 kV-luq qoşa dövrəli xətt vasitəsilə həyata keçiriləcək. Xətt Layihə üçün köməkçi obyekt kimi nəzərdən keçirilir.

Şəbəkənin gücləndirilməsi, o cümlədən ötürücü xətlərin çəkilməsi və istismara verilməsi, yarımstansiyaların tikintisi və gücləndirilməsi, SCADA-nın modernləşdirilməsi, idarəetmə sistemləri və enerjisi saxlayıcı akkumulyatora investisiyalar Dünya Bankı və Azərbaycan Hökuməti tərəfindən müxtəlif aktivləri maliyyələşdirən təşkilatlarla birgə maliyyələşdirilir. Dünya Bankı Layihəni Bərpa olunan enerji mənbələrinin şəbəkəyə inteqrasiyasının təmin edilməsi məqsədilə ötürücü şəbəkənin gücləndirilməsi (AZURE) layihəsi adlandırır və Ətraf mühit və Sosial Sahədə Təsirlərin Qiymətləndirmə İcmalı¹ və Ekoloji və Sosial Öhdəlik Planı² 2024-cü il avqust ayının sonunda dərc edilmişdir. Bankə və Biləsuvar günəş

¹ <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099082824173027860/p50520815b0cda0961a0bb17294c1dff0e0>

² <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099082824173040751/p5052081e30efe091b02b159a8759b9abc>

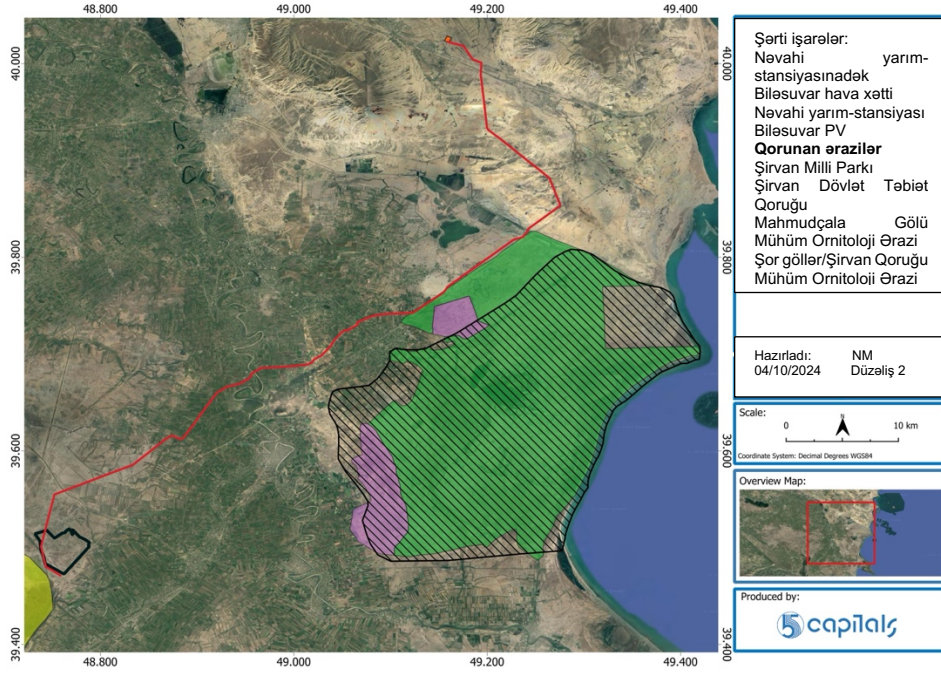
fotoelektrik stansiyaları üçün elektrik verilişi xətlərinin 2026-cı ilin aprel ayına kimi istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

Azərbaycan Hökuməti hal-hazırda Layihəni "Nəvahi" yarımstansiyasına birləşdirən elektrik verilişi xəttini çəksə də, öhdəlik planı və bununla bağlı təsirlərin azaldılması və monitorinqi tədbirləri Dünya Bankı ilə razılaşdırılacaq və Dünya Bankının ətraf mühit və sosial standartlarına uyğun olmalıdır. Buna görə də, Dünya Bankı elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi və layihələndirilməsində hər hansı boşluqların olub-olmadığına nəzarət etməyə və öz tələblərinə uyğunluğu təmin etməyə davam edir.

Həm "Azərenerji", həm də Dünya Bankı şəbəkənin modernləşdirilmə layihəsi ilə bağlı öhdələrinə düşən hissələrdə ƏMSSTQ aparmaq üçün ətraf mühit və sosial məsələlər üzrə məsləhətçiləri cəlb etmişlər. "Azərenerji" ASC-nin sifarişi ilə həyata keçirilən və Layihəni "Nəvahi" yarımstansiyasına birləşdirəcək 330 kV-luq elektrik verilişi xəttini əhatə edən ƏMSSTQ Azərbaycan Elmi-Tədqiqat və Layihə-Axtarış Energetika İnstitutu tərəfindən hazırlanır (Qiymətləndirmə Hesabatı 2024-cü il avqustunda təqdim edilmişdir).

Dünya Bankının maliyyə vəsaitindən həmçinin enerji sisteminin gücləndirilməsi və səmərəliliyinin artırılması, eləcə də Layihənin həyata keçirilməsinə və potensialın artırılmasına dəstək məqsədilə istifadə olunacaq. Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdirilən inşaat işləri paralel olaraq aparılacaq və 330 kV-luq elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsinin tezliklə başa çatdırılması prioritet məsələ hesab ediləcək.

9 avqust 2024-cü il tarixində Energetika Nazirliyinin nümayəndələri, "Azərenerji" ASC adından ƏMSSTQ hazırlayan məsləhətçilər, potensial Layihə kreditörələri və kreditörələri ətraf mühit və sosial məsələlər üzrə məsləhətçisi ilə görüş keçirilmişdir. Həmin görüşdə "Azərenerji" adından ƏMSSTQ-ni hazırlayan məsləhətçilər ƏMSSTQ-nin statusunu, ƏMSSTQ-yə hansı araşdırmaların daxil edildiyini və növbəti addımları müzakirə etmişlər. Enerji şəbəkəsinə qoşulma ilə bağlı ƏMSSTQ-nin 2024-cü ilin sentyabrında ETSN-ə təqdim edilməsi planlaşdırılır.

Şəkil 2-3 Layihəni Nəvahi yarımstansiyasına birləşdirən enerji verilişi xətti

2.6 Tikinti

2.6.1 Tikinti fəaliyyətləri

Əsas tikinti fəaliyyətlərinə daxildir:

- Çəpərləmə, təmizləmə, hamarlama və qreyderləmə daxil olmaqla Sahənin hazırlanması;
- Sahəyə giriş yollarının çəkilməsi;
- Fotoelektrik trekerlər, modullar və avadanlıqlar üçün mexaniki və elektrik cihazlarının quraşdırılması;
- Obyektin ərazisində və digər infrastruktur obyektlərində daxili yolların tikintisi və ya bərkidilməsi, o cümlədən piyada yolları və park yerlərinin yaradılması;
- Avadanlıq və materialların saxlanması üçün anbarların və anbar sahəsinin tikintisi;
- İnzibati bina, sanitariya otaqları, emalatxanalar, elektrotexniki binalar, yardımçı bina və tikililər və s. kimi ümumi təyinatlı binaların tikintisi;
- Qoruyucu hasarların çəkilməsi;
- Kabel xəndəklərinin qazılması; və
- SCADA binası da daxil olmaqla mexaniki və elektrik binalarının tikintisi.

2.6.2 Müvəqqəti tikinti qurğuları

MÜVƏQQƏTİ ANBAR SAHƏLƏRİ

Tikinti mərhələsində EPC podratçısı və onun subpodratçılarına material və avadanlıqları saxlamaq üçün müvəqqəti anbarlar lazım olacaqdır. Bundan əlavə, tikinti ofisləri, tualetlər, ibadət otaqları və avtomobil dayanacaqlarına ehtiyac olacaq.

Bütün müvəqqəti tikinti obyektləri ərazinin hüdudları daxilində tikiləcək.

İŞÇİLƏRİN YERLƏŞDİRİLMƏSİ

Yaşayış yeri ilə təminat iş sahəsində tikilmiş müvəqqəti qalmaq yerləri və ya iş sahəsindən kənar binaların icarəsi əsasında təmin oluna bilər. Bu sənəd hazırlanarkən işçilərin yerləşdirilməsinin təfərrüatları qəti şəkildə razılaşdırılmamışdı.

İşçilərin yerləşdirilməsi Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının (IFC) və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (EBRD) İşçilərin yaşayış şəraiti: Proseslər və Standartlar (2009) adlı sənədi ilə uyğun olmalıdır.

2.6.3 Tikintidə işçi qüvvəsi

İlkin qiymətləndirmə kimi və oxşar layihələr üzrə təcrübəyə əsasən, tikintinin pik dövründə bu ölçüdə fotoelektrik günəş enerjisi (PV) stansiyası üçün tipik işçi qüvvəsinin 700-1500 olacağı təxmin edilir. Tikinti üçün tələb olunan işçi qüvvəsi təyin edilmiş EPC Podratçısı tərəfindən müəyyən ediləcək.

2.7 Layihənin İstismar və Texniki Xidmət Tələbləri

İstismar fazasında enerji hasilatının səmərəliliyini təmin etmək üçün texniki xidmət təmin olunacaq. Texniki xidmət tədbirlərinə panellərin təmizlənməsi, elektrik komponentlərinə və nəzarət-ölçmə avadanlıqlarına texniki qulluq daxildir. Fotoelektrik modulların müntəzəm təmizlənməsi, təmizlənmə prosesini daha səmərəli və iqtisadi cəhətdən etibarlı etmək üçün su istifadə etmədən quru təmizləyici robot (yəni modul sıraları boyunca relslərə quraşdırılmış fırçalar) vasitəsilə avtomatik olaraq aparılmalıdır.

İstismar mərhələsində işlə təmin olunacaq insanların sayının 50 nəfərə qədər olacağı gözlənilir. İşçilərin əhəmiyyətli faizini azərbaycanlıların təşkil edəcəyi gözlənilir.

2.8 İstismardan çıxarma

PPA sazişinə əsasən, stansiya 30 il ərzində istismar edilməlidir. 30 ildən sonra Nazirlik stansiyanın istismarının davam etdirilməsi, modernləşdirilməsi və ya istismardan çıxarılması barədə qərar qəbul edə bilər; bu, hazırkı Araşdırmanın iş həcminə daxil deyil və bu barədə qərar həmin vaxt veriləcəkdir.

Fotoelektrik stansiyanın modernləşdirilməsi ya köhnə fotoelektrik modulların yeniləri ilə əvəzlənməsinə, elektrik stansiyasının ümumi pik gücünün artmasına və ya yeni elementlərin daxil edilməsi ilə elektrik stansiyasının gücünün artmasına səbəb olacaqdır.

İstismardan çıxarıldığı təqdirdə, sahə ilkin vəziyyətinə uyğun olaraq bərpa ediləcək, bu mərhələ başlamazdan əvvəl obyektin istismardan çıxarılması və bərpası planı işlənilib hazırlanacaqdır.

Fotoelektrik stansiyanın komponentləri həm təkrar istifadə, həm də təkrar emal baxımından əhəmiyyətli dəyərə malikdir ki, bu da qurğunun istismardan çıxarılması və sahənin bərpası xərclərini kompensasiya edir. Təhlükəli tullantılar ölkənin müəyyən etdiyi ekoloji qaydalara uyğun olaraq utilizasiya olunacaq, metal tullantıları və ya plastiklər kimi təhlükəli olmayan materiallar (əgər olarsa) ixtisaslaşmış təkrar emal müəssisələrinə göndəriləcək.

2.9 Layihənin əsas mərhələləri

Cədvəl 2-3 Layihənin əsas mərhələləri

Əsas mərhələ	Scheduled Date
PPA sənədinin imzalanması	İyun 2024
Mobilizasiya	1-ci Rüb, 2025
Əsas Tikinti İşlərinin başlanması	2-ci Rüb, 2025
Kommersiya İstismarı Tarixi	Yanvar 2027

2.10 Yerli kontekst və həssas məqamlar

Təsirə məruz qalan şəxslər, yerli həssaslıqlar, torpaq istifadəçiləri və ərazinin ilkin vəziyyəti haqqında tam təfərrüatlar Layihənin Ətraf Mühitə və Sosial Təsirin Qiymətləndirilməsi (ƏMSSTQ) Hesabatında təsvir ediləcək. Bu barədə xülasə bu SEP sənədində aşağıda verilmişdir.

2.10.1 Torpaqdan istifadə və Ərazinin vəziyyəti

TORPAQ MÜLKİYYƏTİ

Layihə ərazisindəki torpaq sahəsi Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyətinin balansında olan 1454 hektar kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahəsindən ibarətdir. Layihənin icrasını təmin etmək üçün icra hakimiyyəti həmin torpağı Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin balansına verəcək. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 16 aprel tarixli 212 nömrəli qərarına əsasən, həmin torpaqlar (1454 hektar) Biləsuvar Fotoelektrik Günəş Elektrik Stansiyası layihəsi üçün ayrılmışdır. Ayrılan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlar Energetika Nazirliyinin mülkiyyətində olan "bərpa olunan enerji torpaq" kateqoriyasına aid ediləcək.

TORPAQDAN İSTİFADƏ VƏ ƏRAZİNİN VƏZİYYƏTİ

Nəzərdə tutulan Layihə üçün ayrılmış torpaq öyrüş kimi istifadə olunan qısa boylu kol bitkiləri ilə örtülmüş yarımsəhra ərazisidir.

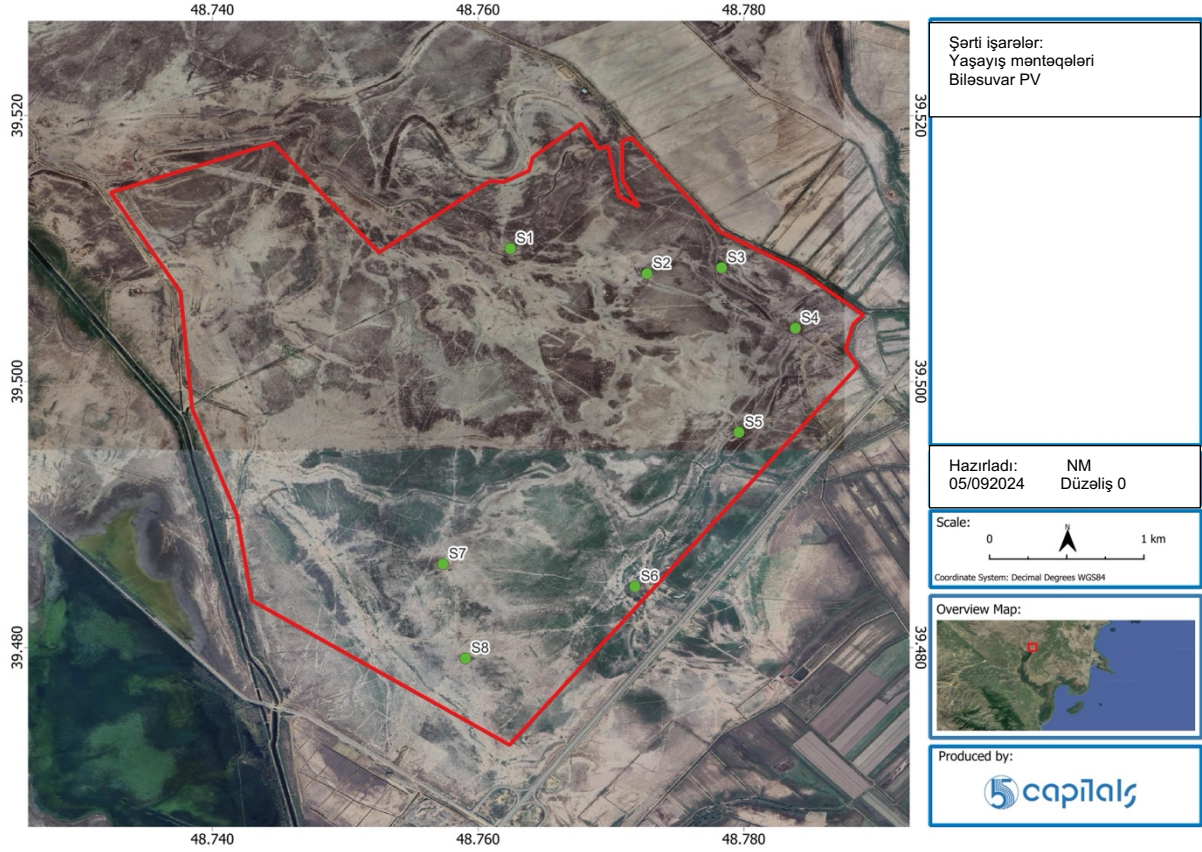
Layihə hüduqları daxilində səkkiz qeyri-formal yaşayış məntəqəsi vardır, onlardan altısı ərazidə olduqları müddətdə qışda maldarlar tərəfindən istifadə olunur, biri daimi yaşayış məqsədləri üçün istifadə olunur, biri isə istifadə olunmur.

ƏMSSTQ və Köçürmə Fəaliyyət Planı (RAP) üzrə məsləhətləşmələrin nəticələrinə əsasən, ərazidə aşağıdakı torpaq istifadəçiləri müəyyən edilmişdir:

- Bir nəfər rəsmi torpaq istifadəçisi;
- On qeyri-formal torpaq istifadəçisi ərazidən qanuni icarə müqaviləsi olmadan istifadə edir. Onların arasında doqquz maldar və bir muzdlu işçi var ki, onun da öz mal-qarası vardır.
 - Bu torpaq istifadəçilərinin ailə üzvləri də heyvandarlıq işlərində onlara dəstək olurlar. Qeyd edək ki, bu ailə üzvlərindən heç biri maaş almır və ailədə əsas gəlir mənbəyi kimi maldarlıqla məşğul olurlar.
- İki qeyri-formal işçi (onlardan biri həm də qeyri-formal torpaq istifadəçisidir, ona əmək haqqı əvəzinə özünün və qardaşının mal-qarasını otarmağa icazə verilir. Digər işçi maaş alır).

Daha ətraflı məlumat üçün, Köçürmə Fəaliyyət Planına (RAP) istinad edin.

Tikililərin yeri aşağıdakı şəkildə göstərilmişdir.

Şəkil 2-4 Səkkiz yaşayış məntəqəsi

Sahənin foşəkilləri aşağıdakı şəkillərdə verilmişdir.

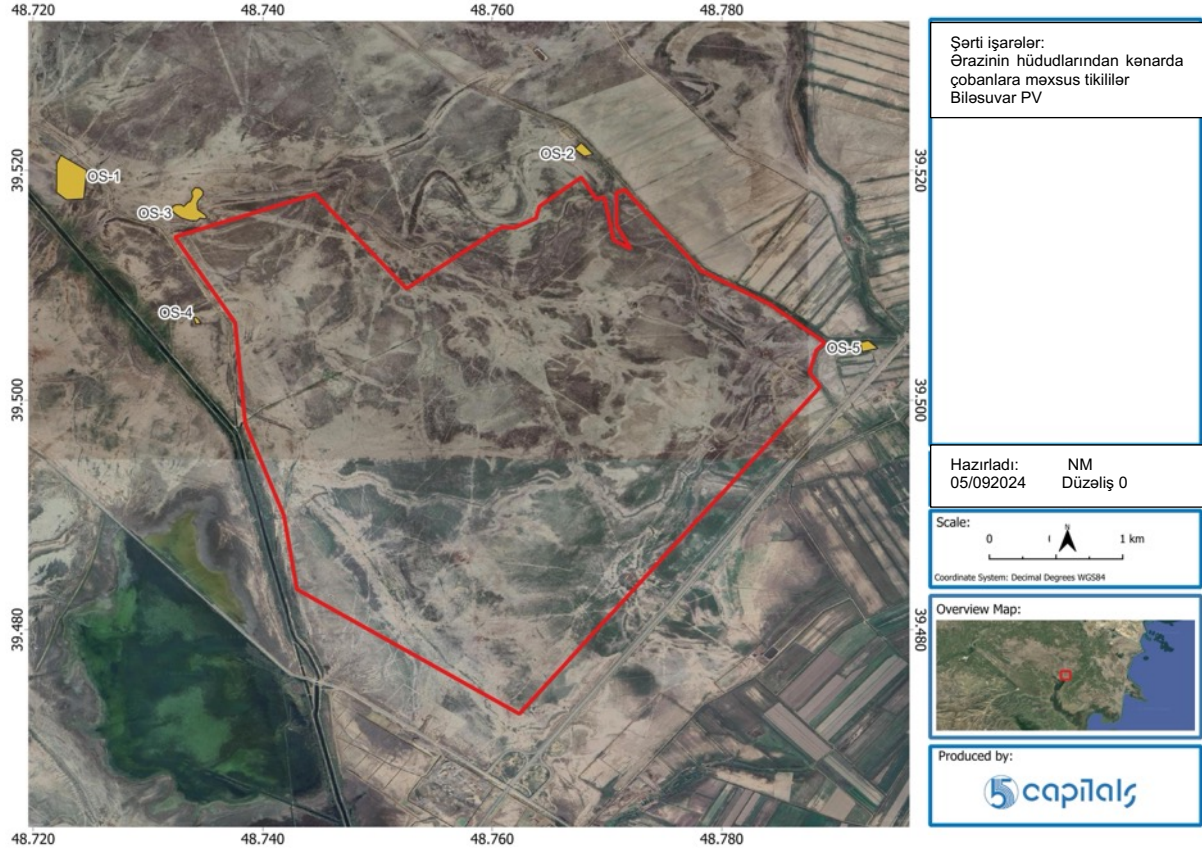

Şəkil 2-5 Ərazinin ümumi vəziyyəti və mövcud tikililər

SAHƏNİN ƏTRAFI

Layihənin ətrafındakı ərazilər əsasən kənd təsərrüfatı sahələri kimi xarakterizə olunur. Layihənin şimalından (sahədən təqribən 3,2 km aralıda) Muğan-Salyan kanalı keçir. Layihəyə birbaşa bitişik olan Mahmudqala Təbiət Qoruğu (təxminən 500 m məsafədə), avifaunası və müvafiq ovçuluq təcrübələri ilə tanınan böyük göldür. 2023-cü ilin avqustunda və 2024-cü ilin avqustunda əraziyə səfərlər zamanı Layihənin cənubunda daş doğrama qurğusu da daxil olmaqla, davam edən tikinti fəaliyyətləri (Layihə ilə əlaqəli olmayan) müşahidə edilmişdir.

Həmçinin, Layihə sahəsinin ətrafındakı ərazilər otlaq kimi istifadə olunur və Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən fiziki şəxslərə icarəyə verilir. Layihə hüdudlarının bilavasitə yaxınlığında beş tikili vardır. Layihənin hüdudlarına yaxın beş (5) tikili vardır (Şəkil 2-5-ə baxın). Layihənin şimal hissəsindəki kənar tikili (OS 2) 110 ha torpaq sahəsi Layihəyə ayrılmış çobana məxsusdur. Qonşu tikili (OS 5) Salyan rayonu ərazisində yerləşir. Layihənin şimal-qərb hüdudlarından kənarda yerləşən qalan üç tikili (OS 1, OS 3 və OS 4) bitişik torpaq sahələrində mal-qara otaran çobanlar tərəfindən istifadə olunur.

Şəkil 2-4 Layihə Ərazisinin hüdudlarından kənarında çobanlara məxsus tikililər

Layihə ərazisindən kənarında tikililərdən istifadə edən çobanlarla məsləhətləşmələr zamanı məlum olmuşdur ki, onların icarəyə götürdüyü torpaqlar Layihənin hüdudları ilə üst-üstə düşür. Bundan əlavə, həmin çobanlar icarəyə götürdükləri torpaqlar onların öyrüş ehtiyaclarını kifayət qədər ödədiyindən layihə ərazisində mal-qaralarını otarmırlar.

ƏMSSTQ və Köçürmə Fəaliyyət Planı çərçivəsində aparılan araşdırmalar göstərmişdir ki, Layihə torpaqlarından yerli əhalinin digər mövsümi və ya qeyri-formal torpaq istifadəçiləri əsasən ərazinin nisbi təcrid vəziyyətində olunması səbəbindən istifadə etmirlər.

Bu sənəd hazırlanarkən, Layihənin cənubunda, Salyanı Biləsuvarla birləşdirən M-3 avtomobil yolu iki zolaqdan dörd zolağa genişləndirilirdi, tikintinin noyabr ayında keçiriləcək COP29-a qədər başa çatdırılması planlaşdırılır.

3 NORMA VƏ TƏLƏBLƏR

3.1 Milli Tələblər

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası vətəndaşların ətraf mühit məsələləri ilə bağlı məlumat əldə etmək, habelə ətraf mühit tələblərinin pozulması nəticəsində insanların sağlamlığa və ya əmlaka dəyən zərər müqabilində kompensasiya almaq hüquqlarını təsdiq edir.

Ölkə daxilində ətraf mühit, ətraf mühitin mühafizəsi və təbii sərvətlərdən istifadə ilə bağlı fəaliyyətin tənzimlənməsinə cavabdeh olan tənzimləyici orqan Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN).

Azərbaycanda ətraf mühitin mühafizəsinin hüquqi, iqtisadi və sosial bazası 1999-cu il tarixli Ətraf Mühitin Mühafizəsi haqqında Qanun (№ 678-IQ) və ona əlavə və dəyişiklikləri ehtiva edən Qanunlar (Qanun № 1032-IVQD, 932-IVQD, 590-VQD və 553-IVQD) ilə tənzimlənir.

İnsanların hüquqları Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının bu hüquqların əsas prinsiplərinin sadalandığı III fəsilə "İnsan və vətəndaşın əsas hüquq və azadlıqları" təsbit edilmişdir. Konstitusiyada bildirilir ki, *"Dövlət, irqindən, etnik mənsubiyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə təminat verir. İnsan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını irqi, etnik, dini, dil, cinsi, mənşəyi, əqida, siyasi və sosial mənsubiyyətə görə məhdudlaşdırmaq qadağandır"*.

Yenidən işlənmiş ƏMTQ haqqında Qanuna (2018) əsasən, ƏMTQ üzrə araşdırmaların aparılması zamanı "İctimai iştirakçılıq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq dinləmələr şəklində ictimai məsləhətləşmələr aparılmalıdır. İştirakçılara "nəzərdə tutulan fəaliyyət sahəsində yaşayan şəxslər və həmin ərazidə fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslər, habelə əmlak sahibləri" aiddir. "Bu Qanunun 4.10-cu maddəsinə uyğun olaraq keçirilən ictimai dinləmələrin yekun sənədinə "Vətəndaşların müraciətləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq baxılmalıdır."

"İctimai iştirakçılıq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən, ictimaiyyətin iştirakı aşağıdakı formalarda təşkil edilə bilər:

- İctimai Şura;
- İctimai müzakirə;
- İctimai dinləmələr;
- İctimai rəyin öyrənilməsi;
- Hüquqi aktların layihələrinin ictimai müzakirəsi; və/yaxud
- Yazılı məsləhətləşmə.
- Məlumatların Açıqlanması

Yuxarıda qeyd olunan qanunvericiliklə yanaşı, Azərbaycanın qanunvericilik bazası, aşağıda göstərilirdiyi kimi, vətəndaşların müraciətləri, məlumat hüquqları və ictimaiyyətin iştirakı ilə bağlı prosesləri tənzimləyən spesifik qanunları ehtiva edir:

- Azərbaycan Respublikasının 30 sentyabr 2015-ci il tarixli 1308-IVQ sayılı Qanunu vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydasını müəyyən edir. Bu qanun vətəndaşların dövlət, bələdiyyə orqanları və ilk növbədə dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan təşkilatlarla həm yazılı, həm də şifahi şəkildə əlaqə saxlamaq hüququna malik olduğunu təsdiq edir. Qanun, bu cür müraciətləri Ombudsmana edilən müraciətlərdən və ya məlumat sorğularından fərqləndirir və bu cür müraciətlərin anonim ola bilməyəcəyini şərt kimi qarşıya qoyur.
- Azərbaycan Respublikasının "İnformasiya əldə etmək hüququ haqqında" 30 sentyabr 2005-ci il tarixli Qanunu Konstitusiyanın 50-ci maddəsi ilə təminat verilmiş informasiyadan sərbəst, məhdudiyyətsiz və bərabər şərtlərlə istifadə imkanlarının hüquqi əsaslarını müəyyən edir. Qanun, hər hansı bir şəxsə birbaşa və ya nümayəndə vasitəsilə informasiya sahibindən məlumat tələb etmək və məlumatı əldə etmək üçün metod və forma seçmək hüququ verir.
- Azərbaycan Respublikasının "İctimai iştirakçılıq haqqında" 22 noyabr 2013-cü il tarixli 816-IVQ sayılı Qanunu Konstitusiyanın 49-cu (Sərbəst toplaşmaq azadlığı) maddəsinə uyğun olaraq vətəndaşların dövlət idarəçiliyində iştirakının prinsip və əsaslarını müəyyən edir. Qanunda vurğulanır ki, ictimai iştirakçılığa aşağıdakılar daxildir: müxtəlif dövlət sektorlarında və sosial işlərdə iştirak, dövlət siyasətlərinin formalaşdırılması və icrası, milli və yerli qərarların formalaşdırılması, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarına ictimai nəzarətin həyata keçirilməsi; vətəndaş cəmiyyəti institutlarının dövlət və yerli özünüidarə orqanlarının məsləhətləşmə proseslərinə inteqrasiyası və ictimai rəyin təhlili (İctimai Şuralar vasitəsilə).

3.2 ƏMTQ/ƏMSSTQ tələbləri

3.2.1 Məsləhətləşmələrlə əlaqədar Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsinə (ƏMTQ) dair milli tələblər

2022-ci ilin oktyabrında dərc edilmiş Azərbaycan Respublikasının yenilənmiş qanunlarına əsaslanaraq, Nazirlər Kabineti öz mandatına uyğun olaraq 21 sentyabr 2022-ci il tarixli 362 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) qaydalarını 17 iyul 2018-ci il tarixdə qüvvəyə minmiş ƏMTQ haqqında qanuna uyğun şəkildə təsdiq etmişdir. Yeni qaydalara əsasən, layihə hazırlayanlardan layihənin hazırlanması mərhələsində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tabeliyində olan Dövlət Ekologiya Ekspertizası Agentliyi ilə məsləhətləşmələr tələb olunur. Layihə tərtibatçıları layihənin təsvirini və təklif olunan qiymətləndirmə təfərrüatlarının ictimaiyyət tərəfindən nəzərdən keçirilməsi üçün Agentliyin internet saytına təqdim etməlidirlər. Bu təqdimata layihənin yeri, texniki-iqtisadi əsaslandırma, alternativ təkliflər və ətraf mühitə təsirin potensial qiymətləndirilməsi, habelə qiymətləndirmə ilə bağlı ictimai dinləmələr planı daxil edilməlidir.

3.3 Kreditorlarla bağlı tələblər

Bu mərhələdə aydındır ki, "Masdar" layihənin maliyyələşdirilməsi üçün potensial olaraq Asiya İnkişaf Bankı (AİB), Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı (AIIB) və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) daxil olmaqla, maliyyə institutlarından (birlikdə "borcverənlər" adlandırılırlar) müəyyən məbləğdə vəsait cəlb etməyə səy göstərir. Kreditorların meyarlarına uyğun olaraq maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi tələbləri aşağıdakı bölmələrdə verilmişdir.

3.3.1 Asiya İnkişaf Bankı (ADB)

Asiya İnkişaf Bankı (ADB) müəyyən məsləhətləşmə, iştirak və maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi ehtiyacını özündə əks etdirən Əməliyyat Təlimatı və Siyasət Bəyanatı hazırlamışdır. Hər iki sənəd bankların investisiya layihələrinin potensial maliyyə vəsaiti əldə etməsində yerinə yetirməli olduğu tələbləri müəyyən edir.

MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASI

AİB-in "Layihənin tərtibatı və hazırlanması: Maddə C- Məsləhətləşmə və İştirak" üzrə Əməliyyat Təlimatında təsirə məruz qalan insanlarla məqsədyönlü məsləhətləşmələrin aparılması və məsləhətləşmə proseslərinin layihəyə tətbiq olunan şəkildə ƏMTQ, ilkin ekoloji qiymətləndirmə (IEE), köçürmə planı və/yaxud İPP-də müvafiq qaydada sənədləşdirilməsi tələb olunur.

Əməliyyat Təlimatı həssas qrupların məsləhətləşmələrdə iştirak etmək üçün kifayət qədər imkanlara malik olmasını tələb edir.

AİB-in "Ətraf Mühit üzrə Müdafiə Tələbi 1: Məsləhətləşmə və İştirak" tələbində qeyd edilir ki, müştəri "təsirə məruz qalan insanlar və digər maraqlı tərəflərlə, o cümlədən vətəndaş cəmiyyəti ilə məqsədyönlü məsləhətləşmələr aparacaq və onların məlumatlı iştirakını təmin edəcək. Məqsədyönlü məsləhətləşmə (i) layihənin hazırlanma mərhələsinin əvvəlində başlayan və layihənin bütün dövrü ərzində davamlı olaraq həyata keçirilən; (ii) təsirə məruz qalan insanlar üçün başa düşülən və asanlıqla əldə edilə bilən müvafiq və adekvat məlumatın vaxtında açıqlanmasını təmin edən; (iii) hədə-qorxu və ya məcburiyyətsiz bir mühitdə həyata keçirilən; (iv) hər iki cinsin nümayəndələrini əhatə edən və effektiv olan və aztəminatlı və həssas qrupların ehtiyaclarına uyğunlaşdırılan; və (v) layihənin dizaynı, təsirin azaldılması tədbirləri, inkişaf faydaları və imkanlar barədə məlumatlandırma və icra məsələlərində qərar qəbul olunarkən təsirə məruz qalan insanların və digər maraqlı tərəflərin bütün müvafiq nəzərə alınmasını təmin edən prosesdir".

AİB-in "Məcburi köçürmə ilə bağlı Müdafiə Tələbi 2: Məsləhətləşmə və İştirak" tələbində, həmçinin AİB-in Müdafiə Tələbi 2 ilə bağlı yuxarıda qeyd olunduğu kimi müştəri tərəfindən məqsədyönlü məsləhətləşmə tələb olunur, lakin ev sahibi icmalarla məsləhətləşməni və müştərinin aztəminatlı şəxslərin ehtiyaclarına xüsusi diqqət yetirməli olduğunu ehtiva edir və ya həssas qruplar, xüsusilə də yoxsulluq həddindən aşağı olanlar, torpağı olmayanlar, qocalar, ailə başçısının qadın olduğu ailələr, qadınlar və uşaqlar, yerli əhalivə qanuni torpaq mülkiyyəti olmayanlarla məsləhətləşmələrin aparılmasının zəruriliyi vurğulanır.

AİB-in "Yerli əhalilə bağlı Müdafiə Tələbi 3: Məsləhətləşmə və İştirak" tələbində, "borcalan/müştəri təsirə məruz qalmış yerli əhaliin (i) onlara mənfi təsirlərin qarşısını almaq üçün tədbirlərin müəyyənləşdirilməsi, həyata keçirilməsi və monitorinqində məlumatlı iştirakını təmin etmək üçün onlarla məqsədyönlü məsləhətləşmələr aparmalı və ya bu cür təsirləri aradan qaldırmaq mümkün olmadıqda, onları minimuma endirmək, azaltmaq və kompensasiya etməli; və (ii) mədəni cəhətdən uyğun şəkildə onlara gətirən layihə faydalarının uyğunlaşdırılmasını təmin etməlidir".

AİB-in 2009-cu il Müdafiə Siyasəti Bəyanatına əsasən, AİB "borcalanlardan/müştərilərdən təsirə məruz qalmış icmalarla bağlı risklərə və təsirlər uyğun şəkildə təklif olunan layihələrin təsirinə məruz qalan icmalar, qruplar və ya insanlarla və vətəndaş cəmiyyəti ilə məlumatların paylaşılması, məsləhətləşmələr və məlumatlı iştirak yolu ilə əlaqə saxlamağı tələb edir."

ŞİKAYƏTLƏRƏ BAXILMA MEXANİZMİ

AİB-in Müdafiə Siyasəti Bəyanatına (2009) əsasən, bank "borcalandan/müştəridən təsirə məruz qalan insanların layihə səviyyəsində borcalanın/müştərinin sosial və ətraf mühit fəaliyyətinə dair narahatlıq və şikayətlərini qəbul etmək və onların həllini təmin etmək üçün Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi yaratmağı və yeniləməyi tələb edir. Şikayətlərə baxılma mexanizmi layihənin riskləri və təsirləri ilə ölçülməlidir. O, təsirə məruz qalan insanların narahatlıqlarını və şikayətlərini gender tələblərinə uyğun, mədəni baxımdan uyğun və təsirə məruz qalan insanların bütün təbəqələri üçün asanlıqla əlçatan olmaqla başa düşülən və şəffaf bir prosesdən istifadə edərək operativ şəkildə həll etməlidir".

AİB-in 2-ci və 3-cü Müdafiə Tələbləri xüsusilə aşağıdakıları qəbul etmək və həllini təmin etmək üçün şikayət mexanizminin olmasını tələb edir:

- Həssas qruplara təsirlərə xüsusi diqqət yetirməklə təsirə məruz qalan şəxslərin fiziki və iqtisadi yerdəyişmə və layihənin digər təsirləri ilə bağlı narahatlıq və şikayətləri, **(AİB-nin Məcburi Köçürülmə üzrə Müdafiə Tələbləri 2)**;
- Təsirə məruz qalmış Yerli əhaliin icmalarının narahatlıq və şikayətlərinin həlli **(AİB-nin Yerli əhalilə bağlı Müdafiə Tələbləri 3)**

3.3.2 Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı (AIIB)

AIIB müştərilərdən ekoloji və sosial məlumatları xüsusi standartlara uyğun açıqlamağı tələb edir. Bank özü də bu məlumatları layihənin qiymətləndirilməsi prosesinin əvvəlində açıqlayır və xüsusilə yüksək riskli layihələr üçün açıqlama üçün son tarixlər müəyyən edir. Bank hüquqi və ya kommersiya səbəblərinə görə açıqlamanı təxirə sala bilər və zərurət yarandıqda məlumatın açıqlanması üzrə birgə maliyyəçilərlə əməkdaşlıq edir.

AIIB-in Ekoloji və Sosial Çərçivəsi xüsusilə əhəmiyyətli mənfi təsirləri, məcburi köçürmələri və ya yerli əhaliə təsirləri olan layihələr üçün maraqlı tərəflərlə konstruktiv məsləhətləşmələrin vacibliyini vurğulayır. Müştərilər bu məsləhətləşmələri sənədləşdirməlidirlər.

Layihə səviyyəsində Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi (GRM) yaradılmalı, layihə risklərinə və təsirlərinə uyğunlaşdırılmalı və şikayətçilər üçün əlçatanlığı, məxfiliyi və müdafiəni təmin etməlidir. Bu mexanizm həm də layihə işçiləri üçün iş yerindəki narahatlıqları aradan qaldırmalıdır.

Çərçivə həmçinin layihə səviyyəsində Şikayətlərə baxılma mexanizmlərinə (GRM) və ya idarəetmə proseslərinə alternativ təmin edən Bankın çərçivə sənədinə riayət etməməklə bağlı şikayətlər üçün Layihədən təsirlənən şəxslə əlaqədar Mexanizmi də əhatə edir. Bu mexanizm, müvafiq olarsa, həmmaliyyəçilərin hesabatlılıq mexanizmləri ilə də koordinasiya edilir.

3.3.3 AYİB

AYİB tərəfindən maliyyələşdirilən bütün layihələr AYİB-in Ətraf Mühit və Sosial Siyasətinin (2019) tələblərinə cavab verəcək şəkildə strukturlaşdırılmalıdır ki, bu da layihələrin yerinə yetirməsi tələb olunan ekoloji və sosial dayanıqlılığın əsas sahələri üçün on Səmərəlilik Tələblərini (PR) (o cümlədən PR10: Məlumatların Açıqlaması və Maraqlı Tərəflərin İştirakı) ehtiva edir. Bundan əlavə, AYİB-nin Müstəqil Layihə Hesabatlılığı Mexanizmi (IPAM) müstəqil son vasitə kimi, Layihədən təsirlənən insanlar və vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları tərəfindən AYİB-in maliyyələşdirdiyi layihələrlə bağlı qaldırılan sosial, ətraf mühit və sosial məsələlərin Layihənin maraqlı tərəfləri arasında həllini təmin etmək məqsədi daşıyır. Bankın Ətraf Mühit və Sosial Siyasəti (ESP) və İnformasiya əldə etmək Siyasəti Layihəyə xas müddəalara əməl edilib-edilmədiyini müəyyən etmək; və müvafiq hallarda, Bank tərəfindən gələcəkdə qeyd olunan müddəalarına riayət edilməməsinin qarşısını almaqla yanaşı, bu siyasətlərlə bağlı mövcud olan hər hansı uyğunsuzluğu aradan qaldırmaq məqsədi daşıyır.

AYİB-in Ətraf Mühit və Sosial Siyasəti (ESP) maraqlı tərəflərin cəlb edilməsini aşağıdakı elementləri ehtiva edən davamlı proses kimi müəyyən edir: (i) maraqlı tərəflərin müəyyənləşdirilməsi və təhlili; (ii) maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin planlaşdırılması; (iii) məlumatların açıqlanması; (iv) müştərinin öz qərar qəbul etmə prosesində təsirə məruz qalan tərəflərin onlara təsir edən məsələlərə dair fikirlərini nəzərə almasını təmin edən konstruktiv məsləhətləşmə və iştirak; (v) effektiv şikayət proseduru və ya mexanizmi və (vi) müvafiq maraqlı tərəflərə davamlı hesabatlılıq. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesi layihənin planlaşdırılmasının ən erkən mərhələsində başlamalı və bütün layihə müddətində davam etməlidir.

Konstruktiv və effektiv məsləhətləşmə prosesini təmin etmək üçün maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesinin vacib elementi bütün cəlb edilmiş maraqlı tərəflərin diqqətlə müəyyən edilməsi və onların narahatlıqlarının, gözləntilərinin və üstünlük verdikləri məsələlərin araşdırılmasıdır. Həssas maraqlı tərəflərin müəyyənləşdirilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Bu maraqlı tərəf qrupları ilə əlaqə xüsusi diqqətlə planlaşdırılmalı və idarə edilməlidir.

Bundan əlavə, AYİB layihə tərtibatçısından istənilən maraqlı tərəflərin şikayətlərinin operativ və vaxtında qəbul edilməsini, onlara baxılmasını və effektiv şəkildə həll edilməsini təmin etmək üçün effektiv şikayət mexanizmi yaratmağı və saxlamağı tələb edir.

AYİB-in 10-cu Fəaliyyət Tələbində (PR10) "Qabaqcıl Beynəlxalq Təcrübənin (GIP) və korporativ sosial məsuliyyətin mühüm elementi kimi müştəri, onun işçiləri, layihənin birbaşa təsirinə məruz qalan yerli

icmalar və müvafiq hallarda digər maraqlı tərəflər arasında açıq və şəffaf əlaqənin vacibliyi vurğulanır. Bu cür əlaqə aşağıdakı əsas elementləri ehtiva edəcəkdir:

- Maraqlı tərəflərin müəyyənləşdirilməsi və təhlili;
- Maraqlı tərəflərlə əlaqələrin planlaşdırılması;
- Məlumatların açıqlanması;
- Məsləhətləşmə və İştirak
- Şikayətlərə baxılma mexanizmi və
- Müvafiq maraqlı tərəflərə davamlı hesabatların verilməsi.

Həssas qruplara istinadən, 10-cu Fəaliyyət Tələbində (PR10) bildirir ki, "Müştəri konkret vəziyyətinə görə mənfi və ya həssas ola biləcək layihənin təsirinə məruz qalan tərəfləri (fərdləri və ya qrupları) müəyyən edəcək". Bundan əlavə, müştəridən "məhdud imkanlı və ya həssas qruplar da daxil olmaqla layihənin təsirinə məruz qalan tərəflərlə fəal və inklüziv əlaqəni dəstəkləmək" tələb olunur.

4 MARAQLI TƏRƏFLƏRİN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ TƏHLİLİ

Maraqlı tərəflərin iştirakı layihə fəaliyyətlərində və qərar qəbul etmə proseslərində maraqlı tərəfləri və onların narahatlıqlarını anlamaq və onları cəlb etmək üçün sistemativ üsul kimi təsvir edilə bilər. O, məsləhətləşmələr və məlumatların açıqlanması üçün istifadə ediləcək uyğun yanaşmanı müəyyən edir.

Layihə üçün Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) tikinti və istismar mərhələlərində maraqlı tərəflərin davamlı iştirakını yönəltmək məqsədilə hazırlanmışdır. Bu plana daxil edilmiş maraqlı tərəflərə layihənin birbaşa və ya dolayısı ilə təsir göstərə biləcəyi şəxslər və ya qruplar, eləcə də layihədə marağı ola bilən və/yaxud layihələrin nəticələrinə müsbət və ya mənfi təsir göstərə bilən şəxslər daxildir. Bu maraqlı tərəflər zamanla dəyişə bilər və buna görə də yeni maraqlı tərəflər müəyyən edildikdə və ya maraqlı tərəflərlə bağlı vəziyyət dəyişdikcə bu plan yenilənməlidir.

4.1 Maraqlı tərəflərin müəyyənləşdirilməsinə yanaşma

Təsirə məruz qalan maraqlı tərəfləri müəyyən etmək üçün sistemativ yanaşmadan istifadə edilmişdir. Müəyyən edilmiş maraqlı tərəflər üç kateqoriyaya bölünür:

- **Təsirə məruz qalan maraqlı tərəflər (A)** – layihənin bir və ya bir neçə potensial təsirinə məruz qala biləcək şəxslər;
 - Təsirə məruz qalan maraqlı tərəflər birbaşa və ya dolayısı ilə Layihələrin ətraf mühitə və sosial təsirlərinə potensial olaraq məruz qala biləcək fərdlər və ya insanlar qrupudur. Layihənin təsirə məruz qalana şəxslərə potensial ekoloji və sosial təsirləri (yəni, Alt-bölmə 2.8-də qeyd olunanlar) ƏMSSTQ-də qiymətləndirilmişdir. Bu cür təsirlər birbaşa və ya dolayısı ilə layihənin maraqlı tərəflərinə təsir göstərə bilər.

- **Maraq əsaslı Maraqlı Tərəflər (I)** – Layihə tərəfindən müəyyən edilmiş hər hansı prosedurdan narahat olan maraqlı tərəflər, Layihənin benefisiarları, milli və beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatları və vətəndaş cəmiyyətinin maraqlı hissəsi.
 - Maraqlı əsaslı maraqlı tərəflər Layihənin mənfi təsirinə məruz qalmayan, lakin maraqları onları maraqlı tərəflərə çevirən qruplar və ya təşkilatlardır. Bundan əlavə, təsirə məruz qalan ərazidən kənarında maraqlı tərəflər var ki, onları "maraqlı əsaslı" təhlil vasitəsilə müəyyən etmək olar. Bunlar adətən maraqlı dairəsi Layihə ilə əlaqəli olan və ya bu cür təşkilatların bu ərazilərdə icmalarla layihələr həyata keçirdikləri dövlət orqanları, QHT-lər və milli, ictimai və ətraf mühit sahəsində fəaliyyət göstərən dövlət sektoru qurumlarıdır.
- **Qərar qəbul edən maraqlı tərəflər (D)** – layihənin hazırlanmasında və onun maliyyələşdirilməsində iştirak edən şəxslərdir. Bundan əlavə, həmin tərəflərə ETSN kimi tənzimləyici qurumlar da daxildir.

Aşağıdakı Maraqlı Tərəflərin İştirak cədvəli həssas qrupları (bu mərhələdə müəyyən edildikdə) da əhatə edən bu kateqoriyalar əsasında təqdim olunur.

Əksər kreditörlər həssas qruplara cins, cinsi kimlik, din, etnik mənsubiyyət, yerli əhali statusu, yaş (o cümlədən, uşaqlar, gənclər və yaşlılar), fiziki və ya əqli qüsurlar, savad, siyasi baxışlar və ya ictimai status kimi xüsusiyyətlər səbəbindən layihə təsirlərinə digər şəxslərdən daha çox məruz qalan fərdlər və ya fərdlər qrupunu aid edirlər.

Həssas fərdlər və/yaxud qruplara həmçinin yoxsulluq həddində yaşayan insanlar, torpağı olmayan, həyat yoldaşının olmadığı ailələr, təbii ehtiyatlardan asılı icmalar, miqrant işçilər, qaçqınlar, məcburi köçkünlər yaxud milli qanunvericilik və/və ya beynəlxalq ictimai hüquqla müdafiə oluna bilməyən digər köçkünlər kimi həssas vəziyyətdə olan insanlar, lakin bununla məhdudlaşmayaraq, aid oluna bilər.

LAYİHƏDƏ HƏSSAS QRUPLAR

Biləsuvar rayonunda həssas qruplara tək valideynlər, ailə başçısını itirmiş ailələr, fiziki və ya əqli qüsurlu şəxslər, tək yaşayan qocalar, ailə başçısının qadınlar olduğu ailələr və kimsəsiz uşaqlar daxildir. Bundan əlavə, 5708 nəfər ünvanlı dövlət sosial yardımını alır ki, bu da adambaşına aylıq orta hesabla 115,5 manat təşkil edir.

Onların arasında ən böyük qrup 5905 nəfər olmaqla fiziki qüsurlu insanlar, ikinci yerdə ailə başçısının qadınlar olduğu 2016 ailə, 1767 ailə başçısını itirmiş ailələrdir.

Bundan əlavə, bütün LTMQİ-lər həssas hesab olunur.

Cədvəl 4-1 Maraqlı Tərəflərin İştirak Cədvəli

MARAQLI TƏRƏF Qrupu	MARAQLI TƏRƏF	LAYİHƏYƏ İLƏ ƏLAQƏLİLİK: TƏSİR-ƏSASLI (A), MARAQ-ƏSASLI (I) VƏ YA QƏRAR QƏBUL EDƏN ŞƏXS (D)
Birbaşa Təsirə məruz qalan maraqlı tərəflər	<p>Layihə Torpaqlarının İstifadəçiləri və onların ailələri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bir nəfər rəsmi torpaq istifadəçisi; - On qeyri-formal torpaq istifadəçisi ya mal-qaranı otarır ya da ərazidəki yaşayış məntəqələrindən qanuni icarəsi olmadan istifadə edir. Onların arasında doqquz çoban və bir muzdlu işçi var ki, onların da mal-qarası vardır. - Bu torpaq istifadəçilərinin ailə üzvləri də heyvandarlıq işlərində onlara dəstək olurlar. Qeyd edək ki, bu ailə üzvlərindən heç biri maaş almır və ailədə əsas gəlir mənbəyi kimi çobanlıqla məşğul olurlar. - İki qeyri-formal işçi (onlardan biri həm də qeyri-formal torpaq istifadəçisidir, ona əmək haqqı əvəzinə özünün və qardaşının mal-qarasını otarmağa icazə verilir. Digər işçi maaş alır). 	<p>A: Layihə sahəsi maldarlar tərəfindən, xüsusilə də qış mövsümündə, istifadə olunur. Həmçinin, orada bir daimi sakin də vardır.</p>
	<p>Tikinti işçiləri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Layihənin tikinti işçi qüvvəsi, o cümlədən EPC Podratçısının subpodratçıları və təchizatçının işçiləri. 	<p>A: Tikinti mərhələsində birbaşa Layihə ilə bağlı təsirlər və potensial əmək problemləri.</p>
Dolayı yolla təsirlənən maraqlı tərəflər	<p>Ətrafdakı torpaq istifadəçiləri;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beş yaşayış məntəqəsində layihə ərazisindən kənarında yerləşən çobanlar. 	<p>A: Nəqliyyat vasitələrinin hərəkət intensivliyinin artması, toz, səs-küy və tikinti işlərinin aparıldığı ərazilərdə müvəqqəti məhdudiyətlər (təhlükəsizlik baxımından) səbəbindən dolayı təsirə məruz qala biləcək, Layihə hüdudlarına ən yaxın tikililər.</p>
	<p>Ətraf icmalar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Şorsulu kəndi; - Dayıkənd; - Sarvan kəndi. - Xırmandalı kəndi; Və 	<p>A: Layihənin hüdudlarına ən yaxın icmalar. Bura sosial-iqtisadi təsirlərlə bağlı dolayı təsirlərə potensial məruz qalma daxildir.</p>

MARAQLI TƏRƏF QURUPU	MARAQLI TƏRƏF	LAYİHƏYƏ İLƏ ƏLAQƏLİLİK: TƏSİR-ƏSASLI (A), MARAQ-ƏSASLI (I) VƏ YA QƏRAR QƏBUL EDƏN ŞƏXS (D)
	- Əliabad kəndi	
Həssas qruplar	Layihə ərazisində həssas qruplar (müharibə veteranları, şəhid ailələri, işsiz gənclər, aztəminatlı ailələr və qadınlar, qeyri-rəsmi maldarlar, qadınların rəhbərlik etdiyi ev təsərrüfatları və əlilliyi olan şəxslər, qadınlar və icmanın yaşlı üzvləri)	A: Bu qruplar hərəkətilik, əlçatanlıq, Gender Əsaslı Zorakılıq və Təcavüz (GBVH), xəstəliklərin yayılması, əmək/iqtisadi istismar və s. ilə bağlı Layihənin təsirlərindən qeyri-mütənasib şəkildə təsirlənə bilirlər. Bütün LTMQİ-lar həssas hesab olunur.
Yerli hökumət orqanları	Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyəti	D: Layihə ərazisi Bələdiyyənin balansındadır
	Biləsuvar Rayon Bələdiyyəsi	
	Salyan Bələdiyyəsi	
	Şorsulu Bələdiyyəsi	
	Dayıkənd Bələdiyyəsi	
	Bələdiyyələrin Gender Komissiyaları	
Dövlət qurumları	Energetika Nazirliyi	D: Planlaşdırma və layihələndirmə mərhələlərində Layihəyə dəstək üçün cavabdehlik daşıyırlar.
	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	I: Mədəni və arxeoloji sahələr/xüsusiyyətlərlə bağlı məsələlərə nəzarət edən və Layihə sahəsinin mədəni və arxeoloji baxımdan əhəmiyyətinin olmadığını təsdiqləyən tənzimləyici qurum.
	Azərbaycan Elmlər Akademiyası, Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu (AAS IAE)	I: Milli tələblərə uyğun olaraq, Mədəniyyət Nazirliyi arxeoloji və mədəni irs obyektlərində qazıntı işlərinə icazə verməzdən əvvəl Elmlər Akademiyasının razılığını/məsləhətləşmə tələb edilir.
	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN)	D: Qorunan ərazilərə, ekoloji cəhətdən həssas məsələlərə və ekoloji məsələlərə nəzarət edən tənzimləyici orqan. Layihə üçün ƏMSSTQ Hesabatının təsdiqini təmin edir.
	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	I: Azərbaycanda nəqliyyat sahəsinə nəzarət edən tənzimləyici orqan. Nəqliyyat marşrutlarının təsdiqi üçün bu qurumla məsləhətləşmələr aparılacaq.

MARAQLI TƏRƏF QURUPU	MARAQLI TƏRƏF	LAYİHƏYƏ İLƏ ƏLAQƏLİLİK: TƏSİR-ƏSASLI (A), MARAQ-ƏSASLI (I) VƏ YA QƏRAR QƏBUL EDƏN ŞƏXS (D)
	"Azərenerji" ASC	D: Layihə üçün tələb olunan hava enerji verilişi xətlərinə nəzarət edir bu xətlərlə bağlı məsul qurumdur. Qeyd: enerji verilişi xəttinin yaxşılaşdırılması layihənin iş həcminə, nə də əlaqəli obyekt anlayışına daxil deyil və bu SEP çərçivəsində qiymətləndirilməmişdir.
	Biləsuvar Qadın Resurs Mərkəzi (Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən yaradılmışdır)	I: Yerli qadınlarla bağlı təsirlər və imkanlar üçün maraqlıdır.
Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətlər	"Aztelekom" MMC	I: Hər hansı rabitə xətləri müəyyən edilərsə, məsləhətləşmələr aparılmalıdır.
Maliyyə qurumları	Borcverənlər (ADB, AIIB və EBRD)	D: Əsas maraqları Layihənin gedişatı və layihənin uğurlarıdır. Bu maraqlara layihənin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı potensial ətraf mühit və sosial risklər daxildir.
QHT-lər	ETSN yanında QHT-lərin İctimai Şurası	I: Onlar üçün Layihənin icrası və onun ətraf mühitə təsirləri və təsirlərin azaldılması tədbirləri ilə maraqlı olacaq.
	İctimai Birlilər (QHT-lərin İctimai Şurasının üzvləri, Azərbaycan Ornitologiya Cəmiyyəti, "Ekoloji Maarifləndirmə və Monitoring" İB, "Qadın və Uşaqların Təhsilinə Dəstək" İB, "Sosial-Siyasi Araşdırmalar" İB, "Davamlı Turizmin İnkişafına Dəstək" İB, "Gənclər Turizmi" İctimai Birliyi)	I: Onlar üçün potensial olaraq Layihənin ətraf mühitə təsirləri maraqlıdır.
	Bird Life International	I: Onlar üçün potensial olaraq avifauna ilə bağlı layihə təsirləri maraqlıdır.
	Bankwatch	I: Onlar üçün potensial olaraq Layihənin ətraf mühit də sosial təsirləri maraqlıdır.
	İnkişafıla bağlı İnsan Hüquqları Koalisiyası	
Yerli QHT-lər ("Azad İqtisadiyyata Yardım" İctimai Birliyi, "Publish What You Pay", Beynəlxalq Özəl Müəssisə Mərkəzi, "Xam Neft Hesabatlılığı", İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzi)		

MARAQLI TƏRƏF QURUPU	MARAQLI TƏRƏF	LAYİHƏYƏ İLƏ ƏLAQƏLİLİK: TƏSİR-ƏSASLI (A), MARAQ-ƏSASLI (I) VƏ YA QƏRAR QƏBUL EDƏN ŞƏXS (D)
Media	Regional və yerli kütləvi informasiya vasitələri	I: Potensial olaraq Layihə haqqında hesabatların hazırlanmasında və məlumatların yayılmasında iştirak edəcək.
İşçilər və işçi təşkilatları	Layihə əməkdaşları və işçiləri	A: Həm tikinti, həm də istismar mərhələsində layihə ilə bağlı potensial təsirlər.

5 ƏVVƏLKİ MARAQLI TƏRƏFLƏ ƏLAQƏ

Biləsuvar Günəş Fotoelektrik (PV) Layihəsi üçün maraqlı tərəflərin müəyyən edilməsi və məsləhətləşmələr İş Həcminin müəyyən edilməsi və ƏMSSTQ Mərhələsində aparılmışdır. Maraqlı tərəflərin müəyyən edilməsi prosesi təsirə əsaslanan, maraqlara əsaslanan və qərar qəbul edən maraqlı tərəflərlə bağlı olmuşdur. Məsləhətləşmələrin tam təfərrüatları ƏMSSTQ-nin 2-ci Cildində verilmişdir.

5.1 Məsləhətləşmələrdən əvvəl görülən tədbirlər

Bütün məsləhətləşmələr və əlaqə prosesində aşağıdakı tədbirlər nəzərə alınmışdır:

- Məlumatın məxfiliyi və məsləhətləşmələrdə iştiraka razılıq;
- Görüşlərin əvvəlində icma üzvləri qısas qorxusu olmadan öz fikirlərini bildirməyə təşviq edilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, ƏMSSTQ prosesində yerli icma ilə cəlb edilmiş müxtəlif maraqlı tərəflər arasında hər hansı gərginlik baş verməmişdir. Yerli icma ilə aparılan məsləhətləşmələrin heç birində bu cür hallar qeydə alınmamış və ya bu barədə hər hansı məsələ qaldırılmamışdır;
- İştirakçılar məsləhətləşmənin məqsədi və bu məlumatlardan necə istifadə ediləcəyi barədə məlumatlandırılmışlar və onlara adlarının açıqlanmaması imkanı verilmişdir; və
- Bütün İştirakçılar və Maraqlı Tərəflər ƏMSSTQ və məsləhətləşmə prosesində hər hansı şikayətlər, narazılıqlar və hər hansı yanlışlıqlar barədə məlumat vermək üçün layihə ilə bağlı yaradılmış şikayətlərə baxılma mexanizmi haqqında məlumatlandırılmışlar.

5.2 ƏMSST-lə bağlı İş Həcminin müəyyənləşdirilməsi və ƏMSSTQ Mərhələsində maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələr

Davam edən maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesi üçün istifadə olunan üsullara ikitərəfli görüşlər, elektron məktublar, telefon zəngləri və milli, regional və yerli hakimiyyət orqanları vasitəsilə məktublar daxildir. Layihə sahəsi ilə bağlı keçirilən ictimai məsləhətləşmələr və görüşlərin icmalı aşağıda verilmişdir.

5.2.1 İş Həcminin Müəyyənləşdirilməsi Mərhələsində Məsləhətləşmələr

İş Həcminin müəyyən edilməsi mərhələsində və ərazidə müşahidələr zamanı yerli hakimiyyət orqanları ilə danışıqlar da daxil olmaqla, məsləhətləşmələr aparılmışdır. Qeyd edək ki, Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyəti, eləcə də maldarlarla müzakirələr aparılmışdır. Bu məsləhətləşmələr layihənin işlənilib hazırlanma prosesinin bir hissəsi kimi fikirləri öyrənmək, rəy toplamaq, torpaqların əvvəlki istifadəsini anlamaq və yerli norma və maraqlara uyğunluğu təmin etmək məqsədi daşımışdır.

Aparılmış məsləhətləşmələrin xülasəsi aşağıdakı cədvəldə verilmişdir.

Cədvəl 5-1 İş Həcminin Müəyyənləşdirilməsi Mərhələsində aparılmış məsləhətləşmələrin Xülasəsi

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	İndiyədək baş verənlər
Yerli hökumət orqanları	Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyəti	D: Layihə ərazisi İcra Hakimiyyətinin balansındadır. Bu qurum Layihəyə torpaqların ayrılması, eləcə də hər hansı köçürülmə və ya alternativ torpaqların verilməsi və tələb olunarsa, Layihə çərçivəsində mövcud aktivlərin çıxarılması barədə qərar verəcək.	Layihənin icrasında İcra Hakimiyyətinin rolunun müzakirəsi; Torpaqdan istifadə ilə bağlı əvvəlki vəziyyətin müzakirəsi; Yerli icmaların torpaqdan istifadəsinin müzakirəsi; Alternativ torpaq sahələrinin mövcudluğunun müzakirəsi; İcra Hakimiyyətindən rəylərin toplanması; Layihənin kənar Şikayətlərə Nəzarət Mexanizminin (GRM) yaradılması.	Üzbəüz görüşlər/sahə müşahidələri Görüş tarixi: 20 fevral 2024-cü il Məkan: Biləsuvar RİH	İcra Hakimiyyəti aşağıdakılarla bağlı məlumat vermişdir: <ul style="list-style-type: none"> Torpağın əvvəlki istifadəsi; İcra Hakimiyyətinin rolu və məsuliyyəti təmin edilmişdir; İcra Hakimiyyəti bütün ətraf mühit və sosial təsirlərlə (E&S) bağlı ilkin araşdırmalara və Layihə sahəsinə girişə dəstək verməyə razılıq vermişdir; İcra Hakimiyyəti 110 hektar ərazisi Layihənin təsirinə məruz qalacaq çoban üçün əvvəlki torpaq istifadəsi, eləcə də alternativ torpaq sahəsinin mövcudluğu barədə məlumat vermişdir; İcra Hakimiyyəti yaxınlıqdakı icmaların sosial-iqtisadi vəziyyəti ilə bağlı statistik məlumatların təqdim edilməsini təsdiqləyib. İcra Hakimiyyəti yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq Layihə sahəsindəki bütün mövcud aktivləri çıxara biləcəklərini təsdiqləmişdir; İcra Hakimiyyəti KTP ilə bağlı bütün sorğularla "5Cs" şirkətini dəstəkləməyə razılıq vermişdir.
Birbaşa Təsirə məruz qalan maraqlı tərəflər	Təsirə məruz qalan bir maldar (onunla Layihə ərazisində görüş keçirilmişdir)	A: Layihə sahəsi xüsusilə də qışlaq mövsümündə, maldarlar tərəfindən istifadə olunur. Bundan əlavə, bir daimi sakin də var.	<ul style="list-style-type: none"> Layihə haqqında məlumatların paylaşılması; Çobanların torpaqdan istifadə şərtlərinin müzakirəsi; 	Üzbəüz görüşlər/sahə müşahidələri Görüş tarixi: 20 fevral 2024-cü il	Çoban aşağıdakı məlumatları vermişdir: <ul style="list-style-type: none"> Maldarla Layihənin hüdudlarından kənarında olan torpaq sahəsi üçün rəsmi torpaq icarəsi müqaviləsi bağlanmışdır. Maldar təsdiq etmişdir ki, Biləsuvar RİH-dən ona Günəş Fotoelektrik (PV) layihəsi ilə bağlı məlumat verilmişdir və o, öz ferma

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	İndiyədək baş verənlər
			<ul style="list-style-type: none"> - Çoban fermalarının köçürülməsinin müzakirəsi; - Layihə broşürlərinin və Şikayətlərə Baxılma Mexanizminin (GRM) təfərrüatlarının təqdim edilməsi. 	Məkan: Layihə ofisi	<p>kompleksini formal olaraq torpaq icarəsi müqaviləsi olan torpağa köçürməyə razıdır;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maldar ferma kompleksinin köçürülməsinə İcra Hakimiyyətinin dəstək göstərəcəyini yüksək qiymətləndirmişdir; • Məsləhətləşmə zamanı heç bir şərh və ya narahatlıq ifadə edilməmişdir.
Dolayı yolla təsirlənən maraqlı tərəflər	Layihə sahəsinin kənarındakı maldarlar	A: Avtomobillərin hərəkət intensivliyinin artması, toz, səs-küy (təhlükəsizliklə əlaqədar) səbəbindən dolayı təsirə məruz qala biləcək Layihə hüdudlarına ən yaxın tikililər.	<ul style="list-style-type: none"> - Layihə haqqında məlumatların paylaşılması; - Çobanların otlaqlardan istifadə fəaliyyətlərinin müzakirəsi - Layihə broşürünün və Şikayətlərə Baxılma Mexanizminin (GRM) təfərrüatlarının təqdim edilməsi. 	<p>Üzbəüz görüşlər/sahə müşahidələri</p> <p>Görüş tarixi: 20 fevral 2024-cü il</p> <p>Məkan: Layihə ofisi</p>	<p>Yaşayış məntəqələri Layihə ərazisinin kənarında yerləşən iki maldarla məsləhətləşmələr aparılmış və aşağıdakı məlumatlar əldə edilmişdir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hər iki maldarın rəsmi torpaq icarəsi müqavilələri vardır və bu, Layihənin hüdudları ilə üst-üstə düşür; • Hər iki maldar sahədən oktyabr-aprel aylarında mal-qaranı otarmaq üçün istifadə edir; • Hər iki maldar otlaq dövründə ailə üzvlərini (o cümlədən uşaqları) gətirdiklərini bildirmişlər; • Hər iki maldar layihə barədə əvvəllər İcra Hakimiyyəti tərəfindən məlumatlandırıldıqlarını bildirmişlər. • Məsləhətləşmə zamanı heç bir şərh ifadə edilməmiş və ya hər hansı narahatlıq bildirilməmişdir.

5.3 ƏMSSTQ Mərhələsində Məsləhətləşmələr

ƏMSSTQ mərhələsində aparılan məsləhətləşmələr Layihənin tikinti və istismar mərhələlərində təsirə məruz qalan müxtəlif qruplara təsirlərin hərtərəfli qiymətləndirilməsini təmin etməklə Layihə üçün xüsusi olaraq hazırlanmış maraqlı tərəflər cədvəlinə əsasən aparılmışdır. Biləsuvar RİH, eləcə də LTMQİ-lərlə üzbəüz məsləhətləşmələr aparılmışdır. Bundan əlavə, planlaşdırılan Layihə haqqında məlumat vermək üçün qonşu rayonlar, Salyan RİH, eləcə də yaxınlıqdakı üç icma (Salyan, Şorsulu və Dayıkənd) ilə məsləhətləşmələr aparılmışdır. Bu məsləhətləşmələr əlavə məlumatlar toplamaq, lazımi təsdiqlərə nail olmaq və LTMQİ-lərlə və yaxınlıqdakı sakinlərlə görüşlər təşkil etmək məqsədi daşımışdır.

Məsləhətləşmələrin xülasəsi aşağıdakı cədvəldə verilmişdir.

Cədvəl 5-2 ƏMSSTQ Mərhələsində aparılmış Məsləhətləşmələrin Xülasəsi

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
Yerli hökumət orqanları	Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyəti	D: Layihə ərazisi İcra Hakimiyyətinin və Bələdiyyənin balansındadır. Bu qurumlar Layihəyə torpaqların ayrılması, eləcə də hər hansı köçürülmə və ya alternativ torpaqların verilməsi və tələb olunarsa, Layihə çərçivəsində mövcud aktivlərin çıxarılması barədə qərar verəcəklər.	<ul style="list-style-type: none"> Layihə ərazisinə girişin təmin edilməsi və Layihə hüdudları daxilində mövcud aktivlərin müəyyən edilməsi; Layihə ərazisindən otlaq məqsədləri üçün istifadə edən və aktivlərdən istifadə edən potensial LTMQİ-lərin müəyyən edilməsinə köməklik göstərmək; Layihə rayonunun sosial-iqtisadi vəziyyəti ilə bağlı əlavə məlumatların təqdim edilməsi; və İcarəyə götürdüyü torpaq sahəsi qismən layihənin təsirinə məruz qalan çoban üçün alternativ torpaq sahəsinin ayrılması məsələsinin müzakirəsi. 	<p>Üzbəüz görüşlər/sahə müşahidələri/tele fon zəngləri;</p> <p><u>Görüş tarixi:</u> 2024-cü ilin aprel-iyun aylarında davamlı olaraq</p> <p><u>Məkan:</u> Biləsuvar RİH/Layihə ofisi</p> <p>30 avqust 2024-cü il tarixində İcra Hakimiyyəti, Energetika Nazirliyi, Layihə Sponsorları və LTMQİ-lərlə əlavə görüş keçirilmişdir.</p>	<p>İcra Hakimiyyəti aşağıdakı məsələlərlə əlaqədar məlumat təqdim edəcək:</p> <ul style="list-style-type: none"> Layihə sahəsində mövcud aktivlərin sayı və növü; Layihə ərazisi ilə birlikdə yaşayış məntəqələrinin yerini təsvir edən xəritə; Bu mövcud aktivlərdən istifadə edən və mal-qaranı otaran potensial LTMQİ-lərin siyahısı; Biləsuvar rayonunun cari sosial-iqtisadi vəziyyəti haqqında statistik məlumatlar <p>Rayon İH-dən ətrafdakı tikililərin istifadəsi barədə də məlumat təqdim edilmişdir.</p>	<p>30 avqust 2024-cü il tarixdə Biləsuvar İH-nin inzibati binasında KTP çərçivəsində yaşayış vasitələrinin bərpası ilə bağlı müzakirə aparılmışdır. İştirakçılar Energetika Nazirliyi, "Masdar", SOCAR Green, Biləsuvar RİH, LTMQİ-lər və "5 Capitals".</p> <p>Görüş zamanı layihənin təsirlərinə əsaslanan alternativ yaşayış vasitələrinin bərpası üçün bir neçə variant müzakirə edilmişdir.</p>
	Salyan Rayon İcra Hakimiyyəti	A: Layihənin hüdudlarına ən yaxın icmalar. Buraya vizual təsirlərlə bağlı dolayı təsirlərə potensial	<ul style="list-style-type: none"> Layihə məlumatının təmin edilməsi, Layihə broşürünün, eləcə də Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi (GRM) ilə 	<p>Üzbəüz görüşlər/Layihə broşürləri</p>	<p>Müzakirələr üçün görüş məkanları:</p> <ul style="list-style-type: none"> İcraiyə Komitəsi bildirmişdir ki, onların 	
	Şorsulu Bələdiyyəsi					

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
	Sarvan Bələdiyyəsi (Sarvan və Dayıkənd kəndləri daxil olmaqla)	məruz qalma, nəqliyyat vasitələrinin hərəkət intensivliyinin artması, tikinti mərhələsində toz və səs-küy (təhlükəsizliklə bağlı narahatlıqlar) aiddir.	<p>əlaqədar əlaqə məlumatlarının paylaşılması</p> <ul style="list-style-type: none"> E 119 avtomobil yolundan istifadə haqqında məlumatların əldə olunması Kəndin cari sosial-iqtisadi vəziyyəti və layihə ərazisinə bitişik torpaq mülkiyyətçilərinin siyahısı haqqında məlumatların əldə edilməsi (E-119/M-3 avtomobil yolu). 	<p><u>Görüş tarixi:</u> 13 Mart 2024</p> <p><u>Məkan:</u> Salyan Rayon İcra Hakimiyyəti</p>	<p>Layihə ilə bağlı heç bir rəyi və ya narahatlığı yoxdur.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ən yaxın icmaların sosial-iqtisadi vəziyyəti ilə bağlı məlumatların yerli bələdiyyələr tərəfindən təmin ediləcəyinə dair razılıq əldə olunmuşdur. Bildirilmişdir ki, E 119 sayılı yerli avtomobil yolundan yerli sakinlər gündəlik ehtiyacları üçün daim istifadə edirlər. Şorsulu və Sarvan kəndlərinin sosial-iqtisadi profil cədvəli onların doldurularaq geri qaytarılması üçün kənd səlahiyyətliyə təqdim edilmişdir. Layihə ərazisinə bitişik torpaq mülkiyyətçiləri/istifadəçiləri müəyyən etmək və onların siyahısını təqdim etmək üçün KMZ xəritəsi kənd səlahiyyətliyə göndərilmişdir. Torpaq sahiblərinin/istifadəçilərin siyahısı təqdim edildikdən sonra layihə təfərrüatları, ətraf mühitə təsirlər və 	<p>Layihə komandası Layihənin ümumi icmalını təqdim etmiş, Layihə prosesi, gözlənilən layihə təsirləri, icra müddətləri və hər hansı sorğular, narahatlıqlar və ya şikayətlər olduqda GRM-ni təsvir etmək üçün yenilikləri təqdim etmişlər.</p> <p>Alınan məlumat ƏMSSTQ, Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) və KTP daxil olmaqla layihə sənədlərinin hazırlanmasında istifadə edilmişdir.</p>

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
					<p>nəqliyyat məsələlərini müzakirə etmək üçün məsləhətləşmələr aparılmalıdır.</p> <ul style="list-style-type: none"> E119/M-3 avtomobil yolu Biləsuvar və Salyan rayonlarını ayırır, avtomobil yoluna bitişik ərazilər hasarlanmışdır və birbaşa çıxışa məlik deyil. 	
Dövlət qurumları	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi	I: Mədəni və arxeoloji sahələr/abidələr məsələlərinə nəzarət edən və Layihə sahəsinin mədəni və arxeoloji baxımdan əhəmiyyətli olmadığını təsdiqləyən tənzimləyici orqan.	<ul style="list-style-type: none"> Layihə məlumatları, yaxınlıqdakı arxeoloji və ya mədəniyyət abidələrini yaxınlığının təsdiqi, tikinti mərhələsində tələblərin təfərrüatları. 	İşgüzar yazışmalar	<ul style="list-style-type: none"> Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti "Masdar" şirkətinin nümayəndələri ilə birlikdə əraziyə səfər və baxış keçirmiş və yoxlamadan sonra 20 avqust 2024-cü il tarixində "Masdar"-a məktubla müraciət etmiş və həmin məktubda Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən ərazidə arxeoloji və mədəni irsin olmaması təsdiq edilmişdir. Məktubda təsadüfən tarixi-mədəniyyət nümunələri aşkar edildikdə riayət edilməli olan tələblər də öz əksini tapmışdır. 	Məlumat bu ƏMSSTQ Hesabatına daxil edilmişdir.

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN)	D: Mühafizə olunan ərazilərə, ekoloji cəhətdən həssas və ekoloji məsələlərə nəzarət edən tənzimləyici orqan. Layihə üçün ƏMSSTQ Hesabatının təsdiqini təmin edir.	<ul style="list-style-type: none"> İş Həcminə dair hesabatların nəzərdən keçirilməsi üçün təqdim edilməsi ƏMSSTQ hesabatlarının nəzərdən keçirilməsi və Layihənin tikintisi üçün təsdiqin alınması üçün təqdim edilməsi 	<p>1) ƏMSSTQ-nin təklif olunan metodologiyası ilə bağlı ETSN-dən rəy almaq üçün İş Həcminə dair hesabat 17 may 2024-cü il tarixində dərc edilmişdir.</p> <p>2) <u>İş Həcminin müəyyənləşdirilmə mərhələsində görüş:</u> <u>Tarix:</u> 29.05.2024 <u>Məkan:</u> ETSN</p> <p>3) ETSN İş Həcminin müəyyənləşdirilməsinə dair hesabatın nəzərdən keçirilməsi ilə bağlı 12 iyun 2024-cü il tarixində cavab məktubunu "MASDAR"-a təqdim etmişdir.</p>	<p>İş Həcminin müəyyənləşdirilmə mərhələsində görüşdə aşağıdakı əsas məsələlər müzakirə edilmişdir:</p> <ul style="list-style-type: none"> <u>Quşlara təsir:</u> Günəş panellərinin ornitoloji cəhətdən həssas Banka (Neftçala) ərazisində quş populyasiyalarına potensial təsiri müzakirə edilmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, mövcud antropogen fəaliyyətlər səbəbindən quşların həyatına ciddi təsirlər gözlənilmir. Ərazidə quşların mövsümi hərəkətlərinə nəzarət etmək üçün sahə tədqiqatları aparılacaq. <p>ETSN-nin cavab məktubunda layihənin mühüm ornitoloji ərazilərə yaxın olması səbəbindən layihənin quş populyasiyalarına təsirinin ətraflı qiymətləndirilməsinin zəruriliyi vurğulanmışdır. Bundan əlavə, məktubda nəticələrin Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) hesabatına daxil edilməklə ictimai dinləmələrin keçirilməsi tələbi vurğulanmışdır. Məktubda həmçinin müxtəlif</p>	"5 Capitals", "Masdar" və "SOCAR Green" Layihənin icmalı, cəlb olunan komanda üzvləri, ətraf mühit və sosial tədqiqatlar planı, potensial təsirlər, vaxt qrafiki və nəticələri təqdim etmişdir. Qrup mikroiklim və avifaunaya potensial təsirlərlə bağlı spesifik sualları cavablandırmışdır.

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
					<p>ekoloji mülahizələr yer alır, məsələn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hava, su və torpağın keyfiyyəti daxil olmaqla layihə ərazilərinin cari vəziyyəti. • Biomüxtəliflik, hidroloji və geoloji şərait və iqlim. • Layihənin texniki aspektləri, resurs tələbləri və ətraf mühitə potensial təsirlər. • Layihənin bütün mərhələlərində tullantıların idarə edilməsi, fəvqəladə hallar və risklərin qiymətləndirilməsi və ətraf mühitin mühafizəsi tədbirləri. • Layihə başa çatdıqdan sonra ətraf mühitin idarə edilməsi və monitoring planlarının, eləcə də reabilitasiya planlarının hazırlanması. 	

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
					Bundan əlavə, qeyd edilir ki, iş həcmnin müəyyənləşdirilməsinə dair hesabatın özü ilə bağlı konkret şərhlər verilməmişdir.	
Birbaşa Təsirə məruz qalan maraqlı tərəflər	Təsirə məruz qalan maldarlar və işçilər	A: Layihə nəticəsində torpaqdan istifadənin dəyişməsi torpağın təyinatını dəyişəcək və giriş məhdudiyətləri ilə nəticələncək. Bundan əlavə, tikinti başlamazdan əvvəl mövcud tikililərin sökülməsi tələb olunacaq.	<ul style="list-style-type: none"> Torpaqdan istifadənin əvvəlki və cari vəziyyətinin müzakirəsi Təsirə məruz qalan tikililəri qiymətləndirmək üçün inventar araşdırmasının aparılması Çobanların ev təsərrüfatlarına təsirini qiymətləndirmək üçün sosial-iqtisadi araşdırmaların aparılması 	<p>1) Təsirə məruz qalan LTMQİ-lərlə telefon vasitəsilə məsləhətləşmələr</p> <p>2) LTMQİ-lərin ev təsərrüfatlarına dair sosial-iqtisadi araşdırmalar</p> <p>3) Təsirə məruz qalan aktivlərlə bağlı inventar araşdırmaları</p> <p>4) 2024-cü ilin avqust ayında LTMQİ-lərlə əlavə məsləhətləşmələr aparılmışdır, əlavə məlumat üçün KFP-yə istinad edin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 2023-cü ildə Layihə haqqında Biləsuvar RİH tərəfindən maldarlıq tikililərinin istifadəçiləri məlumatlandırılmışdır; 2024-cü ilin aprel ayı ərzində LTMQİ-lərin ilkin siyahısını hazırlamaq və LTMQİ-lərin kateqoriyalarını müəyyən etmək üçün LTMQİ-lərlə ilə ilkin görüşlər keçirilmişdir; Mayın 8-də Biləsuvar RİH-də Layihə haqqında ətraflı məlumat vermək və Köçürülmə üzrə Fəaliyyət Planı çərçivəsində aparılmalı olan sorğuların mahiyyətini izah etmək məqsədilə LTMQİ-lərlə ümumi görüş təşkil edilmişdir; Mayın 10-da müstəqil qiymətləndirici tərəfindən LTMQİ-lərin iştirakı ilə inventar tədqiqatları aparılmışdır; və 8-31 may tarixlərində LTMQİ ev təsərrüfatları üçün sosial-iqtisadi sorğular keçirilmişdir. 	Əldə edilmiş məlumatdan KTP daxil olmaqla layihə sənədlərinin hazırlanmasında istifadə edilmişdir. Layihə komandası Layihə prosesi, icra müddətləri və hər hansı sorğular, narahatlıqlar və ya şikayətlər olduqda GRM-nin təsviri ilə bağlı LTMQİ-lərlə tez-tez əlaqə saxlamışdır.

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
					<p>- Alternativ yaşayış vasitələrinin bərpası da daxil olmaqla əlavə məlumat toplamaq və şikayət mexanizmi haqqında məlumat vermək məqsədilə LTMQİ-lər və ailə üzvləri ilə əlavə məsləhətləşmələr aparılmışdır.</p>	
<p>Dolayı yolla təsirlənən maraqlı tərəflər</p>	<p>Layihə hüduqlarından kənarında çobanlar və onların tikililəri</p>	<p>A: Nəqliyyat vasitələrinin hərəkət intensivliyinin artması, toz, səs-küy və tikinti işlərinin aparıldığı ərazilərdə müvəqqəti məhdudiyətlər (təhlükəsizlik baxımından) səbəbindən dolayı təsirə məruz qala biləcək, Layihə hüduqlarına ən yaxın tikililər.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Layihə broşürünün və Şikayətlərə Baxılma Mexanizmlərinin (GRM) təfərrüatlarının təqdim edilməsi. - Mal-qaranı otarmaq üçün çobanların hüduqları/torpaq sahələri - Əgər varsa, Layihə sahəsinin istifadəsi 	<p>Üzbəüz görüşlər telefon zəngləri</p> <p><u>Görüş tarixi:</u> 20 fevral və 10 may 2024</p> <p><u>Məkan:</u> Layihə ofisi</p>	<p>Layihənin hüduqlarına yaxın ərazidə yerləşən 5 tikili var. 5 tikilidən 1-i torpaq sahəsi Layihənin təsirinə məruz qalacaq çobana məxsusdur.</p> <p>Bir tikili qonşu Salyan rayonuna məxsus torpaq sahəsində yerləşir.</p> <p>Bu tikililərə sahib olan çobanlar Layihə ərazisinin icarəyə götürdükləri torpaq sahələrinə təsir etmədiyini təsdiq etmişlər.</p> <p>Bundan əlavə, bütün çobanlar icarəyə götürdükləri torpaq sahəsinin hüduqlarından kənarında mal otarmadıqlarını təsdiqləmişlər.</p>	<p>Layihə komandası Layihə prosesi, layihənin potensial təsirləri, icra müddətləri və hər hansı sorğular, narahatlıqlar və ya şikayətlər olduqda GRM-ni təsvir etmək üçün heyvandarlarla əlaqə saxlamışdır.</p>

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
QHT-lər / VCT-lər	İctimai Birliklər ("Biləsuvarada Qadınların Sosial İnkişafına Dəstək" İctimai Birliyi" "Gənc Liderlər" Təhsil-Təlim və İnkişaf İctimai Birliyi, Azərbaycan Sosial İş Assosiasiyası)	I: Potensial olaraq Layihənin ətraf mühitə və sosial təsirlərə / faydalarına maraq göstərilir.	- Layihə təfərrüatları, fəaliyyətlər, vaxt qrafiki, təsirlər və şikayət mexanizminin icmalı.	Online görüş	<p>Onlayn görüşlər 30 iyul 2024-cü il tarixində keçirilmişdir. "Gənc Liderlər" Təhsil-Təlim və İnkişaf İctimai Birliyi ilə görüşdə gənc və həssas qruplar üçün təlim və maarifləndirmənin vacibliyi vurğulanmışdır.</p> <p>Azərbaycan Sosial İş Assosiasiyası ilə keçirilən görüşdə təhsil mövzusunda da toxunulmuş, həmçinin əslən Neftçala və Biləsuvardan olan gənclərin və insanların Bakıdan qayıdıb öz bölgələrində layihələrdə işləmək üçün cəlb edilməsi də diqqətə çatdırılmışdır. Bölgədəki işsizlik də əsas çətinlik kimi vurğulanmışdır.</p> <p>"Biləsuvarada Qadınların Sosial İnkişafına Dəstək" İctimai Birliyi ilə keçirilən görüşdə qadın işçilərin Layihə ərazisinə aparılıb-gətirilməsinin təşkili ilə bağlı təkliflər, eləcə də qadınlar üçün dərzilik kimi digər imkanların yaradılması təklif edilmişdir. İşsizlik və su qıtlığı region üçün problem kimi qeyd olunmuşdur.</p>	Layihə komandası Layihənin icmalı, gözlənilən layihə təsirləri, hazırkı günə qədərki vəziyyət və qarşıdan gələn mərhələlər və tikinti/istismar qrafikləri haqqında qısa icmal təqdim etmişlər. Layihədə məşğulluq potensialının icmalı, yerli icmalar və QHT/VCT-lərlə təşəbbüslər müzakirə edilmişdir.

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
	Bankwatch		<ul style="list-style-type: none"> - Məlumat mübadiləsi və rəy sorğusu 	<p>"5 Capitals"-ın "Bankwatch"-a ünvanlandığı 13 sentyabr 2024-cü il tarixli məktubu.</p>	<p>Layihə haqqında qısa məlumat vermək, araşdırma qrupunu təqdim etmək və layihə sahələri ilə yaxınlıqdakı Mühüm Ornitoloji Ərazilər (IBA) arasında ekoloji sərhədləri müəyyən etmək məqsədi daşıyan ilkin araşdırmaların əsas istiqaməti barədə məlumat vermək üçün "Bankwatch"-a məktub göndərilmişdir. Təşkilatdan mümkün olarsa, davam edən təsirin qiymətləndirilməsinə töhfə verə biləcək hər hansı müvafiq məlumatları təqdim etmələri xahiş olunmuşdur.</p>	<p>Hələlik hər hansı cavab verilməmişdir.</p>

Maraqlı tərəf qrupu	Maraqlı tərəf	Uyğunluq kateqoriyası	Məsləhətləşmə gündəliyi	Əlaqə forması	MARAQLI TƏRƏFLƏRDƏN ALINAN MƏLUMATLAR	LAYİHƏNİN CAVAB TƏDBİRLƏRİ / MƏLUMATLARDAN İSTİFADƏ
	Birdlife		-	"5 Capitals"-ın "Birdlife"-a ünvanlandığı 13 sentyabr 2024-cü il tarixli məktubu.	Layihə haqqında qısa məlumat vermək, araşdırma qrupunu təqdim etmək və layihə sahələri ilə yaxınlıqdakı Mühüm Ornitoloji Ərazilər (IBA) arasında ekoloji sərhədləri müəyyən etmək məqsədi daşıyan ilkin araşdırmaların əsas istiqaməti barədə məlumat vermək üçün "Birdlife"-a məktub göndərilmişdir. Təşkilatdan mümkün olarsa, davam edən təsirin qiymətləndirilməsinə töhfə verə biləcək hər hansı müvafiq məlumatları təqdim etmələri xahiş olunmuşdur.	Hələlik hər hansı cavab verilməmişdir.

5.4 İctimai Məsləhətləşmə Görüşü

ƏMSSTQ prosesinin bir hissəsi kimi ictimai məsləhətləşmələrin keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Tədbirin yerinin və tarixinin müəyyən edilməsi üçün Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyətinin məsul şəxslərinə məktub göndərilmişdir. Tədbirin yeri və tarixi Biləsuvar RİH-nin və ictimaiyyətin istəkləri əsasında müəyyən edilmişdir. Biləsuvar RİH də ictimaiyyəti xəbərdar edərək, ictimaiyyəti layihə haqqında məlumatlandırmaq, layihə üçün yaradılmış şikayət mexanizmini təqdim etmək, hər hansı rəy və ya narahatlıqları dinləmək üçün onları görüşə dəvət etmişdir.

11 iyul 2024-cü il tarixdə Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyətində 25 nəfər (3 qadın və 22 kişi) ilə yerli ictimaiyyət nümayəndələri ilə ictimai məsləhətləşmə görüşü keçirilmişdir.

Görüş Azərbaycan dilində keçirilmiş, giriş təqdimatı ilə başlanmış, sual-cavab sessiyası ilə yekunlaşmışdır.

İclasda müzakirə olunan əsas mövzular aşağıda ümumiləşdirilmişdir. Əlavə təfərrüatlar Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planında (SEP) verilmişdir:

- Bütün iştirakçılar məzmunun tam başa düşülməsini və şəffaflığı təmin etmək üçün görüşün qeydə alınmasına razılıq vermişlər.
- "Masdar", E&S Məsləhətçi Qrupu və müvafiq maraqlı tərəf qruplarından olan iştirakçılar təqdim edilmişlər.
- 2024-cü ilin 4-cü rübündə tikintinin başlanması, layihə ərazisinin ölçüsü və torpaq mülkiyyəti də daxil olmaqla əsas layihə məlumatı təqdim edilmişdir.
- Layihənin əsaslandırılması və ölkənin enerji mənbələrinə potensial töhfələr barədə məlumat verilmişdir.
- Layihənin yerinin, ilkin sorğuların və İcra Hakimiyyətindən və Bələdiyyələrdən toplanmış sosial-iqtisadi məlumatların müzakirəsi.
- Maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələr, potensial müsbət təsirlər (yerli məşğulluq) və mənfi təsirlər (müvəqqəti toz əmələ gəlməsi), həmçinin planlaşdırılmış təsir azaltma tədbirləri.
- Müəyyən edilmiş şikayət mexanizminin və şikayətlər və ya sorğularla əlaqədar əlaqə saxlanacaq şəxs barədə izahat.
- Layihə broşürlərinin icma üzvlərinə paylanması.
- Məşğulluq imkanları və tələblərlə bağlı strategiya izah edilmişdir:
 - İcra Hakimiyyətində və Bələdiyyələrdə iş yerləri elan olunacaq.
 - Məşğulluq tələbləri iş bacarıqlarına və müvafiq sertifikatlara uyğunlaşdırılmışdır.
 - Həssas qruplara və iş imkanlarında gender bərabərliyinə əhəmiyyət verilməlidir.
 - Şikayət prosesinin izahı, o cümlədən anonim təqdimatlar.

- “Masdar”-in sosial layihələrin həyata keçirilməsinə dair planları.
- Sual-cavab sessiyasında aşağıdakı müzakirələr qeydə alınmışdır:
 - Sual 1: İxtisasız işçilər üçün iş imkanları və orta əmək haqqı haqqında sual.
 - Cavab 1: İxtisasız işçilər müraciət edə bilər, məşğulluq iş tələblərindən asılıdır. Əvvəlki layihələrə əsaslanan orta əmək haqqı təfərrüatları təqdim edildi.
 - Sual 2: Tikililərin boşaldılması və alternativ əraziyə ehtiyacla bağlı narahatlıq.
 - Cavab 2: “Masdar” və maraqlı tərəflər dövlət torpaq mülkiyyətini, alternativ həll yollarını və yem təminatı və köçürmə yardımı kimi dəstək tədbirlərini müzakirə edərək narahatlıqları aradan qaldırırlar.
 - Sual 3: Layihə sahəsi daxilində strukturlar üçün köçürülmə yardımı ilə bağlı sual.
 - Cavab 3: “Masdar” söküntü və yerdəyişmə üçün dəstəyi təsdiqləmiş və rahat köçürülmə prosesini təmin etmək üçün bütün LTMQİ-lərlə razılaşmalar əldə edilmişdir.

5.5 ƏMSSTQ-nin Açıqlanması üçün Görüşlər

Kreditorlar tərəfindən müəyyən edilmiş məsləhətləşmə və məlumat açıqlama tələblərinə uyğun olaraq, 21, 23-27 sentyabr 2024-cü il tarixlərində keçirilən ƏMSSTQ-nin açıqlanması üçün görüşlər zamanı layihə məlumatları maraqlı tərəflərə və təsirə məruz qalmış icmalara açıqlanmışdır.

Görüşlərdə bütün müvafiq tərəflərin bərabər iştirakı təmin edilmişdir. Konkret müzakirələri təmin etmək üçün kişilər, qadınlar və həssas qruplar üçün ayrıca görüşlər təşkil edilmişdir. Həssas qruplar yaşlı ev başçıların, əlilliyi və ya xroniki xəstəliyi olan ev təsərrüfatı üzvlərinin və ailə başçısı olan qadınların ehtiyaclarını öyrənmək məqsədilə evlərdə görüşlər keçirilmişdir. Tam anlaşmanı təmin etmək üçün bütün müzakirələr yerli dildə aparılmışdır.

ƏMSSTQ-nin yerlərdə açıqlanma görüşlərində iştirak edən maraqlı tərəflərə aşağıdakılar daxildir:

- Biləsuvar RİH, müvafiq bələdiyyə sədrləri, ərazi icra nümayəndələri, Sosial-İqtisadi Təhlil və Proqnozlaşdırma şöbəsi.
- Xırmandalı Kənd yerli hakimiyyət orqanları və icması.
- Əliabad Kənd yerli hakimiyyət orqanları və icması.
- Layihə ərazisinin yaxınlığında yerləşən iki maldarla görüşlər.
- Layihənin Təsirinə Məruz Qalan Şəxslərlə görüşlər.

Qeyri-texniki icmal sənədlərinin yerləri: Qeyri-texniki icmal sənədlərinin kağız nüsxələri Biləsuvar İcra Hakimiyyətində və Xırmandalı və Əliabad kəndlərinin icra nümayəndəliklərində

yerləşdirilmişdir. Bundan əlavə, Salyan RİH qeyri-texniki icmal sənədlərinin Şorsulu, Salyan və Dayıkənd kəndlərinə paylanması təsdiqlənmişdir.

ƏMSSTQ məlumatlandırma görüşləri zamanı layihə bukletləri yerli hakimiyyət orqanlarına, icmalara və LTMQİ-lərə paylanmışdır.

Hakimiyyəti, Şorsulu kəndi, Salyan kəndi, Dayıkənd kəndi, Xırmandalı kəndi və Əliabad kəndində yerləşdirilmişdir.

Bu görüşlərdə aparılmış əsas müzakirələr aşağıdakı cədvəldə ümumiləşdirilmişdir.

Cədvəl 5-3 ƏMSSTQ-nin Açıqlanma Görüşlərinin Xülasəsi

#	MARAQLI TƏRƏFLƏR	MƏKAN	TARİX	İŞTİRAKÇILAR
1	Biləsuvar RİH, Xırmandalı, Neftçala və digər kəndlərin bələdiyyə nümayəndələri	Biləsuvar RİH-in binası	25 sentyabr 2024-cü il	Qadınlar: 1 Kişilər: 57 Cəmi: 58
	Əsas müzakirələr	<p>Görüşü giriş sözü ilə Biləsuvar RİH-nin müavini açmış və layihənin Azərbaycan Respublikası üçün, xüsusilə iş yerlərinin yaradılması və yerli iqtisadi inkişaf baxımından əhəmiyyətini vurğulamışdır.</p> <p>ƏMSSTQ-nin açıqlanma təqdimatı layihənin tikinti və istismar mərhələlərini, gözlənilən işçi qüvvəsinə ehtiyacı və sertifikatlı qaynaqçılardan işə götürülməsi öhdəliyini əhatə etmişdir.</p> <p>Təqdimat zamanı planlaşdırılmış xidməti yollar, enerji verilişi xətləri və aparılan tədqiqatlar kimi əsas aspektlər müzakirə olunmuşdur. ƏMSSTQ qrupu maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələr haqqında yenilikləri təqdim etmiş və həm müsbət (məsələn, iş yerlərinin yaradılması, yerli mənbələrdən istifadə), həm də mənfəət təsirləri (məsələn, müvəqqəti toz, səs-küy və işçi axını) diqqətə çatdırmışdır. Sosial menecerin təyin olunması da daxil olmaqla, təsirlərin azaldılma tədbirləri və şikayət mexanizminin təfərrüatları ətrafı təsvir edilmişdir.</p> <p><u>Sual-Cavab Sessiyası:</u></p> <p>1. İstehsal olunan enerjinin yerli istifadə üçün, yoxsa ölkə daxilində paylanmaq üçün nəzərdə tutulması ilə bağlı sual verilmişdir. Enerjinin təkəcə Biləsuvar rayonu ilə məhdudlaşmayaraq milli şəbəkəyə ötürülməyi bildirilmişdir.</p> <p>2. Nümayəndə müsbət rəyini bölüşərək layihənin ətraf mühitə təsirinin digər layihələrlə müqayisədə minimal olduğunu və iş yerlərinin yaradılması vasitəsilə icmalara böyük fayda verəcəyini qeyd etmişdir.</p> <p>3. Gözlənilən məvaciblərlə bağlı suala cavab olaraq bildirilmişdir ki, maaşlar bazar qiymətinə uyğun olacaq və ya ondan artıq olacaq.</p> <p>Yerli hökumətlə əməkdaşlığın və şikayətlərin şəffaf proses vasitəsilə həllinin vacibliyi vurğulanmışdır. ƏMSSTQ hesabatı əlavə nəzərdən keçirmək üçün onlayn olaraq təqdim ediləcək.</p>		
2	Layihə hüduddlarına yaxın olan maldarlar	Layihə hüduddlarına yaxın	23 və 27 sentyabr 2024-cü il	2 kişi maldar
	Əsas müzakirələr	<p>ƏMSSTQ layihəsinin açıqlanması layihə hüduddlarına yaxın tikililəri olan maldarlardan ikisinə təqdim edilmişdir. Elektron layihə bukletləri paylanılmışdır. Layihənin icra müddəti, xidməti yol, elektrik ötürücü xətt, növbəti addımlar, potensial müsbət və mənfəət təsirləri, giriş məhdudiyyətləri və şikayət mexanizmi ilə bağlı məlumatlar müzakirə edilmişdir.</p> <p>Digər maldarlar ərazidə olmadıqlarından və nə Biləsuvar RİH-də, nə də qonşu maldarlarda əlaqə məlumatları olmadığından onlarla əlaqə saxlamaq mümkün olmamışdır.</p>		
3	Layihənin təsirinə məruz qalan insanlar	LMTQİ-lərin evlərində	21 və 24-26 sentyabr 2024-cü il	Bütün LMTQİ-lər və ailə üzvləri (cəmi 26 nəfər, onlardan 10-u qadındır)
	Əsas müzakirələr	<p>ƏMSSTQ-nin açıqlanması Yaşayış Vasitələrinin Bərpa Planının (LRP) açıqlanması ilə eyni gündə aparılmışdır. Layihənin icmalı, tikinti və istismar müddətləri, sonrakı addımlar, layihənin potensial təsirləri (həm müsbət, həm də mənfəət), xidməti yolla bağlı planlar, elektrik ötürücü xəttinin birləşdirilməsi və şikayət mexanizmi ilə bağlı məlumatlar verilmişdir. Həmçinin Layihə bukletləri LMTQİ-lərə paylanmışdır.</p>		
4	Əliabad kəndi	Sessiya 1: Əliabad kənd orta məktəbi Sessiya 2: Həssas qruplarla öz evlərində görüş keçirilmişdir.	25 sentyabr 2024-cü il	Qadınlar: 1 Kişilər: 57 Cəmi: 58

#	MARAQLI TƏRƏFLƏR	MƏKAN	TARİX	İŞTİRAKÇILAR
	Əsas müzakirələr	<p>Əliabad kəndindən olan icma üzvləri ilə ƏMSSTQ-nin açıqlanması görüşündə tikinti və istismar mərhələləri, xidməti yollar, elektrik verilişi xəttinə qoşulma və aparılan tədqiqatlar kimi əsas layihə məlumatlarını əhatə edən "5 Capitals"-in təqdimatı təqdim edilmişdir. Həm müsbət təsirlər (iş yerlərinin yaradılması və yerli məşğulluğun prioritetləşdirilməsi kimi), həm də mənfi təsirlər (toz, səs-küy və işçi axını kimi) müzakirə edilmişdir. Zərərlərin azaldılması tədbirləri və sosial menecerin təyin edilməsi də müzakirə olunmuşdur. İştirakçılara layihə haqqında məlumatların harada olacağı və şikayətlərin necə təqdim oluna biləcəyi barədə əlavə məlumat verilmişdir.</p> <p>Sual-cavab sessiyası zamanı, iştirakçılar layihənin təfərrüatları, əmək hüquqları və kənd üçün potensial sosial faydalar, o cümlədən səhiyyə müəssisələri ilə bağlı suallar ünvanlamışlar. Müraciətlər layihə şirkətinə çatdırılmaq üçün qeydə alınmışdır.</p>		
5	Xırmandalı kəndi	<p>Sessiya 1: Kənd Çayxanası</p> <p>Sessiya 2: Folklor evi (mədəniyyət evi)</p> <p>Sessiya 3: Həssas qruplarla öz evlərində görüş təşkil olunmuşdur.</p>	25 Sentyabr 2024-cü il	<p>Qadınlar: 12</p> <p>Kişilər: 32</p> <p>Cəmi: 44</p>
	Əsas müzakirələr	<p>Kişilər, qadınlar və həssas qruplar üçün ayrıca sessiyalar keçirilmişdir.</p> <p><u>Sessiya 1: Kişi Qrupu</u></p> <p>Təqdimat layihənin əsas təfərrüatlarını, o cümlədən tikinti və istismar mərhələlərini, xidməti yolları, elektrik verilişi xətlərinin birləşdirilməsini və maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələri əhatə etmişdir. İş yerlərinin yaradılması və yerli materiallara tələbat kimi müsbət təsirlər, eləcə də toz və səs-küy kimi mənfi təsirlər vurğulanmışdır. Zərərlərin azaldılması tədbirləri müzakirə edilmiş, sosial menecer təyinatı elan edilmişdir. İştirakçılara layihə haqqında məlumatların harada olacağı və şikayətlərini necə təqdim edə biləcəkləri barədə məlumat verilmişdir.</p> <p><u>Sual-cavab sessiyasının xülasəsi:</u></p> <p>Əmək müqavilələri, maaşlar, yerli icmalardan iş qəbul, Biləsuvar rayonu üçün layihə güzəştləri, sürücülərə ehtiyacla bağlı suallar ünvanlamışdır. Cavablar təsdiq etmişdir ki, müqavilələr əmək qanunlarına uyğun olacaq, yerli icmalar hesabına iş yerləri yaradılacaq və müxtəlif işçilərə, o cümlədən sürücülərə ehtiyac olacaq.</p> <p><u>Sessiya 2: Qadın Qrupu</u></p> <p>Eyni təqdimatda layihənin mərhələləri, vaxt qrafiki, layihənin təfərrüatlarının icmalı, müsbət və mənfi təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri müzakirə edilmişdir. Sessiyada xüsusilə qadınlar üçün yerli məşğulluq imkanları vurğulanmışdır. İştirakçılar layihə məlumatlarına çıxış və şikayətlərin verilməsi prosedurları haqqında məlumatlandırılmışlar.</p> <p><u>Sual-cavab sessiyasının xülasəsi:</u></p> <p>Suallar növbəli iş, qadınlar üçün iş imkanları və yerli işçilərin əmək kitabçasında iş stajı ilə bağlı olmuşdur. Cavablar iki növbənin olacağını və qadınlar üçün iş imkanlarının olacağını təsdiqləmişdir. Əmək müqavilələri müqavilənin növündən asılı olaraq əmək kitabçalarında iş stajı kimi qeydə alınacaqdır.</p> <p><u>Sessiya 3: Həssas Qrup</u></p> <p>Üç həssas ailəyə baş çəkilmiş və evlərdə görüşlər zamanı ƏMSSTQ məlumatı verilmişdir.</p>		

5.6 İş Həcmnin müəyyən edilməsi və ƏMSSTQ Mərhələsi - Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi

Layihə üçün spesifik şikayət mexanizminin yaradılmasında aşağıdakı yanaşmadan istifadə edilməsi planlaşdırılmışdır.

- Yerli sakinlərin və ya qrupların müraciətləri/şikayətləri təsirə məruz qalmış icma ilə görüş keçirildikdən sonra həm yazılı, həm də şifahi formada qəbul edilir.
- ƏMSSTQ Məsləhətçisi "5 Capitals", eləcə də yerli məsləhətçilər təqdim edilmiş şikayətləri nəzərdən keçirməyi və öz səlahiyyətləri daxilində cavabdehlik daşımağı planlaşdırırlar ("Masdar" ilə koordinasiya edilməklə, şikayətlərin idarə edilməsinə son olaraq cavabdeh olan Layihə Tərtibatçısıdır).

Maraqlı tərəflərin təklif olunan Layihə ilə bağlı şikayət və ya şərhlərini təqdim edə bilmələri üçün aşağıdakı təfərrüatlar maraqlı tərəflərə təqdim edilmişdir.

Cədvəl 5-4 İş Həcmnin müəyyən edilməsi Mərhələsi və ƏMSSTQ Mərhələsində Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi ilə əlaqədar əlaqə saxlamaq üçün təfərrüatlar

Əlaqə saxlamaq üçün şəxs/lər	Şirkət	Əlaqə məlumatları
Sərdar Hüseynov	"5 Capitals"	Email: sardarhuseyn@gmail.com Mob: +994 55 566 04 20
Yaşar Qocayev	"Masdar"	Email: ygojayev@masdar.ae Mob: +994 50 273 04 21

Bu hesabatın təqdim edildiyi tarixə qədər Layihə ilə bağlı hər hansı şikayət daxil olmamışdır.

5.7 Layihənin KİV-də işıqlandırılması

Biləsuvar Günəş Fotoelektrik (PV) Stansiyası Layihəsinin işlənilib hazırlanması müxtəlif KİV-lərdə həm milli, həm də beynəlxalq səviyyədə işıqlandırılmışdır. Ən diqqətəlayiq mətbuatda işıqlandırılma aşağıdakılardır:

YERLİ MEDİADA İŞIQLANDIRILMA

- Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi: Bu rəsmi hökumət nəşri layihənin Azərbaycanın bərpa olunan enerji məqsədləri ilə uyğunluğunu vurğulayaraq layihəni müsbət addım kimi təqdim etmişdir.
 - <https://minenergy.gov.az/en/xeberler-arxivi/00082>
- Haqqın News: Layihənin Azərbaycanın "yaşıl" enerjiyə keçidinə potensial təsiri vurğulanmaqla layihə müsbət hadisə kimi təsvir edilmişdir.
 - <https://haqqin.az/news/318423>
- Banker News: Məqalədə Layihə ölkənin bərpa olunan enerji potensialının genişləndirilməsi istiqamətində atılan mühüm addım kimi təqdim edilərək layihənin təqdimat mərasimi barədə məlumat verilmişdir.

- <https://banker.az/prezident-v%99-bee-naziri-neftcala-bil%99suvar-gun%99s-elektrik-stansiyalarinin-v%99-abseron-qaradag-kul%99k-elektrik-stansiyasinin-t%99m%99lini-qoyublar/>
- APA News: Bu məqalə Layihənin tətbiqəmə mərasimini əhatə etməklə, layihəni Azərbaycan və BƏƏ arasında dayanıqlı enerji inkişafını təşviq edən əsas əməkdaşlıq kimi təqdim etmişdir.
 - <https://en.apa.az/official-news/azerbaijani-president-and-uae-minister-laid-foundations-of-neftchala-bilasuvor-solar-power-plants-and-absheron-garadagh-wind-power-plant-439093>

BEYNƏLXLAQ MEDIADA İŞIQLANDIRILMA

- "Masdar"-ın Vebsaytı: "Masdar"-ın öz nəşri layihənin regional dayanıqlılıq səylərinə müsbət təsirini qeyd etməklə, şirkətin daha geniş bərpa olunan enerji portfelinin bir hissəsi kimi bu layihənin əhəmiyyətini vurğulamışdır.
 - <https://masdar.ae/en/news/newsroom/president-of-azerbaijan-breaks-ground-on-masdar-1qw-solar-and-wind-projects>
- "Financial Times": "Financial Times" Azərbaycanın beynəlxalq əməkdaşlıqla iddialı "yaşıl" enerji hədəflərinə nail olmaq istiqamətində strateji addımına diqqət yetirərək layihəni müsbət dəyərləndirmişdir.
 - <https://www.ft.com/content/36a2f00d-eb7a-4057-bc31-6be6c4f01d16>
- "Arabian Golf Business Insight" (AGBI): Məqalədə "Masdar"-ın Layihədə liderliyi vurğulanmış və Layihə, Azərbaycanın "yaşıl" enerji planlarını dəstəkləyən gələcəyə hesablanmış təşəbbüs kimi xarakterizə edilmişdir.
 - https://www.agbi.com/energy/2022/08/masdar-takes-lead-as-azerbaijan-sets-ambitious-green-targets/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw65-zBhBkEiwAjrqRMIEjBtKG-evmcVf67IdXl2IpnIdGRmM2FyYIPLxxo14Y-R17qabQ3BoCXNYQAvD_BwE

6 GƏLƏCƏK MARAQLI TƏRƏFLƏ ƏLAQƏ PROQRAMI

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi Layihənin tikinti, istismara vermə və istismar mərhələlərində həyata keçiriləcək davamlı prosesdir. İstifadə olunan proseslər şəffaf, hədə-qorxu, müdaxilə və məcburiyyətsiz olacaq. Bu bölmənin məqsədi hansı məlumatların, hansı formatlarda açıqlanacağını, məlumatın ötürülməsi üçün istifadə ediləcək metodların növlərini və əvvəlki bölmələrdə müəyyən edilmiş hər bir maraqlı tərəf qrupları ilə istifadə olunacaq məsləhətləşmə üsullarını təsvir etməkdir.

6.1 İştirak Metodları

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi və məsləhətləşmələr üçün aşağıdakı üsul və vasitələrdən istifadə olunacaq. Məzmun və mesajlar yayılmazdan əvvəl "Masdar" tərəfindən nəzərdən keçiriləcək və təsdiq olunacaq.

- **Layihə Broşürləri/Lifletlər** – Bunlar həssas qruplara paylanacaq və ƏMSSTQ-nin məlumatlandırma sessiyalarında iştirak edə bilməyənlər üçün əlçatan olacaq. Onlara layihənin mənfi və müsbət təsirlərinin xülasəsi və şikayət mexanizmi ilə bağlı məlumatlar daxil ediləcək.

Qeyd: 2024-cü ilin fevral ayında dövlət orqanları, icma üzvləri və digər maraqlı tərəflərlə, maraqlı tərəflərin cəlb edilməsindən əvvəl, Azərbaycan dilində broşur layihəsi hazırlanmış və məsləhətləşmələr zamanı paylanılmışdır. Məsləhətləşmə zamanı istifadə olunan broşurlar Əlavə C-də verilmişdir.

- **Məktublar, Telefon zəngləri və email** – Maraqlı tərəfləri maraq əsasında cəlb etmək və onlara tapşırıq və açıqlama mexanizmləri haqqında məlumat vermək üçün uyğundur;
- **İkitərəfli görüşlər** – Müəyyən edilmiş təsirə məruz qalan və maraqlara əsaslanan maraqlı tərəfləri cəlb etmək, bu maraqlı tərəflərə öz fikirlərini və rəylərini təqdim etmək və onlara cəlb etmə və açıqlama mexanizmləri haqqında məlumat vermək üçün uyğundur.
- **İcma Dialoqları/Evlərdə Məsləhətləşmələr** – Əsas anlayışların təqdim olunduğu və Layihə ilə bağlı izahatların verildiyi açıq icma dialoqları.
- **Sosial Media** – Buraya Layihə haqqında ümumi məlumatların ötürülməsi üçün WhatsApp, Telegram, Google Meetings, Zoom və s. kimi mesajlaşma platformalarından istifadə daxil ola bilər. Maraqlı tərəflərin məlumat bazası yaradılsa, məlumatların məxfiliyi təmin edilməli və qorunmalıdır.
- **İcma liderləri ilə görüşlər** – Bunlar icma ilə yaxşı münasibətləri saxlamaq və cəmiyyətin hər hansı narahatlığını həll etmək üçün icma liderləri ilə keçirilən qeyri-rəsmi görüşlər ola bilər.
- **Onlayn** – Marağ əsaslı Maraqlı Tərəflər üçün faydalıdır. Layihənin tikinti və istismar fazaları zamanı ƏMSSTQ paketində iştirak və açıqlama mexanizmləri şərh üçün nəzərdə tutulmuş əlaqə saxlanılacaq şəxsə "Masdar"-ın internet saytında elan olunacaq. Eyni məlumatlar kredit təşkilatının müvafiq internet saytında da mövcud olacaq.

- **Təlimlər** – İş sağlamlığı və təhlükəsizliyi və Layihənin şikayət mexanizmi, gender əsaslı zorakılıq və s. ilə bağlı xüsusi təlimlər.

6.2 Ətraf Mühit və Sosial Təsirlərlə (E&S) bağlı Sənədlərin Açıqlanması

Layihənin ƏMSSTQ və əlaqədar E&S sənədləri Layihənin maraqlı tərəfləri üçün əlçatan olacaq "Masdar"-ın internet saytında açıqlanacaq. ƏMSSTQ-nin Qeyri-Texniki Xülasəsi, Yaşayış Vasitələrinin Bərpa Planı (LRP) və Maraqlı tərəflərlə əlaqə planı (SEP) (Şikayətlərin Baxılması Mexanizmi daxil olmaqla) müxtəlif maraqlı tərəflərə (təsirə məruz qalan və maraq əsaslı maraqlı tərəflərə) açıqlanacaq.

Aşağıdakı cədvəldə ƏMSSTQ-nin ictimaiyyətə açıqlanması cədvəli təqdim edilir.

Cədvəl 6-1 ƏMSSTQ-nin İctimaiyyətə Açıqlama Qrafiki

FƏALİYYƏT	MARAQLI TƏRƏFLƏR	İŞTİRAK METODU	QRAFİK VƏ TEZLİK	İCRA ÜÇÜN MƏSUL TƏRƏFLƏR
E&S sənədlərinin açıqlanması	Bütün müəyyən edilmiş maraqlı tərəflər (təsirə məruz qalan və maraqlara əsaslanan həssas qruplar da daxil olmaqla).	Kreditorlarla razılaşdırıldıqdan sonra ƏMSSTQ araşdırması, Qeyri-Texniki Xülasə (NTS), Yaşayış Vasitələrinin Bərpa Planı (LRP) və Maraqlı tərəflərlə əlaqə planı (SEP) tam şəkildə onlayn formatda açıqlanacaq. Sənədlər maliyyə bağlanışından əvvəl "Masdar"-ın internet saytında yerləşdiriləcək. Müvafiq hallarda, maraqlı tərəflərin bu açıqlama müddəti ərzində şərh vermək və ya əlavə məlumat tələb etmək imkanı var. Bu sənədlər həm də kreditorların internet saytlarında açıqlanacaq və onlara Azərbaycan və ingilis dillərində Qeyri-Texniki Xülasə (NTS), Maraqlı tərəflərlə əlaqə planı (SEP) və Yaşayış Vasitələrinin Bərpa Planı (LRP) daxildir.	Kreditorun tələblərindən asılıdır	"Masdar" Layihə Kreditorları

Kreditorun açıqlama müddətinin sonunda, açıqlama müddəti ərzində aparılmış əlavə məsləhətləşmələr və rəylər əsasında ictimai məsləhətləşmə və açıqlama hesabatı hazırlanacaq. Bu rəy hesabatı daha sonra "Masdar"-ın internet saytında həyata keçirilmiş açıqlama fəaliyyətlərini, alınan rəyləri və bunların yekun ƏMSSTQ və idarəetmə planlarında əks olunub-olunmamasını/necə göstərildiyini izah edən yekun ƏMSSTQ paketi ilə birlikdə açıqlanacaq.

6.3 Qisas əməllərinin qarşısını almaq üçün tədbirlər

Maraqlı tərəflər layihə dövründə məqsədyönlü əlaqəni təmin etmək üçün qisas əməllərindən (məsələn, təhdid, hədə-qorxu, təqib və ya zorakılıq) qorxmadan öz rəylərini, fikirlərini təqdim etməli və

narahatlıqlarını ifadə edə bilməlidirlər. Aşağıdakılar Layihə Şirkəti, EPC və O&M şirkəti və layihədə iştirak edən bütün subpodratçılar və sub-məsləhətçilər tərəfindən təmin olunacaq:

- Davranış Kodeksində və şirkət siyasətlərində əks olunacaq qisas əməllərinə sıfır dözümsüzlük siyasətini qəbul etmək. Bu, bütün əlaqələr zamanı maraqlı tərəflərə bildiriləcək;
- Əgər qisas riskləri problemə çevrilərsə (məsələn, maraqlı tərəflər öz fikirlərini ifadə etmək üçün onların təhlükəsizliyi ilə bağlı narahatlıqları qaldırıqda və ya signal verdikdə) maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesi iştirakçıların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün uyğunlaşdırılmalı ola bilər (məsələn, məsləhətləşmənin yerinin və ya tarixinin açıqlanmaması) və s.).
- İştirakçılar əlaqənin/məsləhətləşmənin məqsədi barədə məlumatlandırılacaq və iştirak və rəqəsinə imzalamaq üçün razılıq alacaqlar. İştirakçılara bu məlumatların necə istifadə ediləcəyi barədə məlumat veriləcək və onlara adlarının açıqlanmaması seçimi veriləcək.
- Şirkətin davranış kodeksinin icrasını təmin etmək üçün işçi heyəti arasında məlumatlılığın artırılması və yerli icma və layihə LTMQİ-ləri ilə ünsiyyət zamanı onların davranışlarının gözlənilməsi ilə bağlı işçilərə təlim keçmək;
- Qisas iddiaları araşdırılacaq və onlara qarşı tədbir görülməli. Risk altında olan şəxslərlə məsləhətləşmələr əsasında cavab tədbirləri görülməli və qisas cəhdlərinə cavab tədbirləri qurbanlarla razılaşdırılacaq. Şəxsi məlumatlar açıqlanmayacaq.

6.4 Tikinti və istismara vermə zamanı maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi

Tikinti və istismara vermə fəaliyyətlərinin təsirinə daha çox məruz qalacaq maraqlı tərəflərin Layihənin fiziki tikinti müddətində və obyektlər istismara verilənədək iştirakı təmin olunacaq. Tikinti və istismara vermə zamanı maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi maraqlı tərəflərə tədbirlərin nəzərdə tutulduğu kimi icra edilib-edilmədiyini, şikayətlərə cavab verilib-verilmədiyini və çatışmazlıqlar olduqda alternativləri müəyyənləşdirməyə imkan verəcək. Tikinti və istismara vermə mərhələsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin effektiv idarə edilməsi vacibdir, çünki bu, layihənin qalan hissəsinə stimula verə bilər (istinad: BMK-nın, Maraqlı Tərəflərin İştirakı və Çoxtərəfli Maliyyə Qurumunun İşçi Qrupu, Maraqlı Tərəflərin Məqsədyönlü İştirakına dair Qabaqcıl Təcrübə sənədi).

Tikinti və istismara verməyə bağlı iştirak prosesləri aşağıda verilmişdir və Layihə Şirkətindən dəstək gözlənilsə də (yerli mədəni konteksti təmin etmək üçün) EPC Podratçısının məsuliyyəti olacaqdır.

Cədvəl 6-2 Tikinti Mərhələsinin Maraqlı tərəflərlə əlaqə planı (SEP) Qrafiki

Fəaliyyət	Maraqlı Tərəflər	İştirak Metodu	Qrafik və Tezlik	İcra üçün Məsul Tərəflər
Köçürmə Fəaliyyət Planına (RAP) uyğun olaraq kompensasiya və yaşayış	Köçürmə Fəaliyyət Planında (RAP) müəyyən edilmiş LTMQİ-lər	Köçürmə Fəaliyyət Planına (RAP) uyğun olaraq	Tikinti və ilkin işlərə başlamazdan əvvəl	"Masdar" və "SOCAR Green LLC"

Fəaliyyət	Maraqlı Tərəflər	İştirak Metodu	Qrafik və Tezlik	İcra üçün Məsul Tərəflər
vasitələrinin bərpa fəaliyyətləri				
Maraqlı tərəfləri tikinti və istismara vermə fəaliyyətləri, o cümlədən vaxt qrafikləri barədə məlumatlandırmaq.	Birbaşa və dolaylı təsirə məruz qalan maraqlı tərəflər (Maraqlı Tərəflərin İştirak Cədvəlinə baxın)	Tikinti və istismara vermə işlərinin başlanması barədə məlumat vermək üçün sahənin giriş nöqtələrində və layihə ərazisindəki strateji yerlərdə rəsmi bildirişlər yerləşdiriləcək. Tikintinin başlanması və layihənin tikinti qrafikində hər hansı dəyişikliklər barədə məlumatlandırmaq üçün birbaşa təsirə məruz qalan maraqlı tərəflərlə ikitərəfli görüşlər keçiriləcək.	Tikinti və istismara vermə mərhələlərinə başlamazdan əvvəl. Planlaşdırılan fəaliyyətlərdə və ya proseslərdə dəyişikliklər olarsa, bu, tikinti və istismara vermə mərhələlərində lazım gəldikdə yenilənəcəkdir.	EPC Podratçısının koordinasiyası ilə Layihə Şirkəti
	Hökumət orqanları/təşkilatları və Yerli Hökumət/qurumlar, QHT-lər	Tikinti və istismara vermə fəaliyyətləri və müddətlər haqqında məlumat vermək üçün müvafiq yerli hakimiyyət orqanları ilə razılaşdırılaraq rəsmi email və ya məktublar göndəriləcək.	Layihənin tikinti fazası boyunca və/yaxud tikinti fəaliyyətlərində və ya proseslərində hər hansı əhəmiyyətli dəyişikliklər olduqda görüşlər keçiriləcək.	
Fövqəladə hallara hazırlıq və fəaliyyət planı haqqında məlumat	Layihə işçiləri, Layihə sahəsinə yaxın icmalardakı sakinlər və kommərsiya qurumları	Yerli hakimiyyət orqanları və icma liderləri ilə fəvqəladə vəziyyət planı barədə məlumatlandırmaq və onların hər hansı narahatlığını optimallaşdırmaq məqsədilə ikitərəfli	Tikinti və istismara başlamazdan əvvəl və planda əsas dəyişikliklər baş verərsə, yenilənir.	EPC Podratçısının koordinasiyası ilə Layihə Şirkəti

Fəaliyyət	Maraqlı Tərəflər	İştirak Metodu	Qrafik və Tezlik	İcra üçün Məsul Tərəflər
		görüşlər keçiriləcək. Bu görüşlərin nəticələrinə əsasən, icmalarla ikitərəfli görüşlərin zəruri olub-olmadığı yerli hökumətlə razılaşdırılaraq qərara alınacaq.		
	Dövlət orqanları, dövlət komitələri/qurumları Yerli hökumətlər, QHT-lər, Sənaye və Biznes Təşkilatları Layihə Kreditorları	Mövcud fəvqəladə hallara cavab prosedurları və spesifik hadisələr üçün tələb olunan koordinasiya haqqında müvafiq qurumları məlumatlandırmaq üçün rəsmi email və ya məktublar. Zəruri hallarda ikitərəfli görüşlər keçiriləcək.		
Gender əsaslı zorakılığın və cinsi istismar və qəddar davranışın/cinsi təcavüzün qarşısının alınması və cavab tədbirləri ilə bağlı məlumat	Layihə sahəsinin yaxınlığındakı icmalarda qadınlar, gənc qızlar və oğlanlar.	Reproduktiv sağlamlıq, gender əsaslı zorakılıq haqqında maarifləndirmək və onları hər hansı gender əsaslı zorakılıq və cinsi istismar və qəddar davranış/cinsi təcavüz halları barədə məlumat verməyə təşviq etmək üçün Layihə ərazisinə yaxın icmalarda qadınlar və gənclərlə fokus qrup müzakirələri keçiriləcək. Gənc qız və oğlanlarla görüşlər onların qəyyumlarının və valideynlərinin icazəsi ilə keçiriləcək. Bundan əlavə, görüşlərdə qadın	Layihənin bütün tikinti mərhələsində rüblük əsasda	EPC Podratçısının koordinasiyası ilə Layihə Şirkəti

Fəaliyyət	Maraqlı Tərəflər	İştirak Metodu	Qrafik və Tezlik	İcra üçün Məsul Tərəflər
		və kişi nümayəndə iştirak edəcək. Bu, mədəni dəyərlərə uyğun şəkildə həyata keçiriləcək.		
Müstəqil Ətraf Mühit və Sosial Monitoring və Hesabatları (gender əsaslı zorakılıq və cinsi istismar və qəddar davranış/cinsi təcavüzün qarşısının alınması və cavab tədbirləri, baxılan şikayətlərin sayı, layihə işçiləri üçün nəzərdə tutulmuş qəddar davranış/cinsi təcavüz mövzusunda maarifləndirmə təlimləri və s. daxil olmaqla)	Layihə Kreditorları	Layihələrin Azərbaycan standartlarına, kreditorların tələblərinə və kredit şərtlərinə uyğunluğunu qiymətləndirmək üçün Ekoloji və Sosial audit.	Layihənin tikinti və istismara verilmə mərhələsində rüblük əsasda.	Kreditorlar tərəfindən müəyyən ediləcək Müstəqil Ətraf Mühit və Sosial. Layihə Şirkəti hesabatı kreditorlara təqdim etməlidir.
Şikayət mexanizminin tətbiqi	Bütün müəyyən edilmiş maraqlı tərəflər	Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) şikayət mexanizmi bölməsində təsvir edildiyi kimi (bax: Bölmə 7).	Tikinti və istismara vermə mərhələlərinin əvvəlində yaradılmış və sürətli və effektiv cavab tədbirlərini təmin etmək üçün bütün müddət ərzində yenilənmişdir.	Layihə Şirkəti

6.5 Əməliyyat zamanı maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi

Layihənin əməliyyat mərhələsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi O&M Şirkətinin məsuliyyəti olacaq, lakin, cəlb etmə fəaliyyətləri zamanı yerli mədəni konteksti təmin etmək üçün əsas dəstəyi Layihə Şirkətinin təmin edəcəyi gözlənilir.

Layihə Şirkəti və O&M Şirkətindən tikinti və istismara vermə mərhələlərində ən təsirli metodları işə salmaqla, tikinti və istismara vermə mərhələsindən Layihənin istismar mərhələsinə maraqlı tərəflər arasında rəvan keçidi təmin etmək tələb olacaqdır. Maraqlı tərəflər iştirakla bağlı tipik proseslərlə artıq

tanış olduqlarından, Maraqlı tərəflərin cəlb olunma tezliyinin azalmasına yol verməmək üçün bu metodları davam etdirmək tələb olunacaq.

Cədvəl 6-3 Əməliyyat Fazasında Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) Qrafiki

Fəaliyyət	Maraqlı Tərəflər	İştirak Metodu	Qrafik və Tezlik	İcra etmək üçün Məsul Tərəflər
Köçürmə Fəaliyyət Planı (RAP) ilə bağlı tədbirlər	Köçürmə Fəaliyyət Planında (RAP) müəyyən edilmiş LTMQİ-lər	Köçürmə Fəaliyyət Planına (RAP) əsasən	Əməliyyat mərhələsində	"Masdar" və "SOCAR Green LLC"
Tikintidən/istismardan əməliyyatlara keçid haqqında maraqlı tərəfləri məlumatlandırmaq	Birbaşa və dolaylı təsirə məruz qalan maraqlı tərəflər (Maraqlı Tərəflərin İştirak Cədvəlinə baxın)	Layihənin istismar mərhələsinin başlanması barədə məlumat vermək üçün sahənin girişində rəsmi bildirişlər yerləşdiriləcək.	Əməliyyatların başlanmasından ən azı 2 ay əvvəl.	Layihə Şirkəti
	Hökumət orqanları/təşkilatları, Yerli Hökumət/qurumlar və QHT-lər	Əməliyyat mərhələsinin fəaliyyətləri və vaxt qrafikləri haqqında məlumat vermək üçün müvafiq dövlət qurumları ilə razılaşdırılmaqla rəsmi email və ya məktublar göndəriləcək.		
Yerli kənar tərəflərə təsir göstərə biləcək fəvqəladə hallara hazırlıq və fəaliyyət planı və ya SƏTƏM ilə bağlı digər məsələlərlə bağlı hər hansı yeniliklər hazırlandıqdan sonra.	Layihə sahəsinə yaxın icmalarda yaşayan sakinlər və yaxınlıqdakı maldarlar.	Yerli hakimiyyət orqanları və icma liderləri ilə fəvqəladə vəziyyət planı barədə məlumatlandırmaq və onların hər hansı narahatlığını optimallaşdırmaq üçün ikitərəfli görüşlər keçiriləcək. Bu görüşlərin nəticələrinə əsasən, icmalarla ikitərəfli görüşlərin zəruri olub-olmadığı yerli hökumətlə razılaşdırılaraq qərara alınacaq.	Əməliyyatların başlanmasından 2 ay əvvəl və planda əsas dəyişikliklər olduqda yenilənir.	Layihə Şirkəti

Fəaliyyət	Maraqlı Tərəflər	İştirak Metodu	Qrafik və Tezlik	İcra etmək üçün Məsul Tərəflər
	Dövlət orqanları, dövlət komitələri/qurumları Yerli hökumətlər, QHT-lər, Sənaye və Biznes Təşkilatları Layihə Kreditorları	Mövcud fəvqəladə hallara cavab prosedurları və konkret hadisələr üçün hər hansı tələb olunan koordinasiya haqqında müvafiq dövlət qurumlarını/orqanlarını məlumatlandırın rəsmi email və ya məktublar. Zəruri hallarda ikitərəfli görüşlər keçiriləcək.		
Gender əsaslı zorakılığın və cinsi istismar və qəddar davranışın/cinsi təcavüzün qarşısının alınması və cavab tədbirləri ilə bağlı məlumat	Layihə sahəsinə yaxın icmalarda qadınlar, gənc qızlar və oğlanlar.	Reproduktiv sağlamlıq, gender əsaslı zorakılıq haqqında maarifləndirmək və onları hər hansı gender əsaslı zorakılıq və cinsi istismar və qəddar davranış/cinsi təcavüz halları barədə məlumat verməyə təşviq etmək üçün Layihə ərazisinə yaxın icmalarda qadınlar və gənclərlə fokus qrup müzakirələri keçiriləcək. Gənc qız və oğlanlarla görüşlər onların qəyyumlarının və valideynlərinin icazəsi ilə keçiriləcək. Bundan əlavə, görüşlərdə qadın və kişi nümayəndə iştirak edəcək. Bu, mədəni dəyərlərə uyğun	Layihənin bütünlük əməliyyat ərzində əsasda	Layihə Şirkəti

Fəaliyyət	Maraqlı Tərəflər	İştirak Metodu	Qrafik və Tezlik	İcra etmək üçün Məsul Tərəflər
		şəkilə həyata keçiriləcək.		
Müstəqil Ətraf Mühit və Sosial Monitoring və Hesabatları (gender əsaslı zorakılıq və cinsi istismar və qəddar davranış/cinsi təcavüzün qarşısının alınması və cavab tədbirləri, baxılan şikayətlərin sayı, layihə işçiləri üçün nəzərdə tutulmuş qəddar davranış/cinsi təcavüz mövzusunda maarifləndirmə təlimləri və s. daxil olmaqla)	Layihə Kreditorları və digər maraqlı tərəflər	Layihələrin Azərbaycan standartlarına, kreditorların tələblərinə və kredit şərtlərinə uyğunluğunu qiymətləndirmək üçün ətraf mühit və sosial audit.	Layihənin bütün əməliyyat mərhələsi ərzində illik əsasda.	Müstəqil Ətraf Mühit və Sosial Layihə kreditorları tərəfindən təyin ediləcək. Layihə Şirkəti hesabatı kreditorlara təqdim etməlidir.
Şikayət mexanizminin tətbiqi	Layihə işçi qüvvəsi də daxil olmaqla, bütün müəyyən edilmiş maraqlı tərəflər	Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) şikayət mexanizmi bölməsində təsvir edildiyi kimi (bax: Bölmə 7).	Əməliyyatların başlanğıcında yaradılır və sürətli və effektiv cavab tədbirlərini təmin etmək üçün bütün əməliyyat mərhələsi boyunca idarə olunur.	Layihə Şirkəti

7 LAYİHƏYƏ UYGUN ŞİKAYƏT MEXANİZMİ

Layihə fəaliyyətləri (tikinti, istismara vermə və istismar zamanı) maraqlı tərəflər üçün potensial narahatlıqlar və ya ətraf mühit və sosial təsirlərlə nəticələnə bilər və bu səbəbdən, təsirə məruz qalan tərəflərin potensial şikayətlərini həll etmək üçün şikayət mexanizminin yaradılması tələb olunur. Şikayət mexanizminin məqsədi layihənin ətraf mühit və sosial məsələlərlə bağlı maraqlı tərəflərin narahatlıqlarını və şikayətlərini qəbul etmək və onların həllini təmin etmək üçün bir sistemin yaradılmasıdır.

Kreditorların tələblərinə uyğun olaraq, şikayət mexanizmi aşağıdakı əsas prinsiplərə uyğun olmalıdır:

- Təsirə məruz qalan LTMQİ-ləri (və digər maraqlı tərəfləri) iştirak prosesi zamanı şikayət mexanizmi, məqsədi və şikayət mexanizmindən istifadə yolları haqqında məlumatlandırmaq;
- Proses Layihənin risk və təsirlərinə uyğunlaşdırılacaq;
- Yerli dildə və LTMQİ-lərin (və icmaların) oxuya bilmədiyi yerlərdə şifahi şəkildə məlumat verməklə şikayət mexanizmi aydın, başa düşülən və asan istifadə edilə bilməlidir;
- Bütün maraqlı tərəflər qarşısında şəffaflığı, mülahizələri və hesabatlılığı yazılı şəkildə, ictimailəşdirməklə və müvafiq maraqlı tərəflərə izah etmək yolu ilə təmin etmək;
- Şikayətlərə, narahatlıqlara və/yaxud Layihə ilə bağlı məlumat sorğularına vaxtında cavabların verilməsi;
- Mexanizmin heç bir xərc tələb etmədən, şikayətin verilməsi ilə bağlı cəza və ya qisas olmadan təmin edilməsi;
- Aydın cavabsızlıq siyasəti, məxfilik tədbirləri və şikayətlə bağlı toplanmış şəxsi məlumatların mühafizəsi, habelə şikayətlərin anonim şəkildə təqdim edilməsi seçimi kimi ehtiyat tədbirləri tətbiq olunacaq;
- Layihə və LTMQİ-lər arasında şikayətləri həll etmək üçün üçüncü tərəflərin vasitəçi (məsələn, icma liderləri kimi) kimi nə vaxt cəlb edilməsinin nəzərdən keçirilməsi;
- Şikayət mexanizmi məhkəmə və ya inzibati vasitələrdən istifadəyə mane olmayacaq; və
- Şikayətlərin baxılması mexanizminin müəyyən etdiyi tendensiyaların monitorinqi və təhlili LTMQİ-ləri və digər maraqlı tərəfləri narahat edən məsələlərdir.

Şikayət mexanizmi maraqlı tərəflərin iştirakının mühüm hissəsidir və ətraf mühit və sosial təsirlərin (E&S) açıqlanması prosesindən başlayaraq, tikinti və istismar mərhələlərində Layihənin sonuna kimi qüvvədə olacaq. Şikayət mexanizmi ilə əlaqədar mədəni baxımdan uyğun və heç bir xərc tələb etmədən asanlıqla təmin edilə bilən başa düşülən və şəffaf prosesdən istifadə ediləcək; beləliklə, bütün maraqlı tərəflərin/təsirə məruz qalan tərəflərin şikayət etmək imkanı olacaq.

Şikayətlərə baxılma mexanizmi üçün ümumi məsuliyyət və cavabdehlik Layihə Şirkətinin üzərinə düşəcək. Bununla belə, icra həvalə edilə və şikayətin tikinti, istismara vermə və ya istismar mərhələləri ilə bağlı olub-olmamasından asılı olaraq ayrı-ayrı tərəflərə, yəni tikinti və istismara vermə zamanı EPC Podratçısına və əməliyyatlar zamanı O&M Şirkətinə aid edilə bilər.

7.1 Şikayətlərə baxılma mexanizminin əsas prinsipləri

Layihə ilə bağlı şikayət mexanizmi aşağıdakı prinsiplərə uyğun olacaq:

- Şikayətlərə baxılma mexanizmi prosedurunun məqsədi əvvəlcədən aydınlaşdırılacaq;
- Proses Layihənin riskləri və təsirlərinə uyğunlaşdırılacaq;
- Proses onu yazılı şəkildə formalaşdırmaq, ictimailəşdirmək və müvafiq maraqlı tərəflərə izah etməklə şəffaf və bütün maraqlı tərəflər qarşısında hesabatlı olacaq;
- İcmaların oxuya bilmədiyi yerlərdə yerli dildə və şifahi məlumat verməklə şikayət mexanizmi aydın, başa düşülən və əlçatan olacaq;
- Şikayətlər və ya narahatlıqlar operativ qaydada həll olunacaq;
- Mexanizmdə şikayətin verilməsi ilə bağlı heç bir xərc və ya qisas hallarına yol verilməyəcək; və
- Aydın qisassızlıq siyasəti, məxfilik tədbirləri və şikayətlə bağlı toplanmış şəxsi məlumatların mühafizəsi, habelə şikayətlərin anonim şəkildə təqdim edilməsi seçimi kimi ehtiyat tədbirləri mövcud olacaq.

7.2 Şikayətlərə baxılma mexanizminin əhatə dairəsi

Şikayət mexanizminin əhatə dairəsi maraqlı tərəflərin layihə fəaliyyətləri, ƏMSTQ-yə uyğun olaraq təsirin azaldılması və kompensasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi və Layihənin ətraf mühit və sosial göstəriciləri ilə bağlı problem və narahatlıqlarını qiymətləndirmək və həll etməkdən ibarətdir.

Təsirə məruz qalan maraqlı tərəflərin bütün müvafiq iddiaları qəbul ediləcək və şikayətlər kiçik olsa belə, araşdırılmadan heç bir qərar verilməyəcək. Buraya gender əsaslı zorakılıq, cinsi istismar və qəddar davranış, cinsi qısnama, layihə işçiləri ilə icma üzvləri arasında münaqişə və s. ilə bağlı şikayətlər daxildir.

Bununla belə, qabaqcıl təcrübəyə əsasən, aşağıdakı iddialar Layihə səviyyəli mexanizmlərdən kənara yönəldiləcək:

- Layihənin qanuniliyinin qiymətləndirilməsinə əsaslanaraq, layihə ilə açıq-aşkar əlaqəsi olmayan şikayətlər;
- Hökumət siyasəti və hökumət institutları ilə bağlı məsələlər;
- Ədliyyə sistemində göndəriləcək cinayət fəaliyyəti və zorakılıqdan ibarət şikayətlər; və
- Kommersiya mübahisələri: Kommersiya məsələləri müqavilə razılaşmalarında təsbit olunacaq və bu cür mübahisələr müxtəlif kommersiya həlli mexanizmləri və ya mülki məhkəmələr vasitəsilə həll ediləcək.

Şikayətlərdən hər hansı birinin yoxlanış mərhələsində rədd edildiyi halda, şikayətçiyə səbəbinin əsaslandırılması da daxil olmaqla, həmin qərar barədə məlumat veriləcək.

7.3 Şikayətlərə Baxılma Mexanizminin İdarə Edilməsi ilə bağlı Addımlar

7.3.1 Şikayətlərə Baxılma Prosedurlarının açıqlanması

Bu Layihənin şikayətlərə baxılma mexanizmi qeyd olunan vasitələrdən istifadə etməklə və açıqlama prosesləri ilə əlaqəli şəkildə ictimaiyyətə çatdırılacaq. Bundan əlavə, şikayətin necə veriləcəyi və izləmə prosesi ilə bağlı Layihənin əvvəlində bildirişlər də təqdim olunacaq. Təqdim olunan məlumat həm ingilis, həm də Azərbaycan dillərində olacaq və aşağıdakıları əhatə edəcək:

- Layihə səviyyəli hansı mexanizmlər həyata keçirilə bilər və şikayətçilər digər həll mexanizmlərindən fərqli olaraq şirkətin şikayətlərə baxılma mexanizmindən istifadə etməklə hansı faydaları əldə edə bilərlər;
- Şikayətləri kim qaldıra bilər (yəni, bütün maraqlı tərəflər);
- İcma üzvləri hara, nə vaxt və necə şikayət edə bilərlər;
- Şikayətlərin qəbulu və cavablandırılmasına görə məsuliyyət daşıyan şəxs;
- Şikayətçilər şirkətdən nə cür cavab gözləyə bilər, o cümlədən cavab müddəti; və
- Hansı digər hüquqlar və hüquqi müdafiə vasitələri təmin edilir.

7.3.2 Şikayətin verilməsi

Mexanizm haqqında məlumatlılığın artırılması və ictimaiyyətə çatdırılmasından sonra şikayətlər aşağıdakılar tərəfindən təqdim edilə bilər:

- Layihə sahəsinin girişindəki möhürlənmiş şikayət qutusuna birbaşa çatdırılma;
- Poçt və ya email vasitəsilə təqdim etmə; və
- İcma ilə əlaqə üzrə məsul şəxs (CLO) və/yaxud E&S Meneceri kimi layihə işçiləri tərəfindən birbaşa qəbul edilməklə. Layihənin giriş məntəqələrində və sahə ofisində (ofislərində) təhlükəsizlik işçiləri hər hansı şikayət aldıqda, onlar dərhal İcma ilə əlaqə üzrə məsul şəxslərə (CLO) və/yaxud E&S Menecerinə məlumat verəcəklər. Təhlükəsizlik işçiləri lazım olan hər hansı şikayətlərlə müvafiq qaydada davranmaqla bağlı məlumatlandırılacaq və təlimləndiriləcəklər.

İnsanlara şikayətlərini izləmək üçün proses və vaxt qrafiki haqqında məlumat vermək üçün Layihənin girişində, şikayət qutularının yerləşdiyi yerdə məlumat verəcək.

Yazıb-oxuya bilməyən şikayətçilər və ya şikayətlərini şifahi şəkildə təqdim etməyə üstünlük verənlər üçün, onların müvafiq saytın E&S/SƏTƏM/SƏTƏM üzrə meneceri ilə görüşmək imkanı olacaq, o, şikayətçinin məlumatlarını qeyd edəcək və şikayətin əsas elementlərinin ehtiva olunduğunu təsdiq etmək üçün onları yüksək səslə şikayətçiyə oxuyacaq. Müvafiq menecer olmadıqda, təhlükəsizlik işçiləri şikayətləri qəbul edəcək və onların rəsmi şikayət prosesi vasitəsilə qeydə alınmasını təmin edəcəklər.

Əgər anonim şikayət (məsələn, şikayətçi haqqında təfərrüatlar göstərilməyən məktub və ya email) və ya şikayətçinin anonim qalması şərti ilə müraciətlər təqdim edilsə, bu cür şikayət də qəbul ediləcək və baxılacaq.

7.3.3 Şikayətlərin izlənməsi

Yuxarıda qeyd olunan hər hansı vasitə ilə təqdim edilmiş şikayətlər qəbul edildikdən sonra, qaldırılan hər hansı problem və ya narahatlıqlara etinasız qalmamaq məqsədilə bütün şikayətlərin adekvat şəkildə araşdırılmasını təmin etmək üçün aşağıdakı addımlara əməl olunacaq.

- Şikayət reyestr formasında qeydə alınacaq. Reyestrə olacaq:
 - şikayətin təfərrüatları;
 - Şikayətin həllinə cavabdeh olan personal/şöbə(lər);
 - Proses izləmə sahələri (qəbul tarixləri, status, nəticə tarixləri);
 - şikayətçiyə verilən cavab;
 - Bu cür şikayətin təkrarlanmaması üçün görülən düzəldici və qabaqlayıcı tədbirlər; və
 - Şikayətlərə mümkün qədər tez (qəbul tarixindən bir həftədən gec olmayaraq) şikayətçini təşkilatın lazımı addımlar atdığından əmin etmək üçün şikayətin nömrəsi və baxılma qrafiki ilə birlikdə rəsmi təsdiq göndərilməklə baxılacaq.
- Həssas şikayətlər (məsələn, çoxsaylı maraqlar və çoxlu sayda təsirə məruz qalmış insanlarla bağlı olan və ya cinsi zorakılıq və qısnama və ya gender əsaslı zorakılıqla əlaqəli olanlar şikayətlər) daha mürəkkəb araşdırma tələb etdikdə, şikayətçiyə iki həftə ərzində şikayətin qəbul edildiyi, şikayətin həlli üçün tələb olunan tədbirlər və ehtimal olunan müddətlər barədə izahat veriləcək; və
- Layihə Şirkəti ilk təsdiq məktubunda hansı iddiaların mexanizmin əhatə dairəsindən kənarında olduğunu və icmaların həmin potensial problemləri həll etmək üçün hansı alternativ mexanizmlərdən istifadə edə biləcəyini izah edəcək.
- bu potensial problemləri həll etmək üçün icmaların istifadə edə biləcəyi mexanizmlər.

7.3.4 Şikayətlərin nəzərdən keçirilməsi və araşdırılması

Edilən şikayətlərlə bağlı vəziyyətdən asılı olaraq, şikayətlərin həllinə müxtəlif şöbələr cəlb oluna bilər. Şikayətlərə baxılması üçün məsul şəxs(lər) şikayətlərin qanuniliyini təsdiqləmək üçün prosesi təşkil edəcək və təfərrüatların araşdırılmasını təmin edəcək.

Şikayətlər mürəkkəb olduqda və onları tez həll etmək mümkün olmadıqda, problemin genişlənməsinin qarşısını almaq üçün geniş araşdırma tələb oluna bilər. Təhqiqat və yoxlama müvafiq olaraq EPC Podratçısına və ya O&M Şirkətinə həvalə oluna bilsə də, cavabdeh və məsul tərəf Layihə Şirkəti olaraq qalır. Şikayət mexanizmi "xərcsiz" olmaq prinsipinə uyğun olmalıdır. Təhqiqat qrupu daxili formada yaradılsa, nəzərə alınacaq məsələlərə potensial maraqların toqquşması, ixtisas göstəriciləri, gender tərkibi və büdcə daxildir. Müvafiq hallarda şikayətçilərlə görüşlər və ərazilərə baxış keçiriləcək.

Bütün şikayətlər təqdim edildikdən sonra 2 həftə ərzində cavabdeh Layihə tərəfi tərəfindən araşdırılacaq. Şikayətlərin araşdırılması üçün daha uzun müddət tələb olunduqda, şikayətçiyə həmin gecikmə və cavab üçün gözlənilən vaxt qrafiki barədə məlumat veriləcək.

Həssas şikayətlər olduqda (məsələn, çoxsaylı maraqlarla və ya cinsi istismar və qısnama və ya gender əsaslı zorakılıq və ya icma ilə əlaqəli münaqişə ilə bağlı olduqda), bu, kənar təşkilatların birgə araşdırmaya cəlb edilməsinə əsas və ya yerli və ya milli səlahiyyətli orqanların iştirakına imkan verə bilər (yalnız şikayətçilər bu yanaşma ilə razılaşırlarsa).

7.3.5 Şikayətlərin həlli variantları və cavab təsirləri

Müxtəlif növ şikayətlərin həllində istifadə olunan yanaşma məsələnin xarakterindən, baş vermə tezliyindən və şikayətlərin sayından asılı olaraq fərqli olacaq. Hər bir konkret şikayət növü üçün xüsusi prosedur təyin etmək əvəzinə, şikayət mexanizminin çevik olması müxtəlif növ şikayətlər üçün uyğun həll variantlarını təmin etməyə imkan verir. Məsələn, bu seçimlərə zərərli fəaliyyətlərin dəyişdirilməsi və ya dayandırılması və ya onların vaxtının və əhatə dairəsinin məhdudlaşdırılması (məsələn, tikinti tozu və ya xidməti yoldakı səs-küylə əlaqədar), üzrxahlığın edilməsi və maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi strategiyasına yenidən baxılması daxil ola bilər.

Şikayətin həlli şikayətçinin üstünlük verdiyi formatdan asılı olaraq ya yazılı, ya da şifahi şəkildə şikayətçiyə təqdim olunacaq, lakin bütün hallarda Şirkət tərəfindən yazılı qeydlər aparılacaqdır. Şikayətin/iddianın rədd edildiyi və ya şirkətin tədbir görməyi tələb etmədiyi hallarda, şirkət nümayəndəsi münaqişənin böyüməsinin qarşısını almaq üçün şikayətin müvafiqliyinin nəzərdən keçirilməsi prosesinin nəticəsi barədə şikayətçini məlumatlandırarkən diplomatik davranacaq.

İddia qəbul edildikdə, təklif edilən həll yolu təmin olunacaq və bu barədə müəyyən edilmiş müddətdə şikayətçiyə məlumat veriləcək. Şikayətçi təklif olunan həlli qəbul etməzsə, şirkət vəziyyəti yenidən qiymətləndirəcək, şikayətçi ilə məsələni müzakirə edib aydınlaşdıracaq və şikayət mexanizmi daxilində bütün alternativlərin araşdırıldığından əmin olacaq. Şikayətçi hələ də təklif olunan həll yolu ilə razı deyilsə, şikayətçi mübahisənin həlli mexanizmini şirkətin şikayətlərə baxılma mexanizmindən kənara (kənar mexanizmə) çıxara bilər.

Təklif olunan həll variantını bütün iştirakçı tərəflər qəbul etdikdə və ya onunla razılaşıqda, şikayət üzrə iş bağlanacaq və lazımi tədbirlərin görüldüyünə dair sübutlar toplanacaq. Bu cür sübutlara daxildir:

- Birgə razılaşmanın və ya təsdiqin əldə olunması üçün şikayətçi ilə görüşün keçirilməsi və iddia üzrə işin bağlanması üçün iş sənədləri ilə birlikdə təqdim edilməsi; və
- Şikayətlər və onların necə həll edildiyi barədə hərtərəfli uçot aparmaq məqsədilə fotosəkillərin çəkilməsi və ya digər sənədli sübutların toplanması.

Şikayətçi təklif olunan həllə bağlı nəticədən razı qalmadıqda, şikayətçi narazılıq bildirildikdən sonra 2 həftə müddətində əlavə müzakirə və yenidən qiymətləndirmə ilə bağlı tədbirlər yekunlaşdırılmalı və bu barədə məlumat verilməlidir.

7.4 Tikinti və İstismar Mərhələlərində Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi

Tikinti və istismara vermə mərhələsində aşağıdakı tərəflər üçün iki ayrı-ayrı şikayət mexanizminin təmin edilməsi tələb olunur:

- **Daxili tərəflər;** Tikinti və istismar personalı, işçilər, layihə işçiləri (o cümlədən subpodratçıların işçiləri və qonaqlar); və
- **Kənar tərəflər.**

Məsuliyyət və hesabatlılıq Layihə Şirkətinin üzərinə düşsə də, daxili və kənar şikayət mexanizmlərini EPC Podratçı idarə edəcək. İşçi heyəti üzvünə bütün şikayətləri qəbul etmək və onlara nəzarət etmək məsuliyyəti həvalə olunacaq. Onlardan həmçinin müvafiq işçi heyətinə təlim keçmək tələb olunacaq (aşağıda göstəriləyi kimi). Şikayətlər EPC Podratçı tərəfindən araşdırılacaq və Layihə şirkəti və ya digər subpodratçılarla koordinasiya tələb oluna bilər. Bütün qəbul edilmiş şikayətlərə alındıqdan sonra bir həftə ərzində və ya şikayətin aktuallığından asılı olaraq daha tez baxılacaq.

Maraqlı tərəflərin cəlb olunmasının idarə edilməsinə cavabdeh olan təyin edilmiş heyət üzvü üçün adekvat resurslar ayrılacaq. Bu təyin olunmuş işçi həm də şikayətləri izləmək və idarə etmək üçün məsuliyyət daşıyacaq. Əlavə komanda və ya mövcud komandanın bir hissəsi həmin heyət üzvünə dəstək verə bilər; bununla belə, sözü gedən heyət üzvü iştirak prosesləri baxımından təcrübəli olacaq və kreditorun maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi ilə bağlı tələbi ilə tanış olacaq.

7.4.1 Daxili Şikayət Mexanizmi

Daxili şikayət mexanizmi tikinti və istismara vermə fəaliyyətləri ilə bağlı bütün tikinti və istismara verən işçilərə işlə bağlı narahatlıqlarını bildirmək imkanı verəcək. Buraya Layihə Şirkəti, EPC podratçısı, subpodratçılar, hər hansı digər əlaqəli podratçılar tərəfindən işə götürülmüş şəxslərin hamısı və layihə sahəsinə gələn qonaqlar daxildir. Tikinti və istismara vermə mərhələlərinin bütün işçiləri layihə sahəsində iş qəbul zamanı və iş qəbul sənədlərində şikayət mexanizmi barədə məlumatlandırılacaqlar. Sahənin əsas yerlərində və işçilərin xüsusi yaşayış yerlərində şikayət mexanizmindən istifadə qaydaları barədə məlumat (məsələn, bildiriş lövhələri vasitəsilə) olacaq.

Tikinti və istismara vermə mərhələlərinin işçilərin şikayətləri yazılı şəkildə EPC Podratçısına xüsusi şikayət forması vasitəsilə göndəriləcək (Əlavə A-dakı nümunə şikayət formasına baxın). Şikayət forması sahənin əsas yerlərində (məsələn, inzibati bina, yeməxana və ofis yerləri), eləcə də işçilərin hər hansı yaşayış yerində təqdim olunacaq. Şikayət forması Azərbaycan, ingilis və Layihə işçilərinin hər hansı digər dillərində mövcud olacaq. Şikayət həmçinin bütün şikayətçilər tərəfindən şifahi şəkildə menecerə bildirilə və həmin menecer şikayətçinin adından şikayət formasını doldura bilər.

Şikayət formalarına şikayətçinin əlaqə məlumatları daxil ediləcək; lakin arzu olunarsa, şikayət anonim formada təqdim oluna bilər. Şikayət formaları şikayət formalarının mövcud olduğu bütün əsas yerlərdə yerləşən möhürlənmiş və kilidlənmiş "poçt qutusuna" atılacaq. Şikayət qutusu həftədə bir neçə dəfə müntəzəm qrafik əsasında yoxlanılacaq. Əgər şifahi şikayətə üstünlük verilsə, bu, şikayət bildirərkən

şikayətçi tərəfindən qeyd oluna bilər və məsul işçilər də daxil olan şikayətləri qeyd edəcək və formal proses vasitəsilə qeydə alacaqlar.

Şikayətlərə cavablar şəffaf və cəzasız olacaq. Şikayətlərə nəzarət şikayətlərə nəzarət forması vasitəsilə təmin olunacaq və EPC Podratçılarının şikayətlərə nəzarət edən nümayəndəsi tərəfindən imzalanacaq. Nəzarət formasında şikayətin həlli üçün görülən bütün tədbirlər və bundan sonra baş vermiş hər hansı növbəti dialoq, həmçinin vəziyyətin gələcək monitorinqi və ya planlaşdırılan digər hərəkətlər qeyd olunacaq. Doldurulmuş və imzalanmış formalar tikinti və istismara vermə mərhələsində tələb olunan dövrü ətraf mühit və sosial auditlər zamanı kənar müstəqil ətraf mühit və sosial auditorlar tərəfindən nəzərdən keçirilmək üçün sahədə xüsusi şikayət mexanizmi qovluğunda saxlanılacaq.

Qeyd: Şəxsi məlumatlar və qeydlər qorunacaq və yalnız şikayətlərin həlli və ya təhlili məqsədilə istifadə olunacaq. Heç bir şəxsi məlumat açıqlanmayacaq və ya ictimaiyyətə bildirilməyəcək.

7.4.2 Üçüncü Tərəflərin Şikayət Mexanizmi

Kənar şikayət formaları sahənin giriş qapısında Azərbaycan və ingilis dillərində təqdim olunacaq. Şikayət formasının təqdim edilməsi üçün Layihə sahəsinin girişində möhürlənmiş və kilidlənmiş "şikayət qutuları" mövcud olacaq. E&S Meneceri təyin edildikdən sonra əlaqə məlumatları sahənin əsas giriş qapısındakı bildiriş lövhəsində qeyd olunacaq. Qeydə alma, nəzərdən keçirmə, izləmə və cavab vermə prosesi 7.3-cü yarımbənddə təfərrüatlı şəkildə göstəriləndiyi kimi olacaq.

Kənar şikayətlər telefon, məktublar və ya email vasitəsilə daxil olduqda, onlar da rəsmi olaraq qeydə alınacaq və təyin edilmiş nümayəndə tərəfindən müvafiq qaydada izlənəcək. Şikayətin həlli ilə bağlı məlumat şikayətçinin üstünlük verdiyi formatdan asılı olaraq şikayətçiyə təqdim olunacaq. Şikayətin/narazılığın rədd edildiyi hallarda, şirkət nümayəndəsi münaqişənin böyüməsinin qarşısını almaq üçün həll prosesinin nəticəsi barədə şikayətçini məlumatlandırarkən diplomatik davranacaq.

Şirkət vəziyyəti yenidən qiymətləndirəcək, mübahisələr zamanı arbitraj və ya münaqişəli qrupların vasitəçiliyi zamanı nəticələri müzakirə etmək və dəqiqləşdirmək və şikayət mexanizmi daxilində bütün alternativlərin araşdırıldığından əmin olmaq üçün şikayətçi və yerli icma üzvləri ilə görüş təşkil edəcək.

Şikayətlərin təqdim edilməsi, araşdırılması, əsas səbəbin müəyyən edilməsi (əgər varsa), təshihedici və qabaqlayıcı tədbirlər və hər hansı izləmənin (o cümlədən monitorinqin) rəsmi qeydləri şikayətin izlənilməsi formasında qeyd olunacaq və bütün digər əlaqəli izləmə sübutları və ya təshihedici/yekun tədbirlərlə birlikdə sənədləşdirilmiş məlumat kimi saxlanılacaq.

İzləmə formasında şikayətin həlli üçün görülən bütün tədbirlər və bundan sonra baş vermiş hər hansı növbəti dialoq, həmçinin vəziyyətin gələcək monitorinqi və ya planlaşdırılan digər hərəkətlər qeyd olunacaq. Doldurulmuş və imzalanmış formalar müstəqil ətraf mühit və sosial auditorlar kimi müvafiq kənar tərəflərin nəzərdən keçirilməsi üçün xüsusi şikayət mexanizmi qovluğunda saxlanılacaq.

Qeyd: Şəxsi məlumatlar və qeydlər qorunacaq və yalnız şikayətlərin həlli və ya təhlili məqsədilə istifadə olunacaq. Heç bir şəxsi məlumat açıqlanmayacaq və ya ictimaiyyətə bildirilməyəcək.

7.4.3 Monitoring

EPC tərəfindən şikayətlərin və narazılıqların monitoringi prosesi həftəlik və aylıq Ətraf Mühit, Sağlamlıq, Təhlükəsizlik (EHS) görüşlərində və sahənin audit proqramı vasitəsilə müzakirə ediləcək və Layihə Şirkətinin nəzarəti altında olacaq. Bundan əlavə, prosesin uyğunluğunu və şikayətlərin sənədləşdirilməsi və onlara cavab verilməsi üsulunu yoxlayan E&S Məsləhətçisi tərəfindən rüblük üçüncü tərəf müstəqil yoxlamaları keçiriləcək. Nəticələr kreditora və Layihə Şirkətinin İdarə Heyətinə təqdim ediləcək.

7.5 Əməliyyat Fazasında Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi

Layihənin istismar mərhələsində şikayət mexanizmi tikinti və istismara vermə fazasının mexanizminə oxşar olacaq. Şikayət mexanizmi həm işçilər, həm də üçüncü tərəflər üçün əlçatan olacaq.

Qəbul edilmiş işçi və üçüncü tərəf şikayətlərinin (qeyd edilməsi, nəzərdən keçirilməsi, araşdırılması və cavablandırılması) müvafiq qaydada idarə edilməsi üçün işçi heyətinin üzvü təyin olunacaq və cavabdeh olacaq. Şikayət formaları əməliyyat mərhələsi üçün təyin edilmiş İcma ilə əlaqə üzrə Məsul Şəxs (CLO) vasitəsilə Azərbaycan və ingilis dillərində təqdim ediləcək. Qeydə alma, nəzərdən keçirmə, izləmə və cavab vermə prosesi yuxarıda təfərrüatları verilmiş proseslə eyni olacaq. Əməliyyatlar zamanı daxil olan bütün şikayətlər (bütün izləmə sənədləri daxil olmaqla) minimum 5 il müddətində saxlanılacaq və şikayətlərlə bağlı sənədlər sahədə mövcud olacaq.

Üçüncü tərəfin şikayətləri məktublar və ya email vasitəsilə qəbul edildikdə, onlar da rəsmi olaraq qeydə alınacaq və təyin olunmuş nümayəndə tərəfindən müvafiq qaydada izlənəcək. Müvafiq menecerin əlaqə məlumatları layihə məlumatlarının açıqlandığı yerlərdə və Sahənin əsas girişindəki/ofis yerlərindəki bildiriş lövhələrində elan olunacaq.

Şikayətlərin idarə edilməsinə cəlb olunacaq və həmkarlar ittifaqı nümayəndələri ilə razılaşdırılaraq ərazilərdə işçilər tərəfindən seçiləcək işçi nümayəndələri olacaq.

7.6 Qadınlar və Həssas və İmkansız Qruplar üçün Şikayət Prosedurları

Cinsi zorakılıq və qısnama halları barədə məlumatların verilməsini təmin etmək üçün aşağıdakı prosedurlar tətbiq olunacaq:

- Kreditorların və Azərbaycan Respublikasının tələblərinə, o cümlədən "Masdar"-ın Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Sistemində uyğun olaraq, gender bərabərliyi sahəsində işçilərin qəbul edilməz davranışlarının siyahısını, hesabat müddəalarını, pozuculara qarşı sanksiyaları, habelə qurbanlara dəstək üçün mövcud resursları və sistemləri

konkretləşdirən cinsi zorakılıq və qısnama halları (GBVH) ilə bağlı siyasət hazırlanacaq və tətbiq olunacaq;

- İşçilərə əmək müqaviləsi çərçivəsində yerli dillərdə işçilərin davranış qaydaları haqqında məlumat verəcək ki, bu da gender əsaslı zorakılıq və qısnama əməlləri edənlər barədə məlumat verilməsi, araşdırmaların aparılması, bu cür şəxslərin işdən çıxarılması və onlara qarşı intizam tədbirlərinin görülməsinə dair müddəaları əhatə edəcək;
- EPC Podratçısı və O&M Şirkəti işçi qüvvəsi üçün yerli icma üzvlərinə və onların həmkarlarına, xüsusilə də qadınlara qarşı gender əsaslı zorakılıq və qısnama ilə bağlı hər hansı halları bildirmək üçün şikayət mexanizminin mövcudluğu ilə bağlı məcburi müntəzəm təlim və məlumatlılığın artırılmasını həyata keçirəcək;
- İşçilər cinsi qısnama və gender əsaslı zorakılığın mühakimə olunan və cəzalandırılan cinayət hesab edildiyi qanun və qaydalar barədə məlumatlandırılacaqlar;
- SƏTƏM komandasında və İcma ilə əlaqə üzrə məsul şəxslər (CLO) arasında qadın işçilərin asanlıqla yönləndirilə biləcəyi və qadınlar üçün əlçatan olan qadın işçilərin balanslaşdırılmış inklüzivliyini təmin etmək;
- İşçilər və ev sahibi icma üzvləri tərəfindən anonim cinsi qısnama şikayətləri ilə bağlı alətlər hazırlamaq və şikayətçilərin məxfiliyini qorumaq;
- EPC, işçilər və icma üzvləri arasında hər hansı cinsi zorakılıq və qısnama şikayətlərini həll etmək üçün cinsi zorakılıq və qısnama məsələləri ilə bağlı müraciət olunacaq qadın əməkdaşlara təlim keçəcək;
- EPC Podratçısı və O&M Şirkəti Layihə işçiləri ilə bağlı ev sahibi icmalarda gender zorakılığı və təqiblərlə bağlı hər hansı şikayətlərin araşdırılmasında yerli hakimiyyət orqanları ilə sıx koordinasiya əsasında işləyəcək;
- EPC Podratçısı qadınlar kimi həssas işçilərə məqsədyönlü təlim (o cümlədən, liderlik və qərar qəbul etmə kimi həyat bacarıqları üzrə) və məlumatlılığın artırılmasını təmin edəcək; və
- Nəzarət tədbirlərinin effektivliyini qiymətləndirmək üçün cinsi zorakılıqla mübarizə tədbirlərinə nəzarət etmək üçün monitoring sistemi işlənib hazırlanacaq.

7.6.1 Cinsi Zorakılıq və Qısnama (GBVH) haqqında məlumatın verilməsi

Cinsi Zorakılıq və Qısnama (GBVH) haqqında anonim məlumat vermək üçün kanallar və alətlər hazırlanacaq. Məlumat vermə kanalları bu cür hadisələr barədə məlumat verməyi təşviq etmək üçün təhlükəsizliyi və məxfiliyi təmin edəcək. Məlumat vermə kanallarına aşağıdakılardan hər hansı birini əhatə edəcək:

- **İcma üzvləri:** Kanallara şikayət/rəy qutuları, pulsuz telefon nömrəsi, təyin edilmiş icma təşkilatı (məsələn, QHT-lər və s.), xidmət istifadəçisi qrupu və ya yerli qadın təşkilatı daxil ola bilər. Məlumat vermə kanallarında uşaqları və gəncləri önə çıxmağa təşviq etmək üçün anonim və uşaqlara uyğun variantlar yer alacaq.
- **İşçilər:** Kanallara sahədə/ofisdə şikayət/rəy qutuları, şirkətin internet saytında və ya emaildə onlayn məlumatvermə daxil ola bilər.

Həssas şikayətlərin baxılması və qeydiyyatı

Həssas şikayətlər, xüsusilə də Cinsi Zorakılıq və Qısname (GBVH) ilə bağlı şikayətlər ayrıca, məxfi şikayət jurnalında qeyd olunacaq və saxlanılacaq. Bu jurnala giriş bu cür həssas işləri idarə etmək üçün xüsusi təlim keçmiş təyin edilmiş şəxslərlə məhdudlaşacaq. Bu şəxslər şikayətlərə maksimum məxfilik və ehtiyatla baxılmasını təmin edəcəklər.

Ağır hallarda (məsələn, cinayət fəaliyyəti ilə bağlı və ya şəxslərin təhlükəsizliyi və rifahının risk altında olduğu hallarda), şikayət müvafiq orqanlara və ya xidmət təminatçlarına, o cümlədən yerli hüquq-mühafizə orqanlarına, səhiyyə xidmətlərinə və ya ixtisaslaşmış dəstək təşkilatlarına yönləndiriləcək. Şikayətçinin müvafiq şəkildə dəstəklənməsini və müdafiəsini təmin etmək üçün müraciət prosesi qanuni və normativ tələblərə uyğun olacaq.

Bütün həssas şikayətlər yerli qanunvericilik aktlarına və təsirə məruz qalanların hüquq və ləyaqətini qorumaq üçün layihənin qisassızlıq və məxfilik siyasətlərinə uyğun olaraq idarə olunacaq.

Həssas şikayətlərin baxılması və qeydiyyatı prosesi EPC Podratçı tərəfindən hazırlanacaq işçilər üçün şikayət mexanizmi prosedurunda təmin ediləcək.

7.7 Şikayətlərə baxılma mexanizmi ilə bağlı əlaqə məlumatları

Təklif olunan Layihə ilə bağlı şikayətlərini və ya şərhlərini təqdim etmək üçün maraqlı tərəflərə aşağıdakı təfərrüatlar təqdim ediləcək.

Cədvəl 7-1 Tikinti, İstismara Verilmə və İstismar Mərhələsi - Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi ilə bağlı Əlaqə Məlumatları

Şirkət	Əlaqə saxlamaq üçün şəxs/lər	Mərhələlər	Əlaqə məlumatları
"Masdar"-ın Nümayəndəsi	Yaşar Qocayev	Tikinti, istismara vermə və istismar mərhələləri	Email: ygojaye@masdar.ae Mob: +994 50 273 04 21
EPC Podratçısı	<i>Müəyyənləşdirilməlidir</i>	Tikinti və istismara vermə mərhələləri	<i>Müəyyənləşdirilməlidir</i>
O&M Şirkəti	<i>Müəyyənləşdirilməlidir</i>	İstismar Mərhələsi	<i>Müəyyənləşdirilməlidir</i>

Layihə Şirkəti, EPC Podratçısı və O&M Şirkətinin əlaqə məlumatları tikinti və istismar mərhələləri başlamazdan əvvəl təsdiqlənəcək.

7.8 Proseslərin Ardıcılığı və Qrafiki

Cədvəl 7-2 Şikayətlərə Baxılma Prosesi və Qrafiki

MƏRHƏLƏ	QRAFİK
Şikayət Alındı/Təqdim edildi	-
Şikayət qeydə alındı və qəbul edildi	Şikayət təqdim edildikdən sonra 1 həftə ərzində
Şikayət araşdırıldı	Şikayət təqdim edildikdən sonra 2-3 həftə ərzində*
Təklif olunan həll şikayətçiyə çatdırıldı	Şikayət təqdim edildikdən sonra 30 gün ərzində

MƏRHƏLƏ	QRAFİK
Mümkünsə, Şikayətçi qərardan narazı qaldıqdan sonra	
Şikayətləri yenidən qiymətləndirmək/yeni həll təklif etmək/şikayətçini yekun qərar barədə məlumatlandırmaq üçün tədbirlər	Şikayətçi tərəfindən narazılıq bildirildikdən sonra 2 həftə ərzində
Əgər iki tərəf arasında şikayət həll edilə bilməzsə, vasitəçi, yəni Layihə sahəsi daxilində mədəniyyət və təcrübələri anlayan yerli liderlər cəlb olunacaq.	Şikayətçi tərəfindən narazılıq bildirildikdən sonra 2 həftə ərzində
Layihə səviyyəsində həll olunmayan şikayətlər – “Masdar”, bələdiyyə və hər hansı digər aidiyyəti orqanlardan (tələb olunduqda) yüksək rəhbərliyin cəlb olunduğu şikayətlərə baxmaq üçün komissiya.	Şikayətçi tərəfindən narazılıq bildirildikdən sonra 30 gün ərzində

Qeyd: Mürəkkəb şikayətlər və ya digər amillər araşdırma müddətini uzadarsa, Şikayətçiyə bu gecikmə barədə məlumat veriləcək və cavab üçün yenilənmiş gözlənilən vaxt qrafiki təklif olunacaq.

7.9 Layihə Məlumatlarının Açıqlandığı Məkanlar

Aşağıdakı cədvəldə yerli icma üzvlərinin layihə sənədlərini fiziki olaraq əldə edə bilməsi üçün layihə sənədlərinin layihə ərazisində açıqlana biləcəyi təklif olunan məkanlar təqdim edilir.

Cədvəl 7-3 Layihə Məlumatlarının Açıqlandığı Məkanlar

Bələdiyyə/Kənd	Məkan
Biləsuvar və Salyan İcra Hakimiyyətləri	İcra Hakimiyyətinin binası
Şorsulu kəndi	Şorsulu Bələdiyyəsinin binası
Salyan rayonu	Salyan Bələdiyyəsinin binası
Dayıkənd kəndi	Dayıkənd Bələdiyyəsinin binası
Xırmandalı kəndi	Xırmandalı ərazi icra nümayəndəliyi
Əliabad kəndi	Əliabad ərazi icra nümayəndəliyi
Biləsuvar Günəş Fotoelektrik (PV) Layihəsinin İnşaat Sahəsi	Tikinti İnzibatçısının otağı və/yaxud yoxlama-buraxılış məntəqəsi

EPC Podratçısından və O&M Şirkətindən təklif olunan yerlərin uyğunluğunu müəyyən etmək üçün icma liderləri və aqsaqqallarla əlavə məsləhətləşmələr aparması tələb olunacaq. Lazım gələrsə, yuxarıdakı cədvəldə təklif olunan məkanlar yenilənəcək.

Təklif olunan məkanlarda layihə məlumatları və sənədlərinin olması ilə yanaşı, şikayətlər də bu ofislərdə/mərkəzlərdə qəbul ediləcək. Alınan bütün şikayətlərə bu sənədin 7.8-ci Bölməsində qeyd olunduğu kimi vaxtında baxılacaq.

7.10 Təlim

- Şikayət mexanizmini təsdiq etmək və insanların bu prosesin mövcudluğundan xəbərdar olmasını təmin etmək üçün Layihə rəhbərliyi cavabdeh olacaq. Layihə rəhbərliyi həm də şikayətlərə baxılma mexanizmini idarə etmək üçün işçilərin təyin olunmasını həyata keçirməlidir;
- Bu işçilər qeyd olunmuş şikayət mexanizmi haqqında tam məlumatlandırılmalı və onların effektiv icrası üçün lazımi vəzifələri öz üzərinə götürə bilmələri üçün bu sənəddən istifadə etmək imkanına malik olmalıdırlar; və
- Şikayətlər Layihə sahəsinin girişində təqdim oluna/qəbul edilə biləcəyindən, təhlükəsizlik işçilərinin bu proseslə bağlı təlim keçməsinə və bu sənədə və hər hansı müvafiq formalara, məsul layihə tərəflərinin əlaqə məlumatlarına və s. çıxış imkanına malik olmasını təmin etmək zəruridir;
- Bütün işçilərə cinsi zorakılıq və qısnama halları, prosesləri barədə necə məlumat vermək və onlara haradan daxil olmaq kimi əsas xüsusiyyətlər daxil olmaqla, Layihənin təqdimatında şikayət mexanizminin mövcudluğu barədə məlumat veriləcək.

8 KORPORATİV SƏVIYYƏ - ŞİKAYƏT MEXANİZMİ

Ümumi layihə gücü 1000 MW_{ac} olan üç alt-layihəni əhatə edən hazırkı Layihənin mürəkkəbliyini və miqyasını nəzərə alaraq, iki səviyyəli Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi (GRM) təklif olunur. Hər bir alt-layihə özünün layihəyə aid şikayət mexanizmindən istifadə edəcəksə (Bölmə 7: Layihə ilə bağlı Spesifik Şikayət Mexanizmində təfərrüatlı şəkildə göstərildiyi kimi), korporativ səviyyəli Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi (GRM) ayrı-ayrı alt-layihələri aşan və ya daha geniş profilli korporativ səviyyəli şikayətlərə baxılmaq üçün ümumi platforma rolunu oynayacaq.

Bu mexanizm alt-layihə səviyyəsində həll edilə bilməyən və ya bir neçə alt-layihəni əhatə etməklə şikayətlərə səmərəli və şəffaf şəkildə baxılmanı təmin edəcək. O, həmçinin maraqlı tərəflərin hazırkı Meqa-Layihənin ümumi icrası ilə bağlı narahatlıqlarını ifadə etməsi üçün daha yüksək səviyyəli seçim təmin edir.

8.1 Əhatə Dairəsi və Məqsəd

Korporativ səviyyəli Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi (GRM) vasitəsilə:

- Birdən çox alt-layihəyə təsir edən və ya korporativ xarakter daşıyan şikayətləri idarə ediləcək.
- Alt-layihə səviyyəli Şikayətlərə Baxılma Mexanizmlərinin (GRM) həll etmədiyi şikayətlərə baxılacaq.
- Korporativ və ya layihələrarası səviyyəsində yaranan şikayətlərin idarə edilməsi üçün şəffaflığı və hesabatlılığı təmin ediləcək.
- Yüksək rəhbərliyin və ya daha geniş maraqlı tərəf qruplarının cəlb edilməsini tələb edən daha yüksək səviyyəli şikayətlər üçün yol təmin olunacaq.

8.2 Əməliyyat Prinsipləri

Korporativ səviyyəli Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi (GRM) Layihəyə Spesifik Şikayət Mexanizmi bölməsində qeyd olunan eyni fundamental prinsiplərə riayət edəcək, o cümlədən:

- Bütün maraqlı tərəflər üçün əlçatanlıq, şikayətlərin çoxsaylı kanallar vasitəsilə təqdim olunmasını təmin etmək.
- Şikayətlərin qeydiyyatı, araşdırılması və cavablandırılması ilə bağlı şəffaf proseslər.
- Bütün LTMQİ-lər və icmalar üçün əlçatanlığı təmin etməklə, şikayət prosedurları barədə yerli dillərdə aydın məlumatın verilməsi.
- Qisassızlıq siyasəti və məxfiliyin qorunması kimi müdafiə tədbirləri.

Bundan əlavə, Korporativ səviyyəli Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi (GRM) aşağıdakı məqsədlər baxımından strukturlaşdırılacaq:

- Çoxsaylı alt-layihələri əhatə edən və ya korporativ səviyyədə həll tələb edən mürəkkəb şikayətlərə baxılmaq.
- Zəruri hallarda alt-layihənin şikayət mexanizmləri arasında koordinasiyanı təmin etmək.
- Xüsusilə mübahisələrin korporativ siyasətlə əlaqəli olduğu və ya bir çox alt-layihə sahələrinə təsir etdiyi hallarda üçüncü tərəf vasitəçilərinin və ya ekspertlərin cəlb olunmasına icazə vermək.

8.3 Şikayətlərin təqdim edilməsi və baxılması

Şikayətlər aşağıdakı kanallar vasitəsilə korporativ səviyyəli Şikayətlərə Baxılma Mexanizminə (GRM) təqdim edilə bilər:

- Email, telefon və ya xüsusi onlayn platforma vasitəsilə birbaşa təqdim etmə.
- Xüsusilə həll olunmamış və ya üst-üstə düşən məsələlərlə əlaqədar layihəyə aid şikayət mexanizmlərindən yönləndirmələr.
- Əgər maraqlı tərəflər öz şəxsiyyətlərini açıqlamamağa üstünlük verirlərsə, korporativ ofislərdə xüsusi şikayət qutusu vasitəsilə anonim təqdim etmələr.

Qəbul edildikdən sonra şikayətlərlə bağlı strukturlaşdırılmış proses tətbiq olunacaq:

- Təsdiq: Korporativ komanda 5 iş günü ərzində şikayətin qəbul edildiyini təsdiq edəcək.
- Təhqiqat: Şikayət qeydiyyatına alınacaq və araşdırma üçün müvafiq korporativ və ya alt-layihə qrupuna yönləndiriləcək. Mürəkkəb hallarda, layihələrarası xüsusi araşdırma qrupu toplanı bilər.
- Həll: Komanda həm layihəyə xas, həm də korporativ səviyyəli siyasətlərə uyğunluğu təmin edərək, müvafiq həll tapmaq üçün müvafiq maraqlı tərəflərlə işləyəcək. Qərarlar şikayətçiyə vaxtında çatdırılacaq.
- Monitoring: Şikayətlərin nəticələri, o cümlədən təshihəedici tədbirlər, yoxlamaları təmin etmək və təkrarlanmanın qarşısını almaq üçün izlənəcək.

8.4 Monitoring və Hesabatlılıq

Korporativ Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi (GRM) qəbul edilən şikayətlərin növlərini, onların statusunu və əldə edilmiş həlləri ümumiləşdirən rüblük hesabatlar hazırlayacaq. Bu hesabatlar əsas maraqlı tərəflər, o cümlədən kreditör, lazımlı gələrsə, hökumət orqanları və Layihənin yüksək rəhbərliyi ilə paylaşılacaq.

8.5 Əlaqə məlumatları

Korporativ Şikayətlərə Baxılma Mexanizminin (GRM) layihə səviyyəli mexanizmlərdən fərqli olaraq özünün xüsusi əlaqə saxlanılan əməkdaşları olacaqdır.

Təklif olunan Layihə ilə bağlı şikayətlərini və ya şərhlərini təqdim etmək üçün maraqlı tərəflərə aşağıdakı təfərrüatlar təqdim ediləcək.

Cədvəl 8-1 Tikinti, İstismara Verilmə və İstismar Mərhələsi - Şikayətlərə Baxılma Mexanizmi ilə bağlı Əlaqə Məlumatları

Company	Contact person/s	Phases	Contact details
"Masdar"-ın Nümayəndəsi (Korporativ səviyyədə)	Təsdiqlənməlidir	Tikinti, istismara vermə və istismar mərhələləri	Email: Təsdiqlənməlidir Mob: Təsdiqlənməlidir
SOCAR-ın Nümayəndəsi (Korporativ səviyyədə)	Təsdiqlənməlidir	Tikinti, istismara vermə və istismar mərhələləri	Email: Təsdiqlənməlidir Mob: Təsdiqlənməlidir

Layihə Şirkəti, EPC Podratçısı və O&M Şirkətinin əlaqə məlumatları tikinti və istismar mərhələləri başlamazdan əvvəl təsdiqlənəcək.

9 İCRA PLANI

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının effektiv işləməsi üçün idarəetmə strukturunun müəyyən edilməsi və Tərəflərlə Əlaqə Planının həyata keçirilməsi və idarə edilməsi üçün müvafiq personal(lar)ın təyin edilməsi vacibdir.

9.1 Rol və Məsuliyyətlər (Layihə Şirkəti)

Qeyd: Aşağıdakı rollara Layihə işçiləri və yerlərdəki öhdəliklər yekunlaşdıqdan sonra yenidən baxılmalıdır. Layihə tərəflərinin təsdiqindən sonra SƏTƏM/SƏTƏMM Meneceri, Ətraf Mühit və Sosial Məsələlər üzrə Menecer və İcma ilə Əlaqələr üzrə Mütəxəssisinin öhdəlikləri aşağıda qeyd edilməlidir.

9.1.1 SƏTƏM/SƏTƏMM Meneceri

ADI	Təsdiq edilməlidir
ƏLAQƏ MƏLUMATLARI	Təsdiq edilməlidir

SƏTƏM/SƏTƏMM Meneceri aşağıdakı məsələlərə görə məsuliyyət daşıyır:

- Maraqlı tərəflərin strateji məqsədlərin hazırlanması və həyata keçirilməsində tərəfdaş kimi tanınmasını təmin etmək;
- Maraqlı tərəflərlə səmərəli məsləhətləşmələr aparmaq və onları cəlb etmək üçün maraqlı tərəflərin idarə olunması bölməsinə köməklik göstərmək;
- Riskin effektiv şəkildə idarə olunması üçün maraqlı tərəflərlə münasibətlərdə yaranan problemlər və/yaxud risklər barədə Yüksək Rəhbərliyə məsləhət vermək;
- Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) icrasına və idarə olunmasına dəstək;
- SƏTƏM problemləri və ya fəvqəladə halların planlaşdırılması ilə birbaşa əlaqəli olan maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətlərində iştirak etmək; və
- Müvafiq olaraq fəvqəladə halların planlaşdırılması, təlimlər və fəvqəladə hallar ilə bağlı hər hansı kənar maraqlı tərəflərlə əlaqə.

9.1.2 Ətraf Mühit və Sosial Məsələlər üzrə Menecer

ADI	Təsdiq edilməlidir
ƏLAQƏ MƏLUMATLARI	Təsdiq edilməlidir

EPC Podratçısı tikinti və istismara vermə mərhələsində Ətraf Mühit və Sosial Məsələlər üzrə Meneceri, istismar mərhələsində isə İstismar və Təchizat Şirkətini işə götürəcək/təyin edəcək. Layihə Şirkətinin SƏTƏM/SƏTƏMM Meneceri Ətraf Mühit və Sosial Məsələlər üzrə Menecərə nəzarət edəcək. Ətraf Mühit və Sosial Məsələlər üzrə Menecer aşağıdakılara cavabdehdir:

- Layihənin kreditorların tələblərinə uyğun olmasını təmin edən Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) bütün aspektlərinin həyata keçirilməsi;
- Maraqlı tərəflərin problemlərinin müəyyən edilməsi və bu problemlərin həlli üçün müvafiq addımların atılması.
- İcma ilə Əlaqələr üzrə Mütəxəssis tərəfindən Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) və mövcud iştirak metodlarının ictimaiyyətə çatdırılmasının təmin edilməsi;
- Layihə işçilərinin Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) və şikayət mexanizmi (o cümlədən təhlükəsizlik işçiləri) ilə bağlı yaxşı məlumatlandırılmasını və tələb olunan resursların (məsələn, nəqliyyat vasitələri, şirkət telefonları, ofis materialları) təmin edilməsi;
- Maraqlı tərəflərlə görüşlərin və məlumatların açıqlanmasının düzgün idarə olunmasının təmin edilməsi.
- Bütün şikayətlərə baxılma və onların həllinə nəzarət; və
- Müstəqil periodik monitorinqlərin aparılmasına və tələb olunarsa, yoxlama hesabatlarının qeyri-texniki xülasəsinin və tam hesabatların açıqlanmasına nəzarət etmək.

9.1.3 İcma ilə Əlaqələr üzrə Məsul İşçi (Şikayətlər üzrə Menecer)

ADI	Yaşar Qocayev (Layihə şirkətinin ("MASDAR" və SOCAR) nümayəndəsi)
ƏLAQƏ MƏLUMATLARI	ygojayev@masdar.ae

Təsirə məruz qalan maraqlı tərəflərlə müntəzəm əlaqə saxlamaq üçün İcma ilə Əlaqələr üzrə Məsul İşçi (CLO) işə götürüləcək/təyin olunacaq (bu rol təyin edilmiş E&S Meneceri tərəfindən paylaşıla bilər). İcma ilə Əlaqələr üzrə Məsul İşçi (CLO) layihə regionu haqqında məlumatlı olacaq və yerli dildə danışa biləcək. İcma ilə Əlaqələr üzrə Məsul İşçinin (CLO) öhdəliklərinə aşağıdakılar daxildir:

- İctimai fikirləri, rəyləri və şikayətləri müəyyən etmək, bu barədə məlumat vermək və onları qeydə almaq və ya onları izləmək üçün lazımı işçilərə yönləndirmək;
- Verilən şikayətlərin növünü, şikayətçini və hər bir şikayətin statusunu izləmək üçün şikayətlərin izlənmə sistemini yaratmaq;
- Məlumatın açıqlanması və müvafiq maraqlı tərəflərə paylanması və materialın müvafiq dillərə tərcüməsi;
- Şikayətçilərin məlumat sorğusu kimi kiçik, sadə məsələlərin həlli;
- Müəyyən şikayətlərin məzmunu və ya cavabı ilə bağlı Layihə Şirkətini (və ya digər Layihə tərəflərini) xəbərdar etmək zərurəti kimi spesifik şikayətlərin həlli ilə bağlı rəhbərliyin digər üzvlərindən izahatların alınması;
- Bütün daxil olan kənar şikayətlərin bu prosedurdə təfərrüatlı şəkildə qeyd olunduğu kimi müəyyən edilmiş vaxt qrafiklərində düzgün qeydə alınması, baxılması və idarə olunmasının təmin edilməsi; və

- Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi və şikayətlərlə bağlı uyğunluq öhdəliklərindəki hər hansı dəyişikliklərdən xəbərdar olmaq.

9.2 Monitoring və Hesabatlılıq

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) gedişatını və ya uğurlu icrasını qiymətləndirmək üçün aşağıdakı Əsas Səmərəlilik Göstəriciləri (KPI) nəzərə alınmalıdır. Əsas Səmərəlilik Göstəriciləri (KPI) aylıq olaraq uçota alınmalıdır.

- Yerli icmanın sağlamlığı, təhlükəsizliyi və müdafiəsi ilə bağlı şikayətlərin sayı (növlərə görə) (xəsarətlər, zədələr, xəstəliklər və s.);
- İcma üzvlərinin yaralanmasına/zərər görməsinə səbəb olan hadisələrin sayı;
- İcma üzvlərinin yaralanmasına və ya həyatının/mülkiyyətinin itirilməsinə səbəb ola biləcək iş yerindən kənar hadisələrin sayı;
- Aylıq əsasda işçilərə keçilən layihə təlimlərinin/təlimatlarının sayı, iştirak edənlərin sayı və yeni işçilərin sayı;
- İşləyən qadınların sayı;
- Layihənin təsir zonasında yaşayan qadınlar və yeniyetmə qızlar üçün reproduktiv sağlamlıq və HIV/AIDS üzrə məlumatlandırma və maarifləndirmə təlimlərinin sayı;
- Cinsi istismar və qəddar davranış/cinsi təcavüz riskləri ilə bağlı bütün layihə işçilərinə keçilən məlumatlandırma təlimlərinin sayı;
- Yerli icma üzvlərinə (o cümlədən qadınlara) və onların həmkarlarına, xüsusilə də qadınlara qarşı cinsi zorakılıq və qısnamalar barədə işçi qüvvəsinə keçilən icbari müntəzəm təlimlərin və maarifləndirmə tədbirlərinin sayı; və
- Cinsi istismar, qəddar davranış və cinsi təcavüzlə bağlı qəbul edilmiş və həll edilmiş şikayətlərin sayı və s.

Bütün əlaqə fəaliyyətləri Layihə Şirkəti tərəfindən izlənəcək və hesabat veriləcək.

10 XÜLASƏ

Bu sənəddə qeyd edildiyi kimi, Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) Layihə dövründə Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Sistemində (ESMS) istinad sənədi kimi istifadə olunacaq qüvvədə olan sənəddir. Beləliklə, layihə şərtləri ilə bağlı dəyişikliklər, yeni tələblər, yeni təsirə məruz qalan maraqlı tərəflər, metodların nəzərdən keçirilməsi, əlaqə üsullarında dəyişikliklər, müvafiq işçi dəyişiklikləri, şikayət mexanizmində dəyişikliklər və s. kimi hər hansı müvafiq dəyişikliyi nəzərə almaq üçün Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planını (SEP) zəruri hallarda yeniləməyə ehtiyac vardır. Həmçinin, yoxlama və ya digər nəticələrlə əlaqədar təshihedici tədbirlərin bir hissəsi kimi Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı (SEP) və Şikayətlərə baxılma mexanizminin yenilənməsinə ehtiyac ola bilər.

Davamlı təkmilləşdirməyə nail olmaq məqsədilə, Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planına (SEP) ən azı illik əsasda düzəlişlər ediləcəkdir.

ƏLAVƏ A – ŞİKAYƏT MEXANİZMİ İLƏ ƏLAQƏDAR NÜMUNƏ FORMA

AÇIQ ŞİKAYƏT FORMASI	
İstinad №-si	
Ad, soyad:	
Əlaqə məlumatı Zəhmət olmasa, sizinlə necə əlaqə saxlamağımızı istədiyinizi və əlaqə məlumatlarınızı qeyd edin.	☐ Poçtla: ☐ Telefonla: ☐ Email-lə: ☐ Digər (zəhmət olmasa, qeyd edin)
Narahatlığın, insidentin və ya şikayətin təsviri	Narahatlığınız/şikayətiniz nədir/nə baş vermişdir? Harada baş vermişdir? Kimin başına gəlmişdir? Problemin nəticəsi nədir?
Narahatlıq, hadisə və ya şikayət tarixi	
☐ Birdəfəlik insident/şikayət (tarix...) ☐ Bir dəfədən çox olmuşdur (neçə dəfə?) ☐ Davam edir (hazırda problem yaşanır)	
Problemi həll etmək üçün nəyin baş verməsini istərdiniz?	

İmza:
Tarix:
Zəhmət olmasa, bu formanı şikayət qutularından birinə atın

ŞİKAYƏTİN HƏLL FORMASI	
Şikayət necə alınmışdır?	☐ Şikayət Qutusu (hansı qutu olduğunu qeyd edin) ☐ İcma ilə əlaqələr üzrə əməkdaşla (CLO) birbaşa əlaqə
İstinad №-si	
Narahatlıq, insident və ya şikayətin təsviri: <i>Narahatlığınız/şikayətiniz nədir/nə baş vermişdir?</i> <i>Harada baş vermişdir? Kimin başına gəlmişdir?</i> <i>Problemin nəticəsi nədir?</i>	

Şikayət tarixi	
Şikayət həll olundumu?	☐ Bəli ☐ Xeyr; <i>əgər həll olunmamışdırsa, aşağıda əsaslandırın</i>
<u>Aşağıdakı Bölmə 1 və ya Bölmə 2-ni doldurun</u>	
Bölmə 1	
Şikayətlərin həlli üçün görülən tədbirlərin xülasəsi	
İcra tarixi	
Bölmə 2	
Şikayətlərin həlli üçün təklif olunan tədbirlərin xülasəsi	
İcra üçün vaxt qrafiki	
CLO-nun İmzası:	E&S Menecerinin İmzası:
Tarix:	Tarix:

ŞİKAYƏTİN BAĞLANMA FORMASI	
İstinad №-si	
Ad, soyad:	
Narahatlıq, insident və ya şikayətin təsviri:	
Şikayətin həlli üçün görülən tədbirlərin xülasəsi	
Şikayətin Təqdim olunma tarixi	
Şikayətin həlli ilə bağlı məlumatın verilmə tarixi	
Şikayət həll olunubmu (Bəli/Xeyr)	
CLO	Şikayətçi
Adı:	Adı:

Tarix:

Tarix:

İmza:

İmza:

ƏLAVƏ B –ŞİKAYƏT REYESTRİ VƏ MARAQLI TƏRƏFLƏRLƏ ƏLAQƏ REYESTRİ FORMASI

ŞİKAYƏT QEYDİYYAT FORMASI									
İst. №-si	Şikayət necə qəbul edilmişdir (yəni şikayət kanalı)	Şikayətin Təqdim olunma tarixi	Ad və Əlaqə Məlumatı	Şikayətin təsviri	Qərar verən məsul Şöbə/Şəxs	Şikayətin həlli üçün görülən tədbirlər	Həll barədə məlumatın verildiyi tarix	Şikayət həll olundumu? (Bəli/Xeyr), həll olmayıbsa, səbəbini izah edin	Şikayət təkrarlanıbmı? (Bəli/Xeyr)

MARAQLI TƏRƏFLƏRLƏ ƏLAQƏ REYESTRİ							
Tarix	İşçi heyətinin üzvü	Maraqlı tərəfin adı	Əlaqə məlumatları	Təşkilat	Qarşılıqlı əlaqə fəaliyyətinin xülasəsi və problemlər	Sonrakı tədbirlər	Fəaliyyət statusu
<Daxil edin>	<Daxil edin>	<Daxil edin>	<Daxil edin>	<Daxil edin>	<Daxil edin>	<Daxil edin>	<Daxil edin>

ƏLAVƏ C – LAYİHƏ BUKLETİ

BİLƏSUVAR 445 MW_{AC} GÜNƏŞ FOTOELEKTRİK (PV) STANSİYASI

LAYİHƏ BARƏDƏ MƏLUMAT

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və Masdar şirkəti arasında birinci fazası 2 GW_{ac}-dan başlamaqla Azərbaycan Respublikasında günəş və külək enerjisi layihələrinin 4 GW_{ac} gücündə xəttinin qiymətləndirilməsi, hazırlanması və həyata keçirilməsi ilə bağlı İcra Sazişi imzalanıb. Masdar hazırda ümumi gücü 1052 MW_{ac} olan iki günəş və bir külək elektrik stansiyasından ibarət üç yaşıl sahə layihələrini hazırlayır etdirir.

Biləsuvar Günəş PV stansiyası birinci fazaya daxil olan üç layihədən biridir.

5 Capitals Ətraf Mühit və İdarəetmə üzrə Məsləhətçi (5 Capitals) şirkəti layihənin Ətraf mühit və sosial təsirin qiymətləndirilməsi (ƏMSTQ) paketinin hazırlanması prosesi zamanı ətraf mühit və sosial araşdırmaları aparmaq üçün Masdar tərəfindən layihəyə cəlb olunmuşdur.

Layihənin məqsədi nədir?

Layihənin məqsədi bərpa olunan enerji mənbələri yaratmaqla Azərbaycanın elektrik enerjisi təchizatını artırmaq, bununla da istixana qazlarının (İQ) azaldılması və təbii resurslara qənaət edilməsidir.

Günəş paneli nədir?

Günəş paneli bir sıra fotoelektrik hissəciklərdən yaranan fotoelektrik sistemdən ibarətdir. Bu hissəciklər günəş işığını udmaqla onu elektrik enerjisinə çevirmək üçün nəzərdə tutulub. Təklif olunan layihə PV panelləri istifadə edəcək və istehsal olunan elektrik enerjisi milli şəbəkəyə ötürüləcək.

Tikinti fəaliyyətləri

Tikinti fəaliyyətlərinə aşağıdakılar daxil olacaq:

- Sahənin təmizlənməsi, hamarlanması, konstruksiyalar üçün sahələrdə kipləşdirmə elementləri və s.;

- Lazım gələrsə, az miqdarda betonla yerində quraşdırılan PV dayaq/izləyicilər üçün bünövrələrin qazılması (dəriniyi 2,5 m-ə qədər olması gözlənilir);
- PV izləyiciləri, modulları və avadanlıqları üçün mexaniki və elektrik avadanlıqlarının quraşdırılması;
- Sahədə daxili yolların və digər infrastrukturların, o cümlədən piyada yollarının və dayanacaq yerlərinin tikintisi və ya sıxlaşdırılması;
- Avadanlıq və materialların saxlanması üçün anbarların və saxlanma meydançalarının tikintisi;
- İnzibati bina, sanitariya otaqlar, emalatxanalar, elektrik binaları, yardımçı binalar və tikililər və s. kimi ümumi binaların tikintisi;
- Pf kabel xəndəklərinin qazılması;
- SCADA (proseslərə nəzarət və monitorinq sistemi) üçün də daxil olmaqla mexaniki və elektrik binalarının tikilməsi

Əməliyyat fazası fəaliyyətləri

Layihə milli şəbəkəyə qoşulacaq 445 MW_{ac} gücündə enerji istehsal edəcək. İlk əsas vaxt grafiyi və tarixlər aşağıdakı cədvəldə verilmişdir.

Layihənin əsas mərhələləri və tarixləri (ilkin)

MƏRHƏLƏ	TARİX
Enerji alqı-satqısı müqaviləsinin imzalanması	İyun 2024
Mobilizasiya	2025-ci ilin 1-ci rübü
Əsas Tikinti İşlərinin Başlanması	2025-ci ilin 2-ci rübü
Ticarət Əməliyyatlarının Tarixi	Yanvar 2027

Şikayətlər və rəylər

İcmalarla davamlı dialoq və şikayət mexanizminin qurulması təmin olunacaq. Bu, Maraqlı Tərəflərin İştirakı Planında öz əksini tapacaq.

- Şikayət mexanizmi tikintidən əvvəl (ƏMSTQ fazası), tikinti və istismar fazası boyunca mövcud olacaq və bu ödənişsiz, şəffaf və ondan istifadə edənlər üçün təhlükəsiz olacaq.
- Layihələrdə icmalarla və müxtəlif maraqlı tərəflərlə müxtəlif məsələlərlə bağlı, o cümlədən onların şikayətlərinin həlli ilə bağlı əlaqə saxlayan İcma Əlaqələri üzrə Mütəxəssis var.

Layihə ilə bağlı hər hansı şərhiniz, şikayətiniz, və ya əlavə məlumata ehtiyacınız varsa, zəhmət olmasa aşağıda göstərilən məlumatlar vasitəsilə layihə əməkdaşları ilə əlaqə saxlayın.

ŞİRKƏT	ƏLAQƏ
Masdar Yaşar Qocayev – İcma əlaqələri üzrə mütəxəssis	E-mail: ygojayev@masdar.ae Mob: +994 50 273 04 21
5 Capitals Sərdar Hüseynov – Sosial Mütəxəssis	E-mail : sardarhuseyn@gmail.com Mob: +994 55 566 04 20